

GHID GENERIC

privind

**Evaluarea de mediu pentru planuri
și programe**

Descrierea documentului

Proiect:	Intarirea capacitatii institucionale pentru implementarea si punerea in aplicare a Directivei SEA si a Directivei de Raportare
Numărul proiectului:	EuropeAid/121491/D/SER/RO (PHARE 2004/016 – 772.03.03)
Perioada de desfășurare a Proiectului	15 Decembrie 2006 - 30 Noiembrie 2007
Companie	Leader de consortiu: Ramboll Denmark Parteneri: A/S Ramboll Natura, Ramboll Finnconsult Oy, Ramboll Romania SRL
Titlul publicației:	Ghid generic privind Evaluarea de mediu pentru planuri și programe
Scop:	Prezentul Ghid conține recomandări cu caracter general privind modul de efectuare a evaluării de mediu pentru planuri și programe, care se bazează pe buna practică din România și din străinătate și care nu reprezintă obligații legale.
Autori:	Wim Van Breusegem, Violeta Visan, Martin Smutny.
Data finalizării publicației:	Octombrie 2007
Instituție de contact pentru informații suplimentare:	Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile, Bdul. Libertatii, nr. 12, București, România

Program Phare 2004
Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile
Conținutul acestui material nu reprezintă în mod necesar poziția oficială a Uniunii Europene

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Ghid generic privind evaluarea de mediu pentru planuri și programe /
Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile. –
București : Speed Promotion, 2007
Bibliogr.
ISBN 978-973-8942-54-7

I. România. Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile

504

CUPRINS

1. INTRODUCERE PRIVIND GHIDUL	11
1.1 Prezentul document	11
1.2 Abordarea întocmirii prezentului ghid	11
1.3 Scopul prezentului ghid	11
1.4 Mod de utilizare a prezentului ghid	11
1.5 Structura ghidului	12
2. EVALUARE STRATEGICĂ DE MEDIU (Evaluare de mediu pentru planuri și programe)	13
2.1 Secțiunea de față	13
2.2 Ce este evaluarea mediului?	13
2.3 Comparație între P/P și proiecte	13
2.4 Diferențe dintre SEA și EIM	14
2.5 Principiile unei SEA eficace	15
2.6 Avantajele SEA	16
2.6.1 Generalități	16
2.6.2 Sprijinirea unui management durabil din punct de vedere al mediului	16
2.6.3 Evaluarea efectelor secundare, cumulative și sinergice	16
2.6.4 Creșterea eficienței procesului decizional	17
2.6.5 Întărirea sistemului de conducere și a eficienței instituționale	17
2.6.6 Întărirea EIM pentru proiecte	17
2.6.7 Facilitarea cooperării transfrontieră	17
2.7 Echipă, termene și bugete	17
2.7.1 Generalități	17
2.7.2 Echipa	17
2.7.3 Termene și buget	18
2.7.4 Cele mai utilizate metode și tehnici în SEA	18
3. LEGISLAȚIE SEA	20
3.1 Secțiunea de față	20
3.2 Legislație europeană	20
3.2.1 Directiva SEA	20
3.2.2 Protocolul SEA la Convenția de la Espoo	21
3.3 Legislația română	21
4. PROCESUL SEA	22
4.1 Secțiunea de față	22
4.2 Etapele procesului SEA	22
4.3 Legăturile dintre procesul SEA și HG 1076/2004	23
4.4 Roluri și responsabilități în procesul SEA	24

4.5	Integrarea SEA în procesul de planificare	.26
4.5.1	Scopul	.26
4.5.2	Descriere generală a procesului de planificare	.26
4.5.3	Domeniul de integrare a SEA în procesul de elaborare a P/P	.27
4.5.4	Abordarea practică a integrării	.28
5.	Încadrare	.29
5.1	Generalități	.29
5.1.1	Scopul	.29
5.1.2	Abordare	.29
5.2	Pasul 1: Încadrare pe criterii administrative	.29
5.2.1	Scopul	.29
5.2.2	Care P/P intra sub incidența HG?	.29
5.2.3	Pentru ce P/P este obligatorie SEA?	.30
5.3	Pasul 2: Încadrarea Pe Criterii de mediu (examinare caz cu caz)	.30
5.3.1	Pentru ce P/P trebuie efectuată încadrarea pe criterii de mediu?	.30
5.3.2	Criterii de semnificație pentru mediu	.31
5.3.2.1	Generalități	.31
5.3.2.2	Listă de control pentru încadrare	.32
5.3.2.3	Modul de utilizare a listei de verificare pentru încadrare	.32
5.3.3	Rezultatele încadrării pe criterii de mediu	.32
5.3.4	Screening statement	.33
5.3.4	Decizia etapei de încadrare	.33
5.4	Importanța primei versiuni a P/P	.34
6.	Definirea domeniului	.35
6.1	Generalități	.35
6.1.1	Scopul	.35
6.1.2	Beneficii	.35
6.1.3	Abordare	.35
6.2	Pasul 1: Identificarea principalelor elemente ale P/P	.36
6.2.1	Scopul	.36
6.2.2	Abordare	.36
6.3	Pasul 2: Identificarea altor documente strategice relevante pentru P/P	.36
6.3.1	Scopul	.36
6.4	Pasul 3: Determinarea aspectelor de mediu ce trebuie evaluate	.37
6.4.1	Scopul	.37
6.4.2	Abordare	.37
6.4.2.1	Înțelegerea de bază a stării actuale a mediului	.37
6.4.2.2	Determinarea principalelor efecte potențiale asupra mediului	.37
6.5	Pasul 4: Identificarea criteriilor de mediu relevante pentru evaluare	.38
6.5.1	Scopul	.38
6.5.2	Abordare	.38
6.5.2.1	Identificarea obiectivelor de mediu relevante	.38
6.5.3	Documentarea rezultatelor obținute în pasul 4	.39

6.6 Pasul 5: Identificarea alternativelor de evaluare aprofundată	.42
6.6.1 Scopul	.42
6.6.2 Abordare	.42
6.6.2.1 Generalități	.42
6.6.2.2 Stabilirea listei preliminare de alternative	.42
6.6.2.3 Stabilirea listei scurte de alternative rezonabile	.43
6.7 Pasul 6: Planificarea inițială	.44
6.7.1 Scopul	.44
6.7.2 Abordare	.44
6.8 Raportul privind definirea domeniului	.44
7. Evaluarea P/P	.46
7.1 Scopul	.46
7.2 Abordare	.46
7.3 Pasul 1: Stabilirea situației inițiale a mediului	.46
7.3.1 Scopul	.46
7.3.2 Abordare	.47
7.3.2.1 Cerințe privind colectarea datelor	.47
7.3.2.2 Sursele de date privind situația inițială	.48
7.4 Pasul 2: Evaluarea compatibilității cu obiectivele p/p	.48
7.4.1 Scopul	.48
7.4.2 Abordare	.49
7.5 Pasul 3: Predicția efectelor P/P și ale alternativelor sale	.51
7.5.1 Scopul	.51
7.5.2 Abordare	.51
7.5.2.1 Identificarea rezultatelor așteptate	.51
7.5.2.2 Predicția și descrierea efectelor rezultatelor așteptate	.51
7.6 Pasul 4: Evaluarea semnificației efectelor p/p și ale alternativelor sale	.53
7.6.1 Scopul	.53
7.6.2 Abordare	.53
7.6.2.1 Generalități	.53
7.7 Pasul 5: Compensarea efectelor negative semnificative și întărirea efectelor pozitive	.55
7.7.1 Scopul	.55
7.7.2 Abordare	.55
7.8 Pasul 6: Alegerea alternativei preferabile a P/P	.55
7.8.1 Scopul	.55
7.8.2 Abordare	.55
7.9 Pasul 7: Întocmirea programului de monitorizare	.56
7.9.1 Scopul	.56
7.9.2 Abordare	.56
7.9.3 Aspecte de rezolvat prin programul de monitorizare a rezultatelor P/P	.57

8. Întocmirea și analiza calității raportului de mediu	.58
8.1 Scopul	.58
8.2 Abordare	.58
8.2.1 Procesul elaborării raportului de mediu	.58
8.2.2 Formatul	.59
8.2.3 Trăsăturile caracteristice ale unui bun raport de mediu.	.60
8.3 Calitatea raportului de mediu	.60
9. Implicarea publicului	.61
9.1 Generalități	.61
9.2 Nivele ale implicării publicului	.61
9.3 Obiective și avantaje ale implicării publicului	.62
9.4 Cerințele legii	.62
9.4.1 Dreptul la informare	.62
9.4.2 Consultarea publicului	.63
9.5 Cine este publicul?	.63
9.6 Abordare	.64
9.6.1 Roluri și responsabilități	.64
9.6.2 Planificarea IP și abordarea sistematică	.65
9.6.3 Diferite instrumente și tehnici	.65
9.6.4 Când trebuie să înceapă IP	.65
9.6.4.1 Etapa 1: Implicarea publicului în etapa de încadrare	.66
9.6.4.2 Etape ale implicării publicului în fazele de evaluare și dezvoltare a planului sau programului	.67
9.6.4.3 Participarea publicului la analiza calității raportului de mediu și în luarea deciziei	.68
9.6.5 Analiza comentariilor factorilor interesați cu privire la versiunea finală a P/P și la Raportul de mediu	.69
9.6.5.1 Analizarea și prelucrarea opiniilor exprimate de factorii interesați	.69
10. Consultare transfrontieră	.71
10.1 Scopul	.71
10.2 Abordare	.71
10.2.1 Obligații generale	.71
10.2.2 Pașii relevanți în consultarea și participarea publicului prevăzuți de legislația națională în vigoare	.71
10.2.3 Când trebuie să înceapă consultarea transfrontieră?	.72

11. Luarea deciziei	.73
11.1 Scopul	.73
11.2 Abordare	.73
12. Monitorizarea implementării P/P din punct de vedere al mediului	.74
12.1 Scopul	.74
12.2 Abordare	.74
12.2.1 Generalități	.74
12.2.2 Ce să se monitorizeze	.74
12.2.3 Când să se monitorizeze	.75
12.2.4 Cum să se monitorizeze	.75
12.2.5 Diferite abordări ale monitorizării	.76
12.3 Raportarea periodică a rezultatelor monitorizării	.77

Tabele

Tabelul 2.3	Ierarhia procesului decizional	14
Tabelul 2.4	Diferențe dintre EIM și SEA	15
Tabelul 2.7.4	Metode și tehnici în SEA	19
Tabelul 4.2	Etapele procesului SEA	22
Tabelul 4.3	Legătura dintre procesul de evaluare pentru planuri sau programe și HG 1076/2004	23
Tabelul 4.4	Roluri și responsabilități în procesul SEA	24
Tabelul 4.5.2	Sarcini comune ale procesului de planificare	26
Tabelul 4.5.3	Integrarea evaluării de mediu pentru planuri și programe în procesul de elaborare P/P	27
Tabelul 5.3.3	Rezultatele posibile ale încadrării pe criteii de mediu	33
Tabelul 6.1.3	Cei șase pași ai definirii domeniului	35
Tabelul 6.4.2.2	Impact Matrix	38
Tabelul 6.5.2.1	Câteva definiții esențiale	39
Tabelul 6.5.3	Obiective de mediu și indicatorii și țintele corespunzătoare	40
Tabelul 6.6.2.3	Criteria for the selection of reasonable alternatives	43
Tabelul 7.2	Pașii etapei de evaluare a P/P	46
Tabelul 7.4.2-b	Matricea compatibilității pentru obiectivele P/P și obiectivele de mediu	49
Tabelul 7.4.2-a	Matricea compatibilității pentru obiectivele P/P	49
Tabelul 7.4.2-c	Exemplu de evaluare a obiectivelor P/P cu obiectivele relevante pentru mediu (SEA pentru POS Transport din România 2007 – 2013)	50
Tabelul 7.5.2.2	Informații necesare pentru fiecare efect potențial important	51
Tabelul 7.6.2.1	Exemplu de comparație între alternative	54
Tabelul 8.2.2	Rezultatul 3: Raportul de mediu – structură posibilă	59
Tabelul 9.2	Tipuri de implicare a publicului	61
Tabelul 9.4.2	Sumarul cerințelor secțiunii 4 a HG 1076/2004 privind implicarea publicului ..	63
Tabelul 9.5	Tipuri de factori interesați din publicul larg	64
Tabelul 9.6.1	Responsabilitățile AC și ale titularului P/P din punct de vedere al implicării publicului	65
Tabelul 9.6.4.1	Etape ale implicării publicului în faza de încadrare	66
Tabelul 9.6.4.2	Etape ale implicării publicului în fazele de evaluare și dezvoltare a planului sau programului	67
Tabelul 9.6.4.3	Etape ale implicării publicului în faza de evaluare a Raportului de mediu și de luare a deciziei	68
Tabelul 12.2.4	Model de monitorizare	75
Tabelul 12.2.5	Diferite tipuri de monitorizare	76
Tabelul 12.2.4-b	Criterii de selectarea a indicatorilor	76

Casete

Caseta 6.5.2.1	Cerințe de bază privind obiectivele, indicatorii și țintele de mediu relevante	39
Caseta 6.6.2.2	Identificarea alternativelor – aspecte de care se poate tine seama	43
Caseta 6.8	Informații ce se includ de obicei într-un raport de definire a domeniului	45
Caseta 7.5.2.2	Nivelul posibil de detaliere al descrierilor și predicțiilor: exemple	52
Caseta 7.7.2	Modalități de compensare a efectelor negative și întărire a efectelor pozitive . .	55
Caseta 7.9.3-a	Aspecte de rezolvat prin programul de monitorizare	57
Caseta 7.9.3-b	Conținutul minimal al programului de monitorizare	57
Caseta 8.2	Condiții de care trebuie să țină seama informațiile	58
Caseta 8.2.3	Trăsăturile unui bun raport de mediu	60
Caseta 9.3	Obiectivele și avantajele IP în SEA	62

Anexe

Anexa A	Bibliografie	79
Anexa B	Metode și tehnici utilizate cel mai obișnuit în SEA	83
Anexa C	Sumarul prevederilor HG 1076/2004	89
Anexa D	Rolurile și responsabilitățile tuturor actorilor implicați în procesul SEA conform prevederilor HG 1076/2004	99
Anexa E	Screening decision tree	107
Anexa F	Listă de control pentru efectuarea încadrării	111
Anexa G	Ghid pentru întocmirea primei versiuni a P/P	117
Anexa H	Date de mediu necesare și surse potențiale de date	123
Anexa I	Listă de verificare pentru asigurarea calității1	131
Anexa J	Implicarea publicului	135

Lista prescurtărilor

- AC: autoritatea competentă
- CO₂: dioxid de carbon
- EM: evaluare de mediu
- EIM: Evaluarea impactului asupra mediului
- UE: Uniunea Europeană
- HG: Hotărâre de Guvern
- MMDD: Ministerul Mediului și Dezvoltării Durabile
- OM: Ordin de Ministru
- GNM: Garda Națională de Mediu
- ANPM: Agenția Națională pentru Protecția Mediului
- ONG: organizație neguvernamentală
- IP: Implicarea publicului
- P/P: Plan(uri) și/sau program(e)
- P/P/P: politică, plan și/sau program
- POS: Program Operațional Sectorial
- RM: Raport de mediu
- CSC: Comitet special constituit pentru etapa de încadrare
- SEA: Evaluarea de mediu pentru planuri și programe (Evaluarea strategică de mediu)
- TEN – T – Trans European Transport Netw
- GL: grup de lucru

1. INTRODUCERE PRIVIND GHIDUL

1.1 Prezentul document

Acest Ghid a fost elaborat de Proiectul PHARE 2004/016-772.03.03/02.01 „Întărirea capacității instituționale pentru implementarea și aplicarea Directivei SEA¹ și a celei referitoare la raportare“ (numit în continuare: Proiectul)

Evaluarea strategică de mediu – SEA – este un termen folosit pentru a descrie procesul de evaluare a mediului pentru politici, planuri și programe (P/P/P).

Deși, pentru ca SEA să aibă o eficacitate generală, este crucială aplicarea acestui tip de evaluare la toate nivelurile de decizie, atât Directiva 2001/42/CE (Directiva SEA) cât și HG 1076/2004, care transpune aceasta directivă în legislația română, nu se ocupă deocamdată decât de planuri și programe.

În Capitolele 1 și 2 sunt descrise aspectele generale ale SEA, având deci în vedere toate nivelurile de decizie. În schimb, în capitolele 3-12 accentul cade asupra implementării Directivei SEA, prin urmare se face referire numai la evaluarea de mediu pentru planuri și programe (numite în continuare: P/P).

1.2 Abordarea întocmirii prezentului ghid

Ghidul are la bază experiența și buna practică internațională identificată prin consultarea literaturii de specialitate de către experții Proiectului. Lista bibliografică a publicațiilor utilizate în pregătirea prezentului Ghid generic este prezentată în Anexa A.

Ghidul este rezultatul unui proces de cooperare între experții Proiectului și personalul de resort din MMDD și ANPM. Au fost primite comentarii și din partea altor autorități relevante la nivel național și regional.

Prezentul ghid este un document viu și este de așteptat ca MMDD să îl modifice în continuare în anii următori, pe baza experienței acumulate și a practicii de aplicare a SEA în România.

1.3 Scopul prezentului ghid

Scopul pe care și-l propune acest ghid este acela de a veni în sprijinul factorilor implicați în procesul SEA din România prin:

- descrierea rolurilor și responsabilităților acestora legat de SEA,
- explicarea modului în care se desfășoară SEA.

Ghidul conține recomandări care au la bază buna practică din România și cea internațională și care nu reprezintă obligații legale.

Ghidul își propune mai ales să sprijine autoritățile pentru protecția mediului cu competente în procesul SEA și pe elaboratorii de planuri și programe care ar putea fi supuse procesului SEA.

Însă ghidul poate fi util și altor factori, în special experților atestați în domeniul SEA și ONG-urilor de mediu.

1.4 Mod de utilizare a prezentului ghid

În România există o diversitate de sisteme de planificare precum și diferite tipuri de P/P în diferite sectoare și de aceea nu se poate aplica uniform o singură metodologie SEA în toată această diversitate de contexte.

Prin urmare, ghidul oferă mai degrabă instrucțiuni generale decât de detaliu, care sunt flexibile și care pot fi aplicate tuturor P/P pentru care ar fi nevoie de procedură SEA din România.

¹ Directiva 2001/42/EC nu conține referințe specifice la termenul de “evaluare strategică a mediului”, deși Directiva este numită în mod obișnuit ca Directiva SEA.

În paralel cu acest ghid generic au fost elaborate ghiduri specifice de sector pentru transporturi, energie, amenajarea teritoriului și zone industriale.

Atunci când metodologia propusă fie în ghidul generic fie în cele sectoriale, se va aplica la cazul concret al unui anumit P/P, va fi importantă adaptarea pașilor SEA la natura P/P și la nivelul de detaliu al P/P evaluat, în fiecare etapă procedurală. În acest fel va crește eficacitatea SEA și calitatea rezultatelor sale, inclusiv a Raportului de mediu, și se va îmbunătăți performanța de mediu a P/P respectiv.

1.5 Structura ghidului

Ghidul urmărește etapele obișnuite ale procesului SEA și are următoarea structură:

- *Capitolul 2* conține o introducere de prezentare a evaluării mediului.
- *Capitolul 3* prezintă pe scurt instrumentele juridice relevante la nivel european și național.
- *Capitolul 4* prezintă procesul SEA, rolul și responsabilitățile principalilor actori și cerința de integrare a procesului SEA cu procesul de planificare la nivel de P/P/P.
- *Capitolul 5* descrie prima etapă a SEA, respectiv „Încadrarea”, în care se ia decizia dacă P/P trebuie sau nu să se supună unui proces SEA.
- *Capitolul 6* se ocupă de faza de Definiere a domeniului, respectiv explică modul în care se stabilesc aspectele la care va trebui să se refere evaluarea de mediu și Raportul de mediu elaborat pentru aceasta.
- *Capitolul 7*, se concentrează pe problema Evaluării planului sau programului, respectiv sunt definiți pașii pe care evaluarea trebuie să îi parcurgă în mod obișnuit și sunt recomandate metodele și abordările posibil să fie utilizate.
- În *Capitolul 8* se discută întocmirea Raportului de mediu.
- *Capitolul 9* descrie procesul de consultare a factorilor interesați și eventuala necesitate de a revizui Raportul de mediu și proiectul de P/P în urma comentariilor primite.
- În *Capitolul 10* sunt specificate cerințele referitoare la consultarea transfrontieră și sunt oferite diferite recomandări pentru o abordare eficientă.
- În *Capitolul 11* este descris modul în care rezultatele SEA trebuie integrate în procesul de luare a deciziei cu privire la P/P.
- *Capitolul 12* oferă un ghid de monitorizare efectivă a rezultatelor implementării unui plan sau program și a efectelor acestuia asupra mediului.

2. EVALUARE STRATEGICA DE MEDIU (Evaluare de mediu pentru planuri și programe)

2.1 Secțiunea de față

În secțiunea de față se face o prezentare generală a evaluării de mediu pentru planuri și programe (SEA), în care se descriu diferențele dintre aceasta și evaluarea impactului asupra mediului (EIM) prin:

- enumerarea principiilor pentru o SEA eficace,
- sublinierea beneficiilor aduse de SEA și
- analizarea echipei de evaluare, a termenelor de realizare și a bugetului necesare pentru efectuarea SEA.

Deși în România, ca și în restul UE, nu există în prezent cerințe oficiale decât pentru evaluarea impactului asupra mediului la nivel de proiect (EIM) și la nivel de planuri și programe (SEA), acest instrument nu poate fi pe deplin eficient decât dacă se aplică la toate nivelurile de decizie, adică inclusiv pentru politici.

De remarcat că în România se utilizează termenul de „Evaluare de mediu pentru planuri și programe“ (EMPP) în locul celui de „Evaluare strategică de mediului“ (SEA).

2.2 Ce este evaluarea mediului?

Evaluarea mediului (EM) este un proces care caută să asigure luarea în considerare a impactului asupra mediului în elaborarea propunerilor de dezvoltare la nivel de politica, plan, program sau proiect înainte de luarea deciziei finale în legătura cu promovarea acestora.

Ca atare, evaluarea mediului este un instrument pentru factorii de decizie, care îi ajută să

pregătească și să adopte decizii durabile, respectiv decizii prin care se reduce la minim impactul negativ asupra mediului și se întăresc aspectele pozitive. Evaluarea mediului este astfel, în esență, o parte integrantă a procesului de luare a deciziilor cu privire la promovarea unei politici, unui plan, unui program sau unui proiect.

În mod normal acest proces trebuie să implice următoarele:

- încadrare;
- definirea domeniului;
- întocmirea unui Raport de mediu privind efectele semnificative probabile ale propunerii de dezvoltare respective;
- desfășurarea unei consultări cu privire la propunerea de dezvoltare și la Raportul de mediu aferent acesteia;
- luarea în considerare a Raportului de mediu și a rezultatelor consultării în procesul de luare a deciziei;
- oferirea de informații publice înainte și după adoptarea deciziei și prezentarea modului în care s-a ținut seama de rezultatele evaluării mediului; și
- monitorizarea implementării deciziei.

În principiu, evaluarea mediului se poate efectua pentru proiecte individuale (EIM) sau pentru planuri, programe și politici (SEA).

2.3 Comparație între P/P și proiecte

Luarea deciziilor publice este organizată în mod normal în mod ierarhic și constă din 4 niveluri decizionale, conform descrierii din tabelul 2.3:

Tabelul 2.3 Ierarhia procesului decizional

Decizie	Descriere
Politici	Politicile se află în vârful ierarhiei și dau direcția generală pe care un guvern sau o instituție o urmează sau intenționează să o urmeze în vederea realizării obiectivelor sale pe termen lung.
Plan	Document orientat spre viitor, adeseori conținând priorități, opțiuni și măsuri coordonate, prin care o politică este dezvoltată și implementată
Program	Calendar coerent, organizat de angajamente, propuneri sau activități prin care sunt implementate politicile sau un planurile.
Proiecte	În ultimă instanță, planurile și programele sunt puse în practică prin proiecte concrete, detaliate.

Politicile, planurile și programele mai sunt cunoscute și ca „cei trei P“. Acești trei P au o perspectivă largă și un nivel de detaliere scăzut, care asigură un cadru general. Proiectele (cel de-al patrulea P), pe de altă parte, au o perspectivă restrânsă și un nivel de detaliere accentuat.

Scara „celor trei P“ – din punct de vedere al diversității de activități sau a ariei geografice la care se aplică – este, prin natura sa, mai mare decât în cazul proiectelor, care sunt mult mai detaliate și cu impact localizat.

Nici Directiva SEA și nici HG 1076/2004 nu definesc termenul de „plan“ și cel de „program“. Termenii de „plan“ sau „program“ nu sunt sinonimi, ci au sensuri diferite care se suprapun pe alocuri. Prin acești termeni de „plan“ sau „program“ trebuie să se înțeleagă acele documente de planificare care contin afirmații ce trec dincolo de aspirații și stabilesc cursul acțiunilor care vor fi urmate.

Pentru a vedea dacă un document este un „plan“ sau un „program“, este necesar să se stabilească dacă detine caracteristicile principale atribuite acestor noțiuni. Numele însuși nu reprezintă în sine o indicație suficient de clară: documente care au toate însușirile unui plan sau program pot fi găsite sub diverse nume, ca de exemplu „strategie“ sau „concept“.

În Anexa G a Ghidului sunt oferite îndrumări pentru elaborarea primei versiuni a unui P/P și o descriere a informațiilor minime care ar trebui să fie conținute de fiecare P/P. De aceea, Anexa G indică în același timp și dacă un document poate fi considerat P/P sau nu.

Un P/P este întocmit de cele mai multe ori de autoritățile publice sau pentru acestea. De remarcat însă că și organizațiile private pot îndeplini sarcini sau obligații care în regim neprivatizat ar fi efectuate de autoritățile publice, precum asigurarea utilităților publice. Dacă se cere acestor entități private să întocmească planuri pe termen lung, de exemplu privind asigurarea resurselor de apă, atunci aceste planuri vor fi supuse și ele cerințelor SEA.

2.4 Diferențe dintre SEA și EIM

La nivelul UE nu există încă o experiență dezvoltată cu privire la aplicarea SEA la nivelul politicilor, inclusiv propuneri legislative, dar probabil aceasta va avea un format diferit decât cel al evaluării mediului la nivel de proiect – EIM.

În schimb între EIM pentru proiecte și SEA pentru planuri/programe există numeroase similitudini, mai ales în ceea ce privește procedura.

Oricum, datorită diferențelor existente între P/P și proiecte referitoare atât la natura acestora cât și la aspectele pe care se pune accentul, există diferențe notabile și între abordările evaluărilor de mediu corespunzătoare, respectiv între SEA la nivel de P/P și EIM. Aceste diferențe sunt prezentate în tabelul 2.4.

2. Evaluare strategică de mediu (Evaluare de mediu pentru planuri și programe)

Tabelul 2.4 Diferențe dintre EIM și SEA

	SEA	EIM
Nivel de luare a deciziei	Planuri și programe (P/P)	Proiecte separate, concrete, prin care se implementează P/P
Organizație responsabilă	Propunătorul P/P, aproape întotdeauna o autoritate	Propunătorul proiectului, de cele mai multe ori o organizație din sectorul privat
Scara: gama de domenii/activități cuprinse	Mai largă	Specifică, detaliată
Scara: zona geografică inclusă	Mai largă	Specifică, localizată
Forme de impact tratate	Efecte cumulative, inter-sectoriale și indirecte	Relații specifice, directe, de cauză-efect între proiectul propus și o componentă a mediului
Nivel de detaliere	Evaluări mai puțin detaliate, care dau o imagine mai largă	Evaluări de detaliu
Principalele surse de date	Rapoarte de stare a mediului, viziuni, raționamente	Muncă de teren, analiză de probe
Tipul de date utilizat	Mai mult calitative, dar și unele cantitative	Mai mult cantitative
Rigoarea analizei	Mai multă incertitudine	Mai multă rigoare
Alternative	Pe toată zona, politice, de reglementări, socio-economice	Amplasamente specifice, proiect, construcție, funcționare
Repere de evaluare	Obiectivele de mediu, adesea conținute în politicile de mediu	Restricții normative, cea mai bună practică
Rolul expertului	Mediator al negocierilor	Tehnic
Implicarea publicului	Adeseori există mai puțin interes datorită nivelului mai scăzut al conștientizării aspectelor de mediu și dificultăților de comunicare către public a aspectelor mai generale	Adeseori interes puternic, determinat de condițiile locale și interesele predominante date de atitudinea NIMBY (nu în curtea mea)

2.5 Principiile unei SEA eficace

Principalele principii ale aplicării SEA cu eficacitate pot fi sintetizate după cum urmează:

- SEA trebuie să trateze toate P/P/P propuse care ar putea avea efecte semnificative asupra mediului.
- SEA trebuie efectuată la inițiativa propunătorilor P/P/P și gestionată de aceștia.
- SEA trebuie integrată în procesul de elaborare a P/P/P în etapele de procedură cheie. Ea trebuie să înceapă cât mai curând posibil, ca evaluare pe baza

obiectivelor, respectiv să se evalueze în ce măsură P/P/P respectă obiectivele de protecție a mediului relevante, respectând totodată obiectivele proprii, și să își aducă contribuția în toate fazele de elaborare a P/P/P.

- SEA trebuie să se axeze pe aspectele potrivite în fazele potrivite de elaborare a politicilor, planurilor și programelor.
- În SEA trebuie utilizate metode și tehnici de analiză adecvate, astfel încât rezultatele urmarite să se atingă cu costuri rezonabile. Informațiile trebuie culese numai în cantitatea și nivelul de detaliere necesar pentru luarea unei decizii în cunoștință de cauză.

- SEA trebuie să evalueze efectele asupra mediului pe care le-ar produce o serie de soluții alternative la propunerea de dezvoltare analizată, recunoscând că domeniul de analiză variază în funcție de nivelul la care se iau deciziile. Trebuie să identifice alternativa cea mai adecvată din punct de vedere al mediului.
- SEA trebuie să faciliteze implicarea principalilor actori interesați într-o fază cât mai timpurie. În cadrul SEA trebuie să se aplice tehnici de consultare corespunzătoare și ușor de utilizat, adecvate grupurilor țintă.

2.6 Avantajele SEA

2.6.1 Generalități

SEA este un instrument proactiv, care nu suferă de aceleași limitări pe care le poate întâmpina evaluarea mediului efectuată pentru faza de elaborare a proiectelor. EIM influențează prea târziu procesul decizional și nu acționează decât ce instrument de reacție.

De exemplu, în momentul în care se efectuează EIM pentru un proiect, s-a decis deja în mare măsură asupra aspectelor de nivel superior referitoare la tipul de dezvoltare dorită sau la locul unde ar urma să se propună aceasta dezvoltare. De asemenea, EIM se va axa pe măsuri de reducere și ameliorare a impactului.

Mai precis, o SEA eficace poate aduce următoarele avantaje:

- Realizarea unui management durabil din punct de vedere al mediului;
- Îmbunătățirea calității procesului de elaborare a politicii, planului sau programului;
- Creșterea eficienței și eficacității procesului decizional;
- Întărirea sistemului de conducere și a eficienței instituționale;
- Întărirea procesului EIM pentru proiecte;
- Facilitarea cooperării transfrontiera.

Fiecare dintre aceste avantaje este descris pe scurt în cele ce urmează.

2.6.2 Sprijinirea unui management durabil din punct de vedere al mediului

---

SEA poate determina o integrare efectivă a considerentelor de mediu în întocmirea P/P/P.

De asemenea, o bună aplicare a SEA va ridica din timp semnale de avertizare cu privire la opțiunile care nu asigură o dezvoltare durabilă din punct de vedere al mediului, înaintea formulării proiectelor specifice și atunci când sunt încă posibile alternative majore. Ca atare, SEA facilitează o mai bună luare în considerare a constrângerilor de mediu în formularea politicilor, planurilor și programelor care creează cadrul pentru proiectele specifice.

Astfel, SEA vine în sprijinul dezvoltării durabile din punct de vedere al mediului.

2.6.3 Evaluarea efectelor secundare, cumulative și sinergice

Multe probleme de mediu derivă din acumularea unei multitudini de efecte mărunte și adesea secundare sau indirecte, mai curând decât din efecte mari și evidente. Între exemple se numără: pierderea confortului, modificările de peisaj, pierderea zonelor umede și schimbările climatice. Aceste efecte sunt foarte greu de tratat de la un proiect la altul prin EIM. Aceste efecte pot fi mai bine identificate și tratate la nivelul SEA.

Efectele secundare și indirecte sunt acele efecte care nu rezultă direct din implementarea unui plan, ci apar la distanță față de efectul inițial sau ca rezultat al unei căi de propagare complexă. Între exemplele de efecte secundare se numără: lucrări de dezvoltare care duc la modificarea pânzei freatice și care astfel afectează ecologia unei zone umede învecinate sau calitatea apei pentru utilizatorii apei de râu din aval; un altul ar fi construirea unui proiect care facilitează sau atrage alte lucrări de amenajare și/sau stimulează migrarea populației ceea ce duce la rândul său la cererea de școli, locuințe și unități medicale.

Efectele cumulative au loc, de exemplu, acolo unde mai multe proiecte de dezvoltare luate în parte au efecte ne semnificative; sau unde mai

2. Evaluare strategică de mediu (Evaluare de mediu pentru planuri și programe)

---

multe efecte individuale ale planului (de ex. zgomot, praf și vizual) produc un efect combinat.

Efectele sinergice interacționează, producând un efect mai mare decât suma efectelor individuale. Efectele sinergice apar adeseori atunci când habitatele, resursele sau comunitățile umane se apropie de limita capacității de suportare a mediului. De exemplu, un habitat cu specii sălbatice se poate fragmenta progresiv, cu efect limitativ asupra unei specii anume, până când o ultimă fragmentare distruge echilibrul ecologic dintre specii sau face ca zonele să devină prea restrânse pentru a susține orice fel de specii.

Aceste condiții nu se exclud reciproc. Adeseori se consideră că noțiunea de efect cumulat cuprinde și efectele secundare sau sinergice.

2.6.4 Creșterea eficienței procesului decizional

SEA determină o creștere a eficienței procesului decizional deoarece:

- ajuta la eliminarea unor alternative de dezvoltare care o data implementate ar fi inacceptabile, adica prin incorporarea procedurilor de implicare a publicului determina reducerea numărului de contestații și discuții la nivelul operațional al EIM.
- ajută la prevenirea unor greșeli costisitoare, prin limitarea dintr-o fază incipientă a riscului de remediere costisitoare a unor prejudicii ce puteau fi evitate sau a unor acțiuni corective necesare într-o fază ulterioară, precum relocarea sau reproiectarea unor instalații.

2.6.5 Întărirea sistemului de conducere și a eficienței instituționale

---

Prin largirea spațiului de participare a publicului, SEA va determina o mai mare deschidere, transparență, responsabilitate și în general credibilitate a procesului de planificare și astfel a P/P/P înseși.

SEA poate mobiliza sprijinul cetățenilor în implementare – un P/P/P va deveni în cele din urmă mai eficace dacă valorile, vederile, opiniile și cunoștințele publicului la nivel local și/sau cunostintele specialiștilor au fost incorporate în procesul de luare a deciziei.

SEA îmbunătățește coordonarea dintre ministere sau alți propunători de P/P/P și autoritățile de mediu, ca și aceea dintre sectoare diferite, de exemplu prin formarea grupurilor de lucru pentru SEA.

2.6.6 Intarirea EIM pentru proiecte

SEA ajută la luarea deciziilor la nivel de proiect deoarece acestea pot avea la bază P/P/P optimizate în prealabil, ceea ce contribuie la ușurarea sarcinii de evaluare la nivel de proiect.

SEA oferă un cadru pentru acordurile unice al viitoarelor proiecte supuse EIM, ajutând astfel la o mai bună focalizare și eficientizare a EIM la nivel de proiect, ceea ce va duce la o reducere a timpului și eforturilor necesare întocmirii acestora.

2.6.7 Facilitarea cooperării transfrontieră

SEA poate oferi o arenă importantă pentru cooperarea internațională în vederea rezolvării problemelor dificile referitoare, de exemplu, la zone protejate, cursuri de apă, legături de transport sau poluare transfrontieră.

2.7 Echipă, termene și bugete

2.7.1 Generalități

Fiecare SEA trebuie adaptată propunerilor de P/P/P respective. Echipa optimă și timpul necesar – și prin urmare bugetul – depind de natura și scara sa de realizare.

Procesul de planificare a P/P/P și procesul SEA trebuie să fie integrate într-un singur proces, în care caz eficiența acestuia va crește. Logic, cele două procese sunt sinergice. Timpul suplimentar și resursele suplimentare pentru efectuarea SEA vor fi astfel reduse, iar procesul de elaborare a P/P/P va avea o eficiență economică crescută.

2.7.2 Echipa

Autoritatea responsabilă de elaborarea unui document de planificare, fie el politică, plan sau program, este responsabilă și de efectuarea evaluării de mediu a respectivului document.

Este recomandabil ca propunătorul P/P să dispună de specialiști proprii, să gestioneze procesul SEA și să participe la SEA. Propunătorul P/P va trebui de asemenea să contracteze experți externi atestați, deoarece în România numai experții atestați pot întocmi rapoarte de mediu.

SEA dă cele mai bune rezultate dacă se lucrează în echipă. O astfel de echipă va trebui să reunească experți din diferite discipline, în funcție de principalele aspecte de mediu ale P/P și de componentele mediului care ar putea fi afectate prin implementarea P/P.

Este esențial ca echipa de planificare și echipa SEA să dezvolte o strânsă cooperare și o bună comunicare, pentru ca echipa de planificatori să poată ține seama de recomandările de mediu propuse de echipa SEA și pentru ca echipa SEA să poată propune recomandări, inclusiv de soluții alternative, care să se încadreze totuși în obiectivele P/P.

2.7.3 Termene și buget

HG 1076/2004 prevede perioade stricte de timp alocate pentru acțiunile specifice numai pentru fazele de încadrare și Analiză, care sunt conduse de autoritățile competente pentru protecția mediului. Celelalte faze desfășurate de grupul de lucru pot dura atât cât este necesar pentru a realiza o versiune solidă a P/P atât din punct de vedere al planificării ca și al obiectivelor de mediu.

Pentru fiecare P/P trebuie finalizate toate fazele și toate etapele din diferite faze, dar atenția acordată fiecărei etape poate diferi considerabil în funcție de problemele aflate în discuție, de condițiile externe și de modalitățile de lucru. Deși în unele etape va fi nevoie de multă atenție, altele vor putea fi parcurse rapid pe baza unor studii sau cunoștințe existente. SEA este un proces ciclic și iterativ, pașii săi pot fi combinați sau repetați în diferite etape și la niveluri de detaliere diferite.

De obicei, timpul necesar pentru efectuarea primei SEA pentru un anumit plan, program sau sector este mai lung, deoarece trebuie elaborate și stabilite colectarea datelor, cele mai adecvate abordări, metode, modalități de comunicare dintre planificatori și experții SEA și alți factori

interesați.

Evaluarea ulterioară a actualizărilor planurilor și programelor poate fi dezvoltată pe aceleași baze, astfel încât și timpul ar trebui să fie mai scurt. Prin urmare și bugetul ar trebui să fie mai mic.

Experiența din noile state membre UE arată că pentru SEA la nivel național sunt necesare circa 100 -150 de zile de lucru/persoană, inclusiv pentru participarea publicului (organizarea și facilitarea seminarelor, pregătirea comunicatelor de presă, reconcilierea comentariilor primite etc.).

Aceste cifre nu pot fi privite decât ca având caracter orientativ. De exemplu, în unele cazuri SEA pentru planul local poate fi mai complicată decât cel la nivel național, în funcție de conținutul planului, de procesul de planificare, de mărimea proiectelor specifice propuse prin P/P/P etc.

În ceea ce privește costurile, chiar dacă SEA presupune costuri suplimentare pentru propunătorul P/P (de ex. pentru întocmirea de rapoarte de mediu și consultări cu publicul), ea poate și să aducă o serie de beneficii. Unul dintre beneficiile posibile ale unei SEA eficace și bine integrate în procesul de planificare este acela că permite evitarea unor greșeli costisitoare (de ex. de remediere sau îndepărtare a prejudiciilor aduse mediului).

SEA va trebui condusă în maniera cea mai eficientă în punct de vedere economic. Un exemplu de oportunitate de desfășurare economică a SEA este combinarea procedurilor de consultare din cadrul SEA cu cele din cadrul elaborării P/P.

2.7.4 Cele mai utilizate metode și tehnici în SEA

În cadrul SEA se pot utiliza un număr mare de metode și tehnici. Se pot distinge următoarele trei tipuri:

- Metode și tehnici descriptive;
- Metode și tehnici analitice;
- Metode și tehnici interactive;

Metodele și tehnicile cele mai frecvent utilizate în SEA sunt cele din tabelul 2.7.4, în care se arată și în ce faze ale procesului SEA sunt utilizate de obicei.

2. Evaluare strategică de mediu (Evaluare de mediu pentru planuri și programe)

Tabelul 2.7.4 Metode și tehnici în SEA

	Încadrare	Definirea domeniului	Evaluarea impactului	Analiză (revizuire)	Monitorizare
Metode și tehnici descriptive					
Indicatori	X	X	X	X	X
Matrici de impact		X	X		
Liste de verificare	X	X			
Metode și tehnici analitice					
Analiză multicriterială și cost-beneficiu			X		
Cartografiere stratificată și GIS			X		
Analiza SWOT		X	X		
Prognoze și retroprognoze (modele)			X		
Analiza ciclului de viață (LCA)			X		
Evaluarea riscurilor			X		
Metode și tehnici interactive					
Participare		X	X	X	
Comunicare/raportare	X	X	X		X
Consultare	X	X	X	X	X

Expertul SEA care efectuează evaluarea va trebui să selecteze cele mai adecvate metode. Aceasta poate implica utilizarea mai multor metode care pot fi adaptate și combinate pentru a face față unor necesități specifice, mai curând decât utilizarea unei singure metode.

Selectarea celei mai adecvate metode sau combinații de metode într-o anumită situație depinde de:

- etapa din procesul de evaluare;
- sectorul în care se aplică SEA;
- abilitatea de a organiza, analiza și prezenta informațiile;
- nivelul de specializare și experiența disponibil;
- tipuri de aspecte implicate și de efecte cumulative supuse analizei;
- principalii receptori analizați;
- calitatea și cantitatea de informații referitoare la situația inițială;
- timpul disponibil.

Evident, va fi vorba de un proces de învățare progresivă, în care este necesar să se pornească

cu metode relativ simple înainte de a recurge la metodologiile mai sofisticate.

Cel mai des utilizate metode și tehnici descriptive și analitice sunt descrise mai detaliat în Anexa B. În Capitolul 9 al Ghidului sunt discutate în detaliu metodele și tehnicile de implicare, din perspectiva dreptului publicului de a fi informat, ce pot fi utilizate și pentru colectarea informațiilor și opiniilor necesare pentru SEA. Atunci când acestea sunt utilizate din al doilea motiv, va trebui să se recunoască faptul că informațiile și punctele de vedere obținute vor fi subiective.

În afara celor trei tipuri de metode și tehnici susmenționate, este important să se accentueze importanța datelor și studiilor de teren, deoarece acestea oferă indicațiile necesare privind situația de plecare, permit evaluarea și generează date pentru continuarea evaluării.

Datele/ studiile de teren se pot baza pe documentația existentă sau pot presupune generarea de informații specifice pentru SEA.

3. | LEGISLAȚIE SEA

3.1 Secțiunea de față

În această secțiune este descrisă pe scurt legislația europeană și română în domeniul SEA.

3.2 Legislație europeană

În context european, cele mai importante două instrumente juridice referitoare la SEA sunt:

- Directiva SEA;
- Protocolul privind SEA² la Convenția privind impactul asupra mediului în context transfrontiera³ (numit în continuare: Protocolul SEA).

Fiecare dintre aceste instrumente juridice este descris pe scurt în cele ce urmează.

3.2.1 Directiva SEA

Directiva SEA a fost adoptată în 2001 și a trebuit să fie transpusă de statele membre în legislația națională până la 21 iulie 2004.

Transpunerea se putea face fie prin integrarea cerințelor Directivei SEA în procedurile existente, fie prin incorporarea acestora în proceduri create special în acest scop. În România, Directiva SEA a fost transpusă prin HG 1076/2004, cu stabilirea unei proceduri specifice.

Scopul Directivei SEA este de a asigura ca efectele asupra mediului ale anumitor P/P vor fi identificate și evaluate în timpul elaborării și înainte adoptării P/P respective.

Directiva SEA specifică ce planuri și programe se supun SEA.

În conformitate cu cerințele Directivei SEA, autoritățile publice cu responsabilități pentru protecția mediului și publicul trebuie să fie consultate, iar rezultatele consultărilor trebuie să

fie integrate și luate în considerare în procesul de elaborare a planului / programului. După adoptarea planului / programului, autoritățile care au fost consultate și publicul trebuie să fie informate cu privire la decizia adoptată și trebuie să le fie puse la dispoziție următoarele:

- planul / programul în forma adoptată;
- o declarație în care să fie sintetizate în ce mod au fost integrate în P/P considerentele de mediu și cum s-a ținut cont de raportul de mediu și de opiniile exprimate în cursul consultărilor;
- măsurile stabilite cu privire la monitorizarea efectelor asupra mediului ale implementării P/P.

În cazul în care implementarea P/P poate avea efecte semnificative transfrontiera, statul membru afectat și publicul din țara respectivă trebuie informate dându-li-se posibilitatea să exprime comentarii care sunt de asemenea integrate în procesul decizional la nivel național.

Directiva SEA este legată de Directiva Habitate⁴. Directiva SEA prevede efectuarea evaluării mediului în cazul tuturor planurilor și programelor pentru care s-a stabilit, având în vedere efectele probabile asupra amplasamentelor protejate, că este nevoie de evaluare în baza Directivei Habitate.

Directiva Habitate prevede că orice plan sau proiect care nu este direct legat sau necesar pentru managementul unui amplasament protejat, dar poate avea un efect semnificativ asupra acestuia, fie singur fie în combinație cu alte planuri sau proiecte, trebuie supus unei evaluări adecvate a implicațiilor asupra protecției amplasamentului, din perspectiva obiectivelor de conservare proprii acestuia. Directiva SEA a definit forma pe care trebuie să o îmbrace această evaluare a planurilor.

² Protocolul a fost adoptat la întrunirea extraordinară a părților semnatare ale Convenției de la Espoo, desfășurată la 21 mai 2003 cu ocazia Conferinței Ministeriale „Un mediu pentru Europa“ (Kiev, Ucraina)

³ Convenția este cunoscută în mod curent sub numele de Convenția de la Espoo.

⁴ Directiva Consiliului 92/43/EEC privind conservarea habitatelor naturale și a florei și faunei sălbatice

3.2.2 Protocolul SEA la Convenția de la Espoo

Protocolul SEA trebuie să fie ratificat de 16 țări pentru a intra în vigoare.⁵ România nu a ratificat încă Protocolul.

După ce va intra în vigoare, acesta va cere părților să evalueze consecințele pentru mediu ale proiectelor oficiale de planuri și programe. Directiva SEA și Protocolul SEA au un domeniu de cuprindere foarte asemănător.

Protocolul creează spațiul de aplicare a SEA la nivel de politici. Spre deosebire de Directiva SEA, Protocolul SEA prevede participarea publicului în fazele de încadrare și definire a domeniului și nu numai de evaluare propriu-zisă, așa cum o face directiva. Cu toate acestea, textul prevederii din Protocol sună mai curând ca o recomandare decât ca o obligație.

3.3 Legislația română

HG 1076/2004 transpune Directiva SEA în legislația națională a României și stabilește procedura de evaluare de mediu pentru anumite P/P (EMPP).

În concordanță cu prevederile Directivei SEA, HG prevede că EMPP este obligatorie pentru anumite P/P și că pentru alte P/P trebuie determinată necesitatea de a le supune SEA.

Alte acte normative relevante la nivel național sunt:

- OM 117/2006 pentru aprobarea manualului de implementare a HG 1076/2004;
- OM 480/2006 privind constituirea și functionarea Comitetului special la nivel central implicat în etapa de încadrare a procedurii EMPP
- OM 985/2006 pentru aprobarea listei orientative de planuri și programe care intră sub incidența HG 1076/2004.

O descriere detaliată a cerințelor și schema logică a procedurii EMPP conform celor stabilite prin HG 1076/2004 sunt prezentate în Anexa C.

Directiva Habitate - și Directiva Păsări⁶ au fost transpuse și ele în legislația română⁷. În conformitate cu aceste directive, legislația națională corespunzătoare prevede că orice plan sau proiect care poate afecta în mod semnificativ o Arie de protecție specială sau Arie specială de conservare trebuie supus unei evaluări a mediului care să țină seama de obiectivele de conservare din aria respectivă. Această prevedere a fost preluată apoi de HG care transpune Directiva SEA⁸ și prevede că pentru planurile susmenționate EMPP este obligatorie. Practic, aceasta înseamnă că dacă se stabilește că un plan ar putea afecta în mod semnificativ un sit protejat, acesta trebuie supus EMPP.

---

⁵ Până la 19 iunie 07, 7 țări ratificaseră Protocolul SEA.

⁶ Directiva Consiliului 79/409/EEC privind conservarea păsărilor sălbatice

⁷ Directiva Habitate și Directiva au fost transpuse prin OUG nr. 236/2000 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale și a speciilor sălbatice de faună și floră, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 462/2001.

⁸ HG nr. 1076/ 2004, Art. 5, punctul (2), litera b)

4. PROCESUL SEA

4.1 Secțiunea de față

În capitolul de față este explicată procedura SEA, în conformitate cu Directiva SEA și HG care transpune directiva, deși unele etape nu sunt în mod specific prevăzute de aceste instrumente juridice, de exemplu etapa de definire a domeniului.

Mai clar, această secțiune descrie diferitele etape ale procesului SEA, rolurile și responsabilitățile diferiților factori interesați. În plus, sunt arătate

legăturile dintre diferitele etape ale procesului SEA pentru planuri și programe și cele ale procesului de planificare.

4.2 Etapele⁹ procesului SEA

Procesul SEA constă din șapte etape. Aceste diferite etape sunt enumerate și descrise în tabelul 4.2.

Tabelul 4.2 Etapele procesului SEA

Etapa	Descriere
Încadrare	Scopul etapei de încadrare este acela de a determina dacă este sau nu este necesară aplicarea SEA în cazul unui anumit P/P.
Definirea domeniului ¹⁰	Se determină domeniul de cuprindere și nivelul de detaliere al evaluării (și astfel și al raportului de mediu). Domeniul de cuprindere al evaluării definește de ex. ce aspecte sau probleme de mediu să fie incluse în analiză, teritoriul geografic pentru care să se facă evaluarea (deoarece zona de impact poate fi mai largă decât amprenta planului), procedura de urmat în raport cu procesul de planificare specific și consultarea cu autoritățile de resort și cu publicul, alternativele posibile de analizat și cerințele privind monitorizarea.
Evaluarea P/P	Această etapă poate fi subîmpărțită în părți specifice în conformitate cu abordarea metodologică aleasă pentru fiecare P/P în parte, însă de obicei cuprinde: <ul style="list-style-type: none"> - Evaluarea situației actuale și a tendințelor și a evoluției probabile a acestora dacă P/P nu este implementat - Evaluarea de mediu a anumitor părți ale P/P (obiective prioritare propuse, măsuri, activități, proiecte, opțiuni etc.) inclusiv evaluarea efectelor cumulative ale întregului P/P. - Evaluarea programului de monitorizare propus (inclusiv identificarea indicatorilor de mediu relevanți și aranjamentele privind raportarea).
Întocmirea Raportului de mediu	Raportul de mediu este un document în care sunt sintetizate toate rezultatele și concluziile evaluării
Consultare cu autoritățile de resort și cu publicul	Consultarea cu autoritățile de resort și participarea publicului se efectuează de obicei de mai multe ori în cursul procesului SEA, și ar trebui să se desfășoare pe toată durata evaluării. În Raportul de mediu, ca și în luarea deciziei cu privire la P/P supus evaluării, trebuie să se țină seama de rezultatele consultării.

⁹ De remarcat că în HG 1076/2004 se utilizează termenii de „Etapă“ și „Pași“: termenul „Etapă“ este utilizat pentru a denumi cele trei faze majore identificate în parcurgerea procedurii EMPP, descrise în Capitolul III „Etapele procedurii“ în Capitolul 1 – Etapa de încadrare, în Capitolul 2 – Definitivarea proiectului de plan sau program și realizarea raportului de mediu și în Capitolul 3 – Etapa de analiză a calității raportului de mediu și luare a deciziei.

¹⁰ Pentru a sublinia integrarea procesului EMPP cu cel de planificare propriu-zisă, HG 1076/2004 utilizează termenii de „finalizare a proiectului de P/P...“ pentru etapa care cuprinde definirea domeniului, evaluarea P/P, finalizarea versiunii de lucru a P/P și întocmirea raportului de mediu.

4. Procesul SEA

Tabelul 4.2 (cont.)

Etapa	Descriere
Luarea deciziei	Factorul de decizie, respectiv autoritatea care adoptă P/P trebuie să țină seama de rezultatele evaluării, ca și de concluziile stabilite în procesul de consultare a publicului. Evident că propunătorul P/P trebuie să fi ținut seama de rezultatele evaluării, ca și de concluziile stabilite în procesul de consultare a publicului în adoptarea deciziei finale cu privire la P/P supus analizei.
Monitorizare	Efectele asupra mediului generate prin implementarea P/P trebuie să fie monitorizate și înregistrate. În mod ideal, sistemul și mecanismele de monitorizare a mediului ar trebui să facă parte din sistemul general de monitorizare a implementării P/P. Mecanismele de monitorizare a efectelor asupra mediului trebuie să fie propuse în Raportul de mediu. Dacă sunt identificate efecte adverse semnificative, trebuie efectuate acțiuni de remediere sau atenuare corespunzătoare.

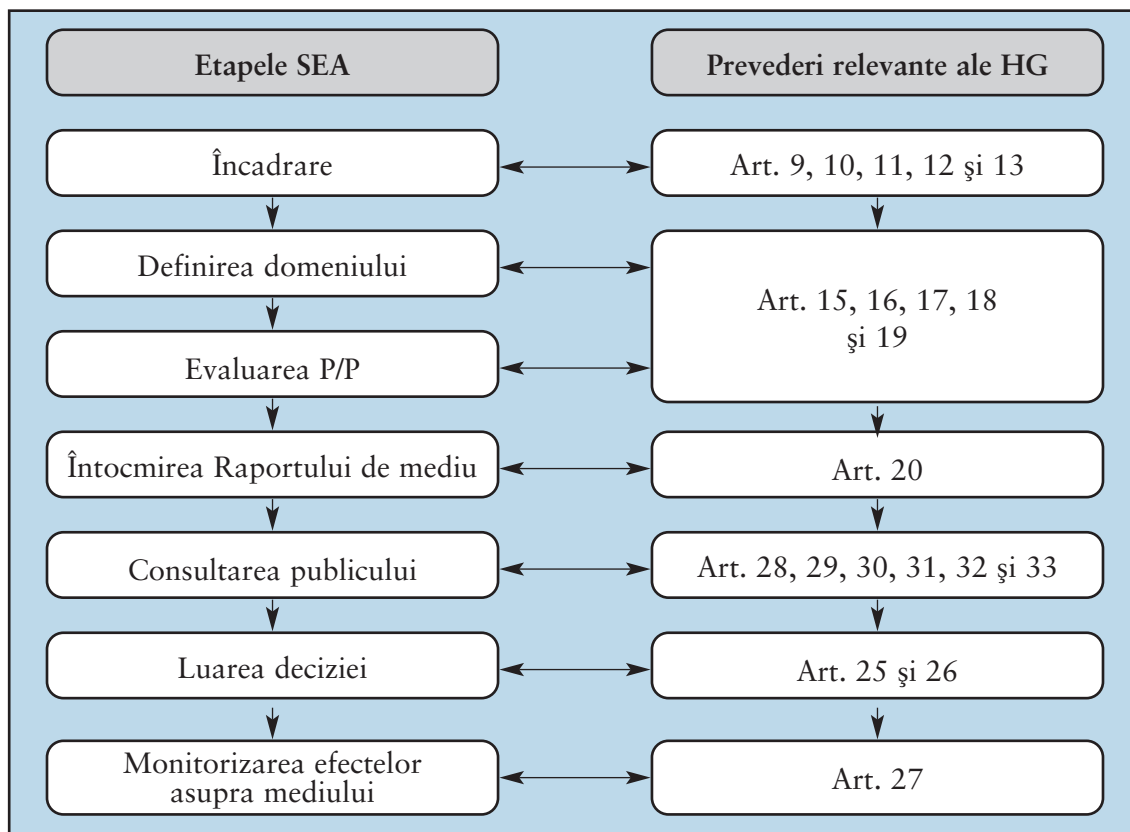
4.3 Legăturile dintre procesul SEA și HG 1076/2004

În HG 1076/2004 se specifică procedura EMPP din România, inclusiv cu definițiile etapelor și obligațiilor pe care le presupune. În schema logică de mai este ilustrat modul în care cerințele privind etapele SEA descrise mai sus se integrează în prevederile HG 1076/2004.

Se menționează că prevederile privind consultarea autorităților, care datorită responsabilităților pentru protecția mediului pot fi interesate de efectele asupra mediului ale propunerii de P/P, sunt cuprinse în toate etapele procedurale ale HG 1076/2004.

În secțiunile următoare ale Ghidului se explică în ce fel se pot desfășura în mod efectiv diferitele etape ale SEA, astfel încât să fie îndeplinite cerințele generale ale HG 1076/2004.

Tabelul 4.3: Legătura dintre procesul de evaluare pentru planuri sau programe și HG 1076/2004

4.4 Roluri și responsabilități în procesul SEA

În România există mai mulți actori esențiali, care joacă un rol important în cadrul procedurii EMPP.

Aceștia au competențe, responsabilități și drepturi diferite în cadrul SEA. În tabelul din Anexa D

sunt descrise detaliat rolurile și responsabilitățile stabilite prin lege ale principalilor actori în fiecare etapă a procesului SEA, așa cum sunt definite în HG 1076/2004.

Tabelul 4.4 Roluri și responsabilități în procesul SEA

Actor	Responsabilități
<p>Titularul P/P Autoritatea publică responsabilă pentru întocmirea planului/programului și pentru supunerea acestuia spre adoptare de către o autoritate competentă în acest sens</p>	<p>Titularul P/P răspunde de efectuarea SEA pentru P/P respectiv. Titularul P/P trebuie să notifice autoritatea competentă pentru protecția mediului responsabilă pentru SEA și să informeze publicul despre inițierea procesului de elaborare a P/P și despre realizarea primei versiuni a acestuia</p> <p>Titularul de P/P trebuie să pună prima versiune a P/P la dispoziția autorității competente pentru protecția mediului responsabilă pentru SEA și la dispoziția publicului.</p> <p>Titularul P/P trebuie să publice în presă deciziile legate de P/P luate de autoritatea competentă în diferitele etape ale procedurii EMPP.</p> <p>Titularul P/P trebuie să pună la dispoziția autorității competente pentru SEA și a publicului ultima versiune a P/P și a raportului de mediu.</p> <p>Titularul P/P asigură consultarea publicului.</p>
<p>Autoritatea competentă (pentru SEA) sau AC Acestea sunt autoritățile care emit avizul de mediu pentru P/P Există două tipuri de autorități competente pentru SEA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - autoritatea publică centrală pentru protecția mediului pentru P/P la nivel național și regional - autoritățile regionale pentru protecția mediului pentru P/P la nivel județean și local. 	<p>Pe lângă emiterea avizului de mediu pentru P/P, Autoritatea competentă are responsabilități în derularea etapelor procedurale ale SEA:</p> <ul style="list-style-type: none"> - determină pe baza primei versiuni a P/P dacă acesta trebuie sau nu să fie supus SEA. - participă la discuțiile grupurilor de lucru stabilite pentru fiecare SEA - analizează calitatea Raportului de mediu. <p>Responsabilitățile în derularea etapelor procedurale pot fi delegate de autoritatea publică centrală pentru protecția mediului către Agenția Națională pentru Protecția Mediului pentru P/P de nivel național și regional și, respectiv, de autoritățile regionale pentru protecția mediului pentru autoritățile județene pentru protecția mediului pentru P/P la nivel județean și local.</p>
<p>Alte autorități relevante = Acestea sunt autoritățile cu atribuții de sănătate publică și alte autorități interesate de efectele implementării P/P asupra mediului, identificate de autoritatea competentă pentru SEA pentru fiecare evaluare în parte. Între autoritățile relevante se numără, printre altele, administrațiile publice locale și regionale.</p>	<p>Implicarea acestora în procesele SEA este asigurată prin participarea lor la grupurile de lucru organizate de Titularul P/P. Ele sunt de asemenea membre ale Comitetelor speciale constituite la nivel național și județean.</p>

4. Procesul SEA

Tabelul 4.4 (cont.)

Actor	Responsabilități
<p>Comitete special constituite</p>	<p>Comitetele special constituite sunt organe consultative cu un rol cheie în asigurarea implicării autorităților în SEA. La nivel național există un Comitet special stabilit prin ordin al MMDD. Acesta are membri permanenți, dar, în funcție de conținutul P/P sunt invitați și alți oficiali și experți.</p> <p>Pentru fiecare P/P la nivel regional, județean și local, autoritatea regională pentru protecția mediului¹¹ stabilește un Comitet special, a cărui componentă este similară celei a comitetului stabilit la nivel național.</p> <p>Comitetele speciale oferă autorității competente pentru SEA consultanță cu privire la:</p> <ul style="list-style-type: none"> - încadrare - calitatea raportului de mediu.
<p>Grupuri de lucru</p> <p>Titularul P/P răspunde de constituirea și facilitarea întâlnirilor unui grup de lucru pentru procesul SEA derulat în scopul evaluării respectivului P/P.</p> <p>GL este compus din:</p> <ul style="list-style-type: none"> - reprezentanți ai titularului P/P; - reprezentanți ai AC și ai autorităților de sănătate publică - reprezentanți ai altor autorități interesate de efectele implementării P/P, identificate de AC; - Experții acreditați SEA; - alți experți a căror contribuție este valoroasă ca reprezentanți ai publicului calificat. <p>Nominalizarea reprezentanților autorităților membre în grupul de lucru se face de către fiecare autoritate la solicitarea titularului P/P.</p>	<p>Grupul de lucru este implicat în etapa de definitivare a proiectului de plan sau de program (stabilirea domeniului, evaluarea P/P) și de realizare a raportului de mediu.</p> <p>Membrii Grupului de lucru¹¹ sunt implicați în următoarele acțiuni:</p> <p>Definirea domeniului (definitivarea p/p)</p> <ul style="list-style-type: none"> - colectarea și raportarea datelor legate de alte P/P și de obiectivele și standardele de mediu; - determinarea aspectelor de mediu ce trebuie evaluate, inclusiv colectarea informațiilor despre situația inițială; - elaborarea obiectivelor, indicatorilor și țintelor de mediu ale SEA; - evaluarea P/P și elaborarea P/P - stabilirea situației inițiale a mediului; - identificarea opțiunilor alternative rezonabile; - predicția efectelor P/P asupra mediului; - evaluarea semnificației efectelor; - stabilirea măsurilor de compensare a efectelor negative semnificative și întărire a efectelor pozitive; - alegerea alternativei preferabile a P/P (versiunea finală a proiectului de P/P); - pregătirea programului de monitorizare a efectelor implementării P/P <p>Sarcinile specifice ale fiecărei categorii de membri ai GL sunt descrise detaliat în Anexa B.</p>
<p>Experți acreditați pentru evaluarea mediului</p> <p>Sistemul unic de acreditare a experților EIM și SEA este stabilit în România prin ordin al ministrului mediului.</p> <p>Lista tuturor experților acreditați poate fi consultată pe pagina de internet a MMDD.</p>	<p>Titularul P/P poate angaja un expert evaluator principal (acesta poate lucra în echipă cu mai mulți evaluatori), care va răspunde de întocmirea Raportului de mediu. Expertul principal acreditat este membru al grupului de lucru stabilit pentru procesul SEA al P/P respectiv.</p>

¹¹ Sarcinile exacte ale diferiților membri ai GL în efectuarea acestor acțiuni sunt descrise în art. 15-19 ale HG 1076/2004

Tabelul 4.4 (cont.)

Actor	Responsabilități
Public	Publicul trebuie să fie obligatoriu informat în etapele SEA specificate. Publicul are dreptul să exprime opinii inclusiv cu privire la decizia de încadrare, trimițând comentarii către autoritatea competentă pentru SEA, sau exprimându-le direct în cadrul dezbaterii publice organizate de către Titularul P/P după finalizarea proiectului de P/P. La aceste întruniri poate participa orice persoană din public. Este însă util ca titularul P/P să invite să participe la discuții anumite părți probabil interesate precum Camera de Comerț, ONG-uri și reprezentanți ai autorităților centrale și locale și ministerelor care poate nu au luat parte la GL organizat pentru P/P, dar care ar putea fi indirect afectate și care ar putea profita de pe urma informațiilor oferite.

4.5 Integrarea SEA în procesul de planificare

4.5.1 Scopul

Unul dintre principiile majore ale unei SEA eficace este acela că SEA trebuie integrată în procesele de elaborare a politicilor, planurilor și programelor în etapele de procedură cheie. SEA trebuie să înceapă cât mai curând posibil ca evaluare pe baza obiectivelor și să ofere informații în toate fazele esențiale ale elaborării P/P.

Integrarea procesului SEA în cel de planificare va contribui la eficientizarea SEA. O SEA eficace poate aduce diferite beneficii, discutate în Secțiunea 2.6.

Un avantaj specific al integrării care trebuie subliniat este acela că integrarea permite

combinarea procedurilor de consultare pentru SEA cu cele de consultare pentru elaborarea P/P, ceea ce este mai eficient economic decât în cazul când desfășurarea celor două activități de consultare se face separat.

4.5.2 Descriere generală a procesului de planificare

În tabelul 4.5.2 sunt enumerate sarcinile comune efectuate de obicei în elaborarea unui P/P. Aceste sarcini trebuie întreprinse ciclic (respectiv rezultatele monitorizării stau la baza analizării în continuare și modificării P/P) deoarece planificarea este un proces iterativ.

Activitățile descrise mai jos sunt orientative și în procesul de planificare acestea pot fi combinate, substituite sau fracționate.

Tabelul 4.5.2 Sarcini comune ale procesului de planificare

Etapa de planificare	Descriere	Actor
Inițiere	se ia decizia de a elabora un P/P	propunătorul (autoritate publică).
Definirea domeniului	Specificarea aspectelor ce trebuie tratate în plan, a obiectivelor, a generării soluțiilor alternative, metodelor de elaborare, a abordării procedurale, cerințelor privind monitorizarea implementării.	propunătorul (autoritate publică).
Întocmirea P/P	Descrierea obiectivelor, priorităților, măsurilor, acțiunilor sau activităților ce vor fi întreprinse în vederea realizării obiectivelor, factorii implicați, elaborarea și evaluarea diferitelor scenarii, alternative de realizare a obiectivelor propuse etc.	Echipa P/P responsabilă cu elaborarea acestuia, constând din reprezentanți ai propunătorului, câțiva factori interesați plus experți externi aleși (Echipa responsabilă cu întocmirea P/P se consultă cu echipa care răspunde de efectuarea SEA).

4. Procesul SEA

Tabelul 4.5.2 (cont.)

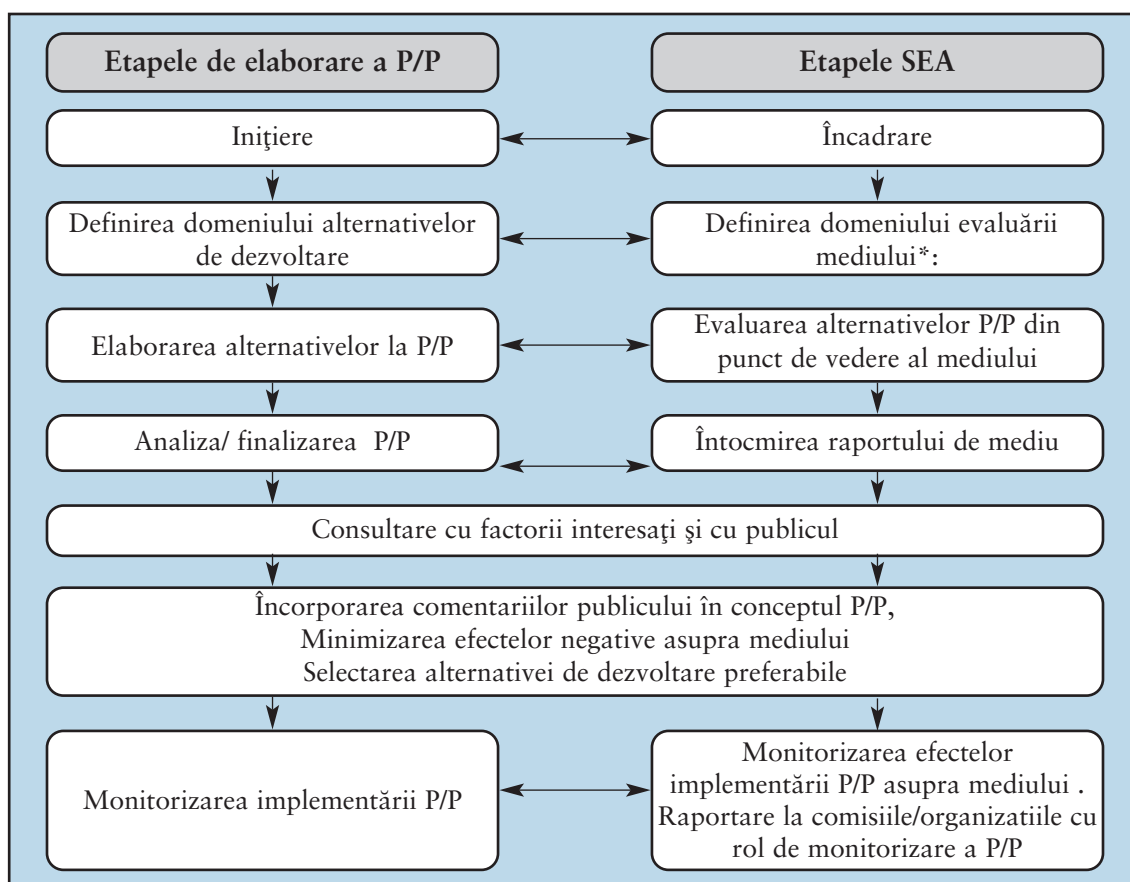
Etapa de planificare	Descriere	Actor
Consultare	Discuții privind P/P cu autoritățile relevante și cu publicul conform cerințelor legislației în vigoare și a procedurilor administrative.	Propunătorul P/P
Analiza și finalizarea P/P	P/P trebuie finalizat în forma în care să poată fi prezentat de propunător	Echipele responsabile cu elaborarea P/P
Decizia finală privind aprobarea P/P	Aprobarea versiunii finale a P/P	Autoritatea publică competentă
Monitorizare	Observarea efectelor asupra mediului ale implementării P/P– dacă obiectivele de dezvoltare specificate sunt realizate în realitate.	Propunătorul P/P

4.5.3 Domeniul de integrare a SEA în procesul de elaborare a P/P

Pentru a avea eficacitate, SEA trebuie integrată cu procesul de elaborare a P/P.

Legăturile generale dintre procesul de planificare și SEA pot fi ilustrate după cum urmează:

Tabelul 4.5.3: Integrarea evaluării de mediu pentru planuri și programe în procesul de elaborare P/P

* Având în vedere cerințele HG și ale bunelor practici, consultările trebuie să se desfășoare nu numai după elaborarea raportului de mediu, ci și cel puțin după etapa de definire a domeniului și în mod ideal pe tot parcursul procesului de planificare și al procesului SEA.

4.5.4 Abordarea practică a integrării

SEA trebuie să înceapă cu o analiză a procesului de elaborare a P/P în fiecare sector de dezvoltare pentru a se înțelege obiectivele, abordarea logică, și contextul acestui proces. Apoi urmează identificarea punctelor în care procesul SEA poate fi integrat cu cel de elaborare a P/P.

Având în vedere marea varietate a sectoarelor și tipurilor de P/P, această integrare trebuie studiată în detaliu în fiecare caz în parte.

În analiză va trebui să se țină seama de următoarele aspecte:

- Care este logica oficială (sau neoficială) a procesului de elaborare a P/P în fiecare sector de dezvoltare?
- Care sunt sarcinile esențiale în elaborarea P/P și în ce ordine sunt întreprinse?
- Se efectuează în prezent evaluări de mediu în cadrul procesului de elaborare a P/P?
- Se va proceda la consultarea autorităților de mediu și sănătate în cursul elaborării P/P ? și dacă da, în ce fel?
- Vor fi asigurate informarea și participarea publicului în cursul pregătirii P/P și dacă da, în ce fel?

Pe baza acestei analize, se poate determina cea mai bună abordare a SEA, ceea ce face din SEA un instrument proactiv, care influențează efectiv și îmbunătățește calitatea P/P supus evaluării, astfel încât să asigure o dezvoltare durabilă din punct de vedere al mediului.

5. ÎNCADRARE

5.1 Generalități

5.1.1 Scopul

Nu orice P/P necesită automat SEA, ci numai cele care îndeplinesc anumite criterii administrative și/sau de mediu.

Un pas inițial în orice SEA este efectuarea încadrării pentru a stabili dacă un P/P care intra sub incidența HG 1076/2004 va trebui sau nu să fie supus procedurii SEA.

5.1.2 Abordare

Etapa de încadrare constă în doi pași:

Pasul 1 – Încadrare pe criterii administrative

Autoritatea competentă trebuie să analizeze caracteristicile generale ale P/P pentru a stabili dacă P/P propus îndeplinește criteriile administrative specificate și în consecință urmează să fie supus SEA.

Dacă un P/P intra sub incidența HG dar în urma parcurgerii Pasului 1 s-a determinat că nu îndeplinește criteriile administrative specificate, atunci autoritatea trebuie să treacă la Pasul 2, respectiv la încadrarea de mediu.

Pasul 2 – Încadrare pe criterii de mediu (examinare caz cu caz)

Autoritatea competentă trebuie să analizeze caracteristicile de mediu ale P/P pentru a stabili, cu ajutorul criteriilor de semnificație pentru mediu, dacă P/P poate avea efecte de mediu semnificative și dacă, de aceea, trebuie supus SEA.

Pentru a ajuta la încadrare, a fost dezvoltat un instrument ce poate fi descris ca „arbore decizional“.

Arborele decizional are la bază o serie sistematică și logică de întrebări care pot fi verificate rapid de autoritatea competentă pentru SEA pentru a determina dacă P/P trebuie să se supună SEA. Pentru a face această determinare, arborele decizional utilizează criteriile stabilite prin HG 1076/2004.

Arborele decizional pentru etapa de încadrare este ilustrat în Anexa E.

5.2 Pasul 1 Încadrare pe criterii administrative

5.2.1 Scopul

Scopul încadrării pe criterii administrative este de a determina rapid:

- dacă P/P intră sub incidența HG, respectiv dacă respectă criteriile administrative specificate de HG și în acest caz
- dacă este obligatorie efectuarea SEA pentru P/P și dacă nu
- dacă P/P trebuie să treacă la Pasul 2.

5.2.2 Care P/P intra sub incidența HG?

Pentru a intra sub incidența HG, P/P trebuie să întrunească ambele criterii administrative de mai jos:

- să fie supuse pregătirii și/sau adoptării de către o autoritate de la nivel național, regional sau local sau să fie pregătite de o autoritate în vederea adoptării prin procedură legislativă de către parlament sau guvern;
- să fie reglementate prin prevederi legislative, de reglementare sau administrative.

Există 3 tipuri bine definite de P/P care, în conformitate cu HG 1076/2004, nu sunt supuse SEA:

- P/P al căror unic scop este apărarea națională sau protecția civilă; sau
- P/P cu caracter financiar sau bugetar și
- care sprijină dezvoltarea rurală prin Fondul European de Orientare și Garantare a Agriculturii Secțiunea Garantare, pe anul 2007.

5.2.3 Pentru ce P/P este obligatorie SEA?

SEA este obligatorie în principiu în cazul P/P aflate sub incidența HG și care întrunesc următoarele criterii administrative:

- P/P este întocmit pentru unul dintre următoarele sectoare și activități: agricultură, silvicultură, piscicultură, energie, industrie, transport, managementul deșeurilor, gospodărirea apelor, telecomunicații, turism, urbanism sau amenajarea teritoriului și folosința terenurilor;
- P/P stabilește cadrul de aprobare prin acord unic a proiectelor pentru care este sau poate fi necesară EIM, respectiv proiecte incluse pe listele din Anexa I sau II a HG nr. 1213/2006.

Expresia 'stabilește cadrul de aprobare prin acord unic a proiectelor' ar însemna în mod normal că P/P propus conține condiții care dirijează modul în care autoritatea responsabilă pentru aprobare decide în cazul unei cereri de acord unic. Prin aceste criterii se pot:

- stabili limite privind tipul de activitate sau dezvoltare care să fie permise într-o anumită zonă;
- include condiții pe care trebuie să le respecte solicitantul pentru ca cererea să fie aprobată;
- conserva anumite caracteristici ale zonei în cauză (de ex. o combinație de folosințe ale terenurilor prin care se promovează vitalitatea economică a zonei).

Se consideră că P/P care indeplinesc cele două criterii menționate mai sus au efecte semnificative asupra mediului și prin urmare, de regulă, ele trebuie supuse SEA.

Însă dacă aceste P/P, pentru care SEA este în principiu obligatorie, determină utilizarea unor arii mici la nivel local, atunci ele se supun unei încadrări pe criterii de mediu (a se vedea pasul următor) pentru a stabili dacă ele ar putea avea efecte semnificative asupra mediului și ar trebui deci să fie supuse unei SEA.

Asemănător, modificările minore aduse P/P pentru care SEA este obligatorie din principiu, se supun unei încadrări pe criterii de mediu (a se

vedea pasul următor) pentru a stabili dacă ar putea avea efecte semnificative asupra mediului și deci ar trebui supuse procedurii SEA.

5.3 Pasul 2: Încadrarea Pe Criterii de mediu (examinare caz cu caz)

În cazul anumitor P/P încadrarea pe criterii administrative nu duce automat la aplicarea SEA și de aceea trebuie evaluată existența unor efecte posibil semnificative asupra mediului generate de aceste P/P.

Dacă rezulta ca aceste P/P au efecte probabile semnificative asupra mediului ele trebuie supuse SEA.

Comparativ cu încadrarea administrativă, încadrarea de mediu necesită de multe ori o analiză amănunțită a conținutului pe care P/P îl poate avea, analizând de asemenea situația actuală a teritoriului pe care P/P va fi aplicat.

5.3.1 Pentru ce P/P trebuie efectuată încadrarea pe criterii de mediu?

Pentru următoarele categorii de P/P autoritatea trebuie să efectueze încadrarea pe criterii de mediu pentru a determina dacă este posibil ca ele să producă efecte semnificative asupra mediului și dacă, de aceea, trebuie spuse SEA.

1. P/P pentru care SEA este în principiu obligatorie, dar care implică utilizarea unor arii restrânse la nivel local;
2. Modificări minore aduse P/P pentru care SEA ar fi obligatorie din principiu;
3. P/P pentru care încadrarea pe criterii administrative a arătat că SEA nu ar fi obligatorie în principiu (nu indeplinesc cele două criterii menționate mai sus), dar care stabilesc cadrul pentru proiecte viitoare neaflate pe listele din Anexa I sau II a Hotărârii Guvernului nr. 1213/2006;
4. P/P care nu sunt direct legate sau necesare pentru managementul siturilor Natura 2000, dar care pot avea efecte semnificative asupra acestora, fie individual fie în combinație cu alte planuri.

Dacă aceste P/P au efecte potențiale semnificative asupra mediului ele trebuie supuse SEA. Efectele asupra mediului trebuie să fie deci „posibile“ și „semnificative“.

Semnificația termenului „restrâns“ în expresia „arie restrânsă la nivel local“ nu este explicată nici în Directiva SEA nici în HG 1076/2004 . Tipul de P/P avut în vedere poate fi un plan de construcții care, pe o anumită zonă limitată stabilește detalii referitor la modul de construcție a clădirilor, determinând, de exemplu, regimul de înălțime, lățime sau modul de proiectare.

Similar, HG 1076/2004 nu explică termenul „local“, dar cuvântul „nivel“ implică un contrast cu, de exemplu, nivelurile regional și național.

Expresia completă - „arii restrânse la nivel local“- clarifică faptul că o unitate administrativ teritoriala locala nu poate fi exclusa de la SEA decat, decât dacă este ea însași mica. Unitățile administrativ-teritoriale pot fi foarte întinse și excluderea în întregime a unei astfel de zone ar fi o lacună majoră în sfera de aplicabilitate a Directivei SEA si respectiv a HG 1076/2004.

Principalul criteriu de aplicare a HG nu este însă mărimea suprafeței acoperite, ci dacă P/P poate avea efecte semnificative asupra mediului. Dacă autoritatea competentă consideră că un P/P poate avea efecte semnificative asupra mediului, acesta trebuie supus SEA chiar dacă nu afectează decât o arie restrânsă la nivel local. P/P pot avea efecte semnificative asupra mediului prin natura lor sau prin locul în care se aplică.

La fel, expresia „modificări minore“ trebuie privită în contextul P/P care este modificat și al probabilității de apariție a unor efecte semnificative asupra mediului.

Modificările minore ale P/P pentru care în principiu SEA este obligatorie, se supun SEA dacă ar putea avea efecte semnificative asupra mediului. Efectele asupra mediului trebuie să fie deci „posibile“ și „semnificative“.

Efecte „posibile“ sunt cele care pot apărea cu o probabilitate rezonabilă .

Uneori este dificil de stabilit probabilitatea unor efecte semnificative asupra mediului, deoarece:

- P/P pot fi relativ schematic sau la nivel prea înalt, care să facă dificil de anticipat rezultatele implementării în faza de adoptare a P/P;
- Datele pot fi insuficiente sau pot lipsi cu totul.

Cu toate acestea, se presupune că o estimare în linii mari a efectelor potențiale și/sau riscurilor pentru mediu este oricând posibilă.

5.3.2 Criterii de semnificație pentru mediu

5.3.2.1 Generalități

În examinarea caz cu caz, autoritatea trebuie să aplice criteriile de semnificație pentru mediu pentru a determina dacă un P/P poate avea un efecte semnificative asupra mediului și dacă prin urmare trebuie supus SEA. Criteriile de semnificație pentru mediu sunt cuprinse în Anexa 1 a HG 1076/2004.

Este important ca încadrarea pe criterii de mediu sa se faca in grup, pentru ca deseori este dificil pentru o singura persoana sa înțeleaga complet interacțiunile potențiale dintre P/P si o mare varietate de componente de mediu.

De aceea, conform prevederilor legale (HG 1076/2004, Art. 10), în România, încadrarea pe criterii de mediu trebuie efectuată în cadrul unui Comitet special constituit în acest scop (CSC) care cuprinde reprezentanți ai:

- autorității competente pentru protecția mediului;
- titularului P/P;
- autorității de sănătate; și
- ai autorităților interesate de efectele implementării P/P, identificate de autoritatea competentă pentru protecția mediului.

Pot fi invitați să participe la activitatea CSC si specialiști, cercetători, experți, universitari cu activitate bine cunoscută, care să ofere asistență tehnică, științifică sau juridică.

Pentru a determina dacă un P/P poate avea un impact semnificativ asupra mediului și dacă prin urmare trebuie supus SEA, CSC trebuie să analizeze versiunea P/P prezentată pe baza cunoștințelor de specialitate și prin aplicarea celor mai bune raționamente.

Foarte importantă în acest sens este versiunea P/P disponibilă, care ar trebui să conțină elementele necesare pentru o rapidă identificare a efectelor potențiale asupra mediului și sănătății publice.

La început trebuie analizat întregul set de criterii, astfel încât să se aleaga cele relevante de care se va ține seama în continuare.

Raționamentul experților poate ajuta la aplicarea criteriilor relevante pentru P/P pentru a se ajunge la o decizie cu privire la gradul de însemnătate al efectelor acestuia.

Situațiile în care apar dubii cu privire la necesitatea aplicării SEA pot reflecta adeseori incertitudinile cu privire la efectele P/P. Analiza mai detaliată de către experții în domeniul respectiv poate duce la înlăturarea acestor dubii. Dacă nu, atunci este recomandabil să se efectueze SEA, potrivit principiului precauției.

5.3.2.2 Listă de control pentru încadrare

În aplicarea criteriilor de semnificație pentru mediu, Comitetul special poate propune întrebări referitoare la caracteristicile P/P analizat, pentru a se pronunța asupra însemnătății problemelor/efectelor care pot apărea și pentru a determina dacă este sau nu nevoie de SEA.

Criteriile de semnificație pentru mediu pot fi grupate în trei categorii:

1. caracteristicile P/P;
2. efectele probabile asupra mediului;
3. teritoriul probabil afectat.

În Anexa F este prezentată o listă de control pentru încadrare bazată pe aceste criterii și care ajută autoritatea să se pronunțe asupra însemnătății problemelor/efectelor care pot apărea și să determine dacă este nevoie sau nu de SEA.

Întrebările / criteriile din fiecare categorie a listei de control nu sunt trecute în ordinea importanței. Importanța fiecărui criteriu este diferită de la caz la caz. În general, se poate presupune că cu cât

măsura în care este îndeplinit un criteriu este mai mare, cu atât este mai probabil ca efectele asupra mediului să fie semnificative.

În unele cazuri se poate ca efectele legate de un singur criteriu să fie suficient de importante pentru a determina necesitatea SEA. În asemenea cazuri procedura de încadrare poate fi scurtată, dar de obicei este necesară o analiză mai cuprinzătoare.

Aceste criterii nu sunt exhaustive și de la caz la caz pot fi luate în considerare noi criterii.

5.3.2.3 Modul de utilizare a listei de verificare pentru încadrare

Lista de verificare pentru încadrare cuprinde 6 coloane numerotate de la 0 la 5.

- Criteriile de semnificație sunt inserate în coloana 1 sub formă de întrebări.
- Răspunsurile la aceste întrebări se trec în coloana 2. Răspunsurile posibile sunt:
  - o „Da“
  - o „Nu“
  - o „NA“ care înseamnă „nu se aplică“, adică întrebarea nu este relevantă.
  - o sau „?“ care înseamnă că nu se cunoaște răspunsul (există dubii sau incertitudini legate de răspunsul posibil).
- Dacă răspunsul din coloana 2 este „Da“ se completează coloana 3.
- Observațiile referitoare la fiecare întrebare/răspuns se inserează în coloana 4.
- În coloana 5 se scriu indicații pentru procesul de raționament al experților.

Pentru a răspunde la întrebări poate fi necesar să se discute pe scurt, la obiect, cu cei care dețin cunoștințe în anumite domenii de specialitate.

5.3.3 Rezultatele încadrării pe criterii de mediu

Deoarece încadrarea pe criterii de mediu - dacă este cazul - are loc după încadrarea pe criterii administrative, rezultatele sale sunt semnificative pentru luarea deciziei finale cu privire la aplicarea SEA pentru un anumit P/P.

Încadrarea pe criterii de mediu poate avea 3 rezultate posibile, așa cum sunt prezentate în tabelul 5.5.3.

5. Încadrare

Tabelul 5.3.3 Rezultatele posibile ale încadrării pe criteii de mediu

1. Se consideră că nu este probabil ca P/P să aibă efecte semnificative asupra mediului <ul style="list-style-type: none">
• SEA nu este necesară
2. P/P ar putea avea efecte asupra mediului, dar nu este probabil ca acestea să fie semnificative <ul style="list-style-type: none">
• P/P va fi înscris pe o listă de „supraveghere“ pentru a se determina necesitatea efectuării SEA la următoarele revizuirile P/P.
3. P/P ar putea avea efecte semnificative asupra mediului, iar natura P/P face ca acestea să necesite o analiză detaliată. <ul style="list-style-type: none">
• Va trebui efectuată o SEA completă.

5.3.4 Screening statement

The screening must result in a screening statement, containing the results of the environmental screening process, including the reasons for not requiring an SEA if this would be the case.

In line with the requirements of the GD 1076/2004, Art. 12, point (1), this screening statement must be made available to the public.

5.3.4 Decizia etapei de încadrare

Încadrarea trebuie să aibă ca rezultat o decizie a etapei de încadrare care să conțină rezultatele procesului de încadrare din punct de vedere al mediului, inclusiv motivele pentru care nu s-a solicitat SEA, dacă este cazul.

Potrivit cerințelor HG 1076/2004, Art. 12, punctul (1), această decizie de încadrare trebuie pusă la dispoziția publicului.

Tabelul 5.3.4: Conținutul posibil al unei decizii privind încadrarea

<p><i>Decizia de încadrare care prezintă rezultatele pașilor 1 și 2 poate include următoarele:</i></p> <ol style="list-style-type: none">
1. Introducere;
2. Scopul P/P;
3. Rezultatele încadrării pe criterii administrative și rezultatele încadrării din punct de vedere al semnificației pentru mediu;
4. Calendarul de realizare și abordarea propuse pentru efectuarea procesului SEA (dacă se consideră că trebuie să se aplice SEA);
6. Punctul de contact și calendarul pentru prezentarea comentariilor factorilor interesați.

5.4 Importanța primei versiuni a P/P

Este important ca membrii Comitetului special să dispună de toate informațiile necesare pentru a putea realiza o încadrare corectă a P/P notificat într-o perioadă de timp rezonabilă.

Informațiile trebuie prezentate de titularul P/P autorității competente pentru SEA o dată cu notificarea. Aceste informații vor fi cuprinse în „prima versiune“ a P/P.

Termenul de „primă versiune“ se utilizează în HG 1076/2004 fără alte specificații.

Potrivit principiilor de eficacitate a SEA, prima versiune a P/P trebuie să conțină toate informațiile și elementele necesare pentru a decide dacă P/P trebuie să fie supus sau nu SEA

Experiența practicii curente, mai ales pentru PUZ-uri, arată ca prima versiune a P/P depuse

la autoritatea competentă pentru SEA pentru etapa de încadrare sunt de fapt versiunile finale sau versiuni care nu conțin suficiente informații pentru încadrare. Cel mai probabil motiv poate fi lipsa informațiilor și insuficienta cunoaștere de către titularii de P/P a ceea ce presupune SEA.

În scopul îmbunătățirii acestei situații, în Anexa G sunt cuprinse îndrumări care specifică informațiile minimale ce trebuie incluse în prima versiune a P/P pentru a permite autorității competente pentru SEA să decidă dacă P/P trebuie sau nu să fie supus SEA.

Titularul P/P trebuie să trimită prima versiune a P/P întocmit pe baza modelului prezentat în Anexa G, împreună cu notificarea, la autoritatea competentă pentru SEA. Prima versiune a P/P trebuie transmisă în faza inițială a elaborării P/P, pentru a permite integrarea completă a SEA în procesul de elaborare a P/P.

6. DEFINIREA DOMENIULUI

6.1 Generalități

6.1.1 Scopul

După decizia luată în etapa de încadrare de a efectua SEA, etapa de definire a domeniului marchează cu adevărat începutul procesului SEA. După cum s-a arătat anterior, în HG 1076/2004 etapa de definire a domeniului este inclusă în etapa numită „Definitivarea proiectului de P/P și realizarea raportului de mediu“.

În etapa de definire a domeniului, echipa SEA trebuie să dobândească înțelegerea următoarelor aspecte:

- principalele elemente ale P/P ce trebuie evaluat;
- alte documente strategice relevante pentru P/P;
- starea mediului existentă.

Pe baza înțelegerii acestor elemente echipa SEA trebuie:

- să determine principalele componente ale mediului (aer, apă, deșeuri etc.) și aspectele asociate P/P ce trebuie luate în considerare;
- să identifice criteriile de mediu relevante pentru evaluare;
- să identifice mijloacele alternative rezonabile de realizare a obiectivelor principale ale P/P;
- să planifice procesul SEA.

Domeniul de cuprindere al SEA trebuie însă să rămână flexibil. Pot apărea oricând noi informații care pot fi relevante pentru P/P, și care pot necesita o modificare a acestui domeniu de cuprindere.

6.1.2 Beneficii

Definirea domeniului trebuie să asigure ca:

- echipa SEA se concentrează asupra aspectelor importante și nu face risipă de resurse pentru activități inutile.
- SEA este bine gestionată și sunt asigurate resursele necesare, prin încurajarea planificării din timp a activităților precum implicarea publicului sau colectarea informațiilor de mediu necesare.
- se creează legături între procedura SEA și procesul de planificare.
- procesul SEA este transparent și participativ, permițând planificarea implicării tuturor autorităților interesate, a publicului și a altor factori interesați.

6.1.3 Abordare

Grupul de lucru (GL) constituit pentru fiecare SEA joacă un rol important în definirea domeniului. În cadrul GL, titularul de P/P și experții angajați, acreditați și neacreditați, trebuie să joace un rol de lider în raport cu definirea domeniului. Ca atare, ei trebuie să răspundă de elaborarea documentelor ce vor fi discutate în cadrul grupurilor de lucru și de elaborare a raportului de definire a domeniului.

Metodologia recomandată de prezentul ghid propune ca etapa de definire a domeniului să conste din 6 pași, prezentați în tabelul 6.1.3.¹²

Tabelul 6.1.3: Cei șase pași ai definirii domeniului

Pasul	Acțiunea
1	Identificarea principalelor elemente ale P/P
2	Identificarea altor documente strategice internaționale, naționale și locale care ar putea fi relevante pentru P/P
3	Determinarea aspectelor de mediu ce trebuie evaluate.
4	Identificarea criteriilor de mediu relevante pentru evaluare.
5	Identificarea mijloacelor alternative rezonabile de realizare a obiectivelor strategice ale P/P.
6	Planificarea inițială a procesului SEA.

¹² După cum am menționat anterior, HG 1076/2004 nu prevede definirea domeniului ca o etapă distinctă în secvența de pași prezentată în tabelul 6.1, deși elementele acestor pași sunt reglementate în art. 15 și 16.

6.2 Pasul 1: Identificarea principalelor elemente ale P/P

6.2.1 Scopul

Scopul acestui prim pas este de a îngusta aria de concentrare a procesului SEA, asigurând identificarea elementelor cheie ce trebuie evaluate.

Identificarea principalelor elemente necesită înțelegerea temeinică a conținutului P/P.

Dobândirea unei bune înțelegeri a conținutului P/P presupune identificarea:

- principalelor elemente ale P/P;
- principalelor obiective generale ale P/P și, dacă este cazul, a obiectivelor specifice ale diferitelor elemente;
- teritoriului ce urmează a fi acoperit sau care ar putea fi afectat prin implementarea P/P;
- perioadei în care P/P și elementele acestuia urmează a fi implementate;
- tipurilor de activități preconizate să decurgă din implementarea P/P, specificate, dacă este cazul, pentru diferite elemente, care ar putea cuprinde:
  - o dezvoltarea infrastructurii (de telecomunicații, transport, energie, apă etc.) și clădirilor sau alte modificări ale folosinței terenurilor în mediul urban sau rural;
  - o utilizarea terenurilor din cadrul unor zone „verzi” sau a unor zone importante pentru conservarea naturii;
  - o modificări ale activităților economice sau ale activităților de afaceri ale persoanelor sau comunităților, de ex. modele de călătorie, modele de consum.

Toate elementele menționate se analizează în această etapă numai din punctul de vedere al procesului de definire a domeniului în SEA. Aspectele mai detaliate ale P/P vor fi evaluate ulterior pe măsura ce sunt luate în considerare în cadrul procesului general de elaborare a P/P.

6.2.2 Abordare

Înainte de prima întrunire ale GL, membrii acestuia trebuie să analizeze prima versiune a P/P. Scopul primei întruniri a GL este acela de a identifica obiectivele P/P și de a conveni asupra principalelor elemente ce trebuie evaluate.

HG 1076/2004, art. 15 - alin.(1) prevede că titularul P/P prezintă obiectivele specifice ale P/P în fața GL. Aceasta este cerința minimală și prevederea nu este detaliată în continuare.. Oricum, ea implică faptul că se organizează o întrunire în care reprezentantul titularului P/P prezintă GL obiectivele specifice stabilite în prima versiune a P/P.

GL trebuie de asemenea să identifice și să determine în ce mod să fie integrat procesul SEA în procesul de elaborare a P/P.

6.3 Pasul 2: Identificarea altor documente strategice relevante pentru P/P

6.3.1 Scopul

SEA trebuie să identifice și să analizeze alte politici, planuri, programe și proiecte care au relevanță pentru P/P evaluat. Alte politici, planuri, programe sau proiecte pot fi relevante deoarece tratează probleme și aspecte pe care trebuie să le trateze și P/P supus procedurii SEA sau deoarece pot influența acest P/P.

Pot exista sau pot fi în curs de elaborare politici, planuri, programe sau proiecte relevante pentru:

- aceeași zonă geografică;
- același sector, dar la alt nivel geografic sau politic;
- alte sectoare înrudite (de ex. dezvoltare regională și conservarea naturii în cazul transporturilor).

Avantajele posibile ale identificării relațiilor dintre diferite politici, planuri, programe sau proiecte și P/P supus evaluării (și deci dezvoltarea), sunt următoarele:

- Titularul P/P poate profita de existența eventualelor sinergii dintre politicile, planurile, programele sau proiectele înrudite pentru a rezolva potențialele neconcordanțe și constrângeri.
- Titularul P/P poate constata că unele aspecte au fost deja tratate în alte politici, planuri, programe sau proiecte și atunci nu mai este nevoie să mai fie incluse în P/P în curs de elaborare.
- Echipa SEA poate constata că informațiile de mediu colectate pentru o SEA efectuată pentru alte politici, planuri, programe sau proiecte poate fi utilă pentru SEA a P/P evaluat

- Echipa SEA poate identifica unde pot apărea efecte cumulative asupra receptorilor cheie în urma implementării mai multor P/P înrudite care ar putea necesita atenție în evaluarea opțiunilor alternative și a formelor specifice de impact ale P/P. Unele P/P pot avea influențe mai importante decât altele.

Dacă apar tensiuni sau inconsecvențe între mai multe P/P înrudite, este bine însă să se aibă în vedere următoarele:

- principiile de precedență dintre nivelurile sau tipurile de P/P;
- termenele relative ale P/P în cauză;
- măsura în care P/P și obiectivele acestora sunt de acord cu politica actuală sau cu cerințele legale.

P/P relevante de care trebuie să se țină seama pot fi, dar nu numai, cele de mai jos:

- Planuri de amenajare a teritoriului afectate de P/P, inclusiv cele elaborate la niveluri geografice diferite (ex. PATN, PATJ, PATZ și respectiv PUG, PUZ);
- Planuri strategice de dezvoltare regională și planuri de dezvoltare județene;
- Planuri de management al minereurilor;
- Planuri care tratează aspectele mediului fizic, de exemplu Planurile de gospodărire a bazinelor hidrografice, Strategia pentru managementul riscului la inundații, Planurile de management al zonelor litorale
- P/P pentru anumite sectoare sau tipuri de activități, de ex. strategii economice, planuri de transport locale, planuri de management al deșeurilor.

6.4 Pasul 3: Determinarea aspectelor de mediu ce trebuie evaluate

6.4.1 Scopul

Scopul acestui pas este de a specifica pe ce se va pune accent în cadrul SEA prin determinarea:

- aspectelor mediului ce pot fi afectate prin implementarea principalelor elemente ale P/P;
- efectelor care ar putea fi semnificative și de aceea ar necesita o analiză mai aprofundată.

Acesta este principalul scop al etapei de definire a domeniului.

6.4.2 Abordare

6.4.2.1 Înțelegerea de bază a stării actuale a mediului

Pentru a putea evalua care sunt efectele posibile asupra mediului ale P/P, este necesară o înțelegere elementară a stării actuale a mediului. Pentru a realiza această înțelegere de bază, echipa SEA trebuie să efectueze o analiză preliminară a stării actuale a mediului din teritoriul afectat de P/P, chiar dacă culegerea propriu-zisă a datelor privind situația inițială se va efectua într-o etapă ulterioară.

Vor trebui identificați receptorii deosebit de sensibili, în curs de epuizare sau aproape de valorile de prag, deoarece aceste componente ar putea să nu mai reușească să facă față unor stresuri multiple. Acest aspect este important atunci când se va face evaluarea efectelor cumulative ale P/P într-o fază ulterioară a procesului.

Se vor utiliza datele din documentele deja existente, respectiv politici de mediu, rapoarte privind starea mediului, studii de specialitate, P/P înrudite și SEA pentru aceste P/P, identificate în pasul 2.

Lipsurile de cunoștințe trebuie înregistrate și ilustrate pentru a demonstra limitările evaluării de mediu. De asemenea, în Raportul de mediu vor trebui să existe recomandări de cercetare aprofundată, inclusiv prin monitorizare, pentru completarea lipsurilor de cunoștințe.

6.4.2.2 Determinarea principalelor efecte potențiale asupra mediului

Echipa SEA trebuie să determine ce aspecte sau componente ale mediului ar putea fi afectate prin implementarea principalelor elemente ale P/P și care sunt efectele posibile.

Va trebui apoi să se arate care dintre aceste efecte sunt probabil semnificative și de aceea necesită o analiză mai aprofundată. Efectele pot fi negative, dar și pozitive.

Este important de menționat că impactul asupra mediului al elaborării P/P poate depăși amprenta teritorială a dezvoltării propriu-zise. De exemplu, efectele de mediu asupra alimentării cu apă pot fi

resimțite în aval de amplasamentul dezvoltat sau calitatea aerului poate fi influențată la distanță față de sursa de poluare.

Principalele efecte asupra mediului ale P/P și alte aspecte de mediu relevante trebuie conturate încă din prima versiune a P/P. Ele trebuie de asemenea discutate și agreate în cadrul GL.

O posibilă matrice a impactului potențial probabil asupra componentelor mediului atribuite diferitelor elemente cheie ale P/P este prezentată în tabelul 6.4.2.2.

Tabelul 6.4.2.2: Impact Matrix

Componenta mediului	Element cheie 1	Element cheie 2	Element cheie 3	Element cheie X
Aer/ Climă				
Apă				
Sol				
Deșeuri				
Biodiversitate				
Sănătate				
Peisaj				
Patrimoniul cultural				

Această matrice trebuie completată prin includerea diferitelor elemente cheie ale P/P și indicând dacă un element cheie are un impact pozitiv sau negativ asupra fiecărei componente a mediului, folosind de exemplu + pentru un impact potențial pozitiv și X pentru un impact potențial negativ. În plus, fiecare impact asupra mediului trebuie să primească un scor, în funcție de însemnătatea impactului. (ex. notare de la 1 la 5, unde 1 reprezintă impactul cel mai puțin semnificativ)

Pentru a răspunde la aceste întrebări se vor utiliza datele din documentele deja existente. Dacă va fi necesar, aceste informații vor trebui completate cu altele noi.

6.5 Pasul 4: Identificarea criteriilor de mediu relevante pentru evaluare

6.5.1 Scopul

Scopul acestui pas este elaborarea criteriilor de mediu relevante pentru evaluare, respectiv obiectivele, indicatorii și țintele de mediu (pe baza constatărilor de la pașii 2 și 3).

În cadrul SEA, efectele P/P trebuie evaluate în raport cu aceste criterii de mediu, pentru a putea determina gradul de însemnătate al fiecăruia.

6.5.2 Abordare

6.5.2.1 Identificarea obiectivelor de mediu relevante

Setul propus de obiective relevante privind mediul trebuie stabilit pe baza:

- obiectivelor de mediu cuprinse deja în politicile și reglementările elaborate la nivel de Comunitate, național, regional sau local
- aspectelor de mediu relevante și a tendințelor așteptate pentru fiecare componentă a mediului în parte, având în vedere accentele puse în P/P supus evaluării.

Dacă autoritățile de sector relevante care propun planul nu dispun încă de o strategie de mediu și / sau de dezvoltare durabilă a sectorului, acest lucru se poate dovedi dificil. Dacă lipsesc obiectivele și țintele, echipa SEA va trebui să facă o evaluare calitativă prin utilizarea combinată a:

- *cercetării literaturii de specialitate*: studii anterioare privind valorile de prag pentru mediu, privind obiectivele relevante pentru protecția mediului;
- *raționamentului experților*: care poate fi necesar pentru a înțelege capacitatea de suportare a mediului și patrimoniului cultural și valorile de prag, dacă aceste date nu pot fi găsite în literatură;
- *consultării factorilor interesați*: care oferă echipei SEA o înțelegere a modificărilor ecologice acceptabile din perspectivă socio-economică, a valorilor culturale sau de altă natură asociate cu resursele naturale, a obiectivelor de protecție a mediului.

6. Definirea domeniului

Evaluarea calitativă este preferabilă activității detaliate de teren și cercetării științifice, care nu sunt de obicei potrivite în contextul SEA, având în vedere limitările impuse de timp și buget.

Broșura cu Obiectivele naționale de mediu, publicată în 2007 ar putea reprezenta o sursă utilă de informații pentru identificarea obiectivelor de mediu relevante.

Unele obiective pot fi mai importante decât altele. Poate fi utilă o ierarhizare în linii mari a obiectivelor, sau sublinierea celor considerate de importanță deosebită – de exemplu datorită faptului că actualele condiții sunt problematice sau deoarece ele constituie o preocupare deosebită a publicului – care să ajute la identificarea aspectelor pe care trebuie să cada accentul în fazele ulterioare ale SEA.

Pe baza obiectivelor trebuie apoi definiți indicatorii (sau criteriile de evaluare). Dacă este posibil, indicatorii trebuie să se refere la ținte existente, care să permită evaluarea impactului și stabilirea de repere pentru monitorizare.

Trebuie identificați de asemenea indicatorii ce pot fi influențați de efecte cumulative semnificative.

În tabelul 6.5.2.1 sunt prezentate câteva definiții esențiale.

Există anumite cerințe de bază referitoare la obiectivele, indicatorii și țintele de mediu care sunt prezentate sumar în caseta 6.5.2.1.

Ori de câte ori este posibil, obiectivele de mediu trebuie să fie însoțite de ținte cantitative. Țintele cantitative și indicatorii sunt mai ușor de monitorizat decât cei calitativi. Însă nu trebuie trecuți cu vederea nici indicatorii calitativi, deoarece ei reprezintă de multe ori singura opțiune disponibilă de măsurare a impactului.

Tabelul 6.5.2.1 Câteva definiții esențiale

Termen	Definiție
Obiectiv	Exprimarea stării finale dorite sau direcției dorite de evoluție a unui impact (de exemplu: "efectul de seră trebuie prevenit")
Indicator	Cantitate măsurabilă (și posibil a fi prognozată) utilizată direct sau indirect pentru măsurarea obiectivelor (de exemplu, un indicator direct este emisiile de gaze cu efect de seră, iar un indicator indirect poate fi kilometrajul vehiculelor). Indicatorii oferă un mijloc de măsurare a progreselor în direcția realizării în timp a obiectivului de mediu. Progresul în timp poate fi înregistrat pentru a determina tendințele.
Țintă	Valoarea (adeseori stabilită politic) pe care trebuie să o aibă fiecare obiectiv (de exemplu reducerea emisiilor de dioxid de carbon cu 20%).

Caseta 6.5.2.1. Cerințe de bază privind obiectivele, indicatorii și țintele de mediu relevante

Obiectivele, indicatorii și țintele de mediu relevante trebuie:

- să corespundă scopului, respectiv să poată fi utilizate ca „repere” pentru P/P supus evaluării;
- să fie ușor de deosebit de obiectivele și indicatorii de dezvoltare din P/P, deși unii pot fi în mod clar legați de aceștia;
- să se adreseze nevoilor, preocupărilor și așteptărilor factorilor interesați;
- să poată fi revizuiți pe măsură ce apar noi date privind situația de bază;
- să fie ambițioase, dar realiste;
- să poată fi monitorizate și măsurate, în timpul și cu resursele disponibile.

6.5.3 Documentarea rezultatelor obținute în pasul 4

Rezultatele activității efectuate în pasul 4 trebuie înregistrate cât mai clar și documentate în vederea utilizării ulterioare. În acest sens se poate utiliza un tabel asemănător tabelului 6.5.3, în care sunt prezentate exemple de

obiective de mediu cu indicatori și ținte potențial corespunzătoare.

În practică, tabelul poate fi îmbunătățit prin adăugarea de documente sursă privind țintele specifice, pentru a putea determina dacă obiectivul este specificat, de exemplu printr-o strategie națională sau printr-un plan la nivel local, etc.

Tabelul 6.5.3: Obiective de mediu și indicatorii și țintele corespunzătoare

Domeniu/factor	Obiectivele de mediu	Indicatori	Ținte
Climă	<ul style="list-style-type: none"> - Reducerea emisiilor specifice de CO₂ pe cap de locuitor - Limitarea costurilor economice, de mediu și sociale pe termen lung ale impactului schimbărilor climatice în România 	<ul style="list-style-type: none"> - reducerea emisiilor de GHG 	<ul style="list-style-type: none"> - reducerea cu 30% a emisiilor specifice de CO₂ pe cap de locuitor până în 2020 comparativ cu anul 2000
Aerul	<ul style="list-style-type: none"> - Menținerea și îmbunătățirea calității aerului atmosferic în limitele stabilite de normele legale - Reducerea la minim a impactului transporturilor asupra calității aerului la nivel rural și urban - Limitarea emisiilor poluante pentru a reduce fenomenele de acidificare, eutrofizare și formare a ozonului troposferic. 		
Zgomot	<ul style="list-style-type: none"> - Reducerea zgomotului și vibrațiilor în cartierele sensibile - Reducerea poluării fonice provenite din industrie și transporturi în așezările umane. 	<ul style="list-style-type: none"> - reclamații referitoare la zgomot primite într-o perioadă de timp dată - număr de locuitori din zonele în care sunt depășite nivelurile de zgomot admise 	<ul style="list-style-type: none"> - reducere cu 50% a reclamațiilor referitoare la zgomot
Energie	<ul style="list-style-type: none"> - Îmbunătățirea eficienței energetice și a utilizării resurselor energetice - Îmbunătățirea calității carburanților folosiți în transporturi pentru a reduce consumul de benzină cu plumb și motorină cu sulf și a sprijini utilizarea eco-carburanților (de ex. biocombustibili) 	<ul style="list-style-type: none"> - economii de energie (PJ) 	
Transport	<ul style="list-style-type: none"> - Sprijinirea modurilor de transport mai puțin dăunătoare mediului și promovarea dezvoltării și utilizării transportului public - Promovarea dezvoltării durabile în special prin reducerea la minim a efectelor adverse ale transportului asupra mediului și prin îmbunătățirea siguranței - Reducerea volumului traficului de tranzit în zonele sensibile 	<ul style="list-style-type: none"> - investiții în dezvoltarea transporturilor publice - fluxuri de trafic pe drumurile specificate 	<ul style="list-style-type: none"> - creștere cu 20% a investițiilor până în 2013

6. Definirea domeniului

Tabloul 6.5.3: (cont.)

Domeniu/factor	Obiectivele de mediu	Indicatori	Ținte
Biodiversitate, faună și floră	<ul style="list-style-type: none"> - Extinderea suprafețelor împădurite - Asigurarea protecției și reluării rutelor de migrație, coridoarelor și locurilor de popas pentru speciile migratoare, reducerea fragmentării peisajului prin intervenția barierelor în calea migrației 	<ul style="list-style-type: none"> - suprafața totală împădurită a teritoriului țării - modificarea lungimii cursurilor de apă permeabile migrației 	<ul style="list-style-type: none"> - de la procentul actual de 27% la circa 32%
Apa	<ul style="list-style-type: none"> - Limitarea poluării apei din surse de poluare punctiforme și difuze la niveluri care să nu dăuneze sistemelor naturale; - Menținerea și refacerea proceselor ecologice esențiale (ex. hidrologie, calitatea apei, procese litorale) 	<ul style="list-style-type: none"> - calitatea (biologică și chimică) a râurilor și lacurilor - disponibilitatea apei pentru habitatele dependente de apă, mai ales în zonele umede desemnate; 	<ul style="list-style-type: none"> - realizarea parametrilor de calitate a apelor uzate evacuate potrivit valorilor limită de emisie date de legislația în vigoare
Managementul deșeurilor	<ul style="list-style-type: none"> - Reducerea la minim a producției de deșuri - Creșterea cantității de deșuri reutilizate sau recuperate prin reciclare sau compostare 	<ul style="list-style-type: none"> - reducerea producției de deșuri într-o perioadă de timp dată - cantitatea de deșuri reciclate 	<ul style="list-style-type: none"> - până în anul 2012, creșterea cantității reciclate la 55 % din totalul deșeurilor produse
Solul	<ul style="list-style-type: none"> - Reducerea contaminării și salvagardarea calității și cantității solurilor - Reducerea ocupării de noi terenuri prin sprijinirea dezvoltării pe terenuri recuperate 	<ul style="list-style-type: none"> - suprafața de teren contaminată - suprafața/ pierdere de terenuri verzi/ terenuri recuperate și proporția posibil de reutilizat; 	
Populație și sănătate publică	<ul style="list-style-type: none"> - Reducerea riscurilor pentru sănătate – reducerea numărului de locuitori, inclusiv de gravide și copii, expuși la substanțe toxice din mediu, agenți biologici și zgomot excesiv. - Reducerea numărului de locuitori (inclusiv copii) care nu dispun de apă potabilă. 	<ul style="list-style-type: none"> - număr de locuitori din zonele în care sunt depășite valorile limită de poluare - populație totală și distribuție pe grupe de vârstă - numărul de locuitori 	

6.6 Pasul 5: Identificarea alternativelor de evaluare aprofundată

6.6.1 Scopul

Scopul acestui pas este de a stabili o listă preliminară de alternative fezabile și de a le selecta pe cele care merită o detaliere sau investigare mai aprofundată.

Identificarea alternativelor este una dintre cele mai importante componente ale SEA.

Pentru a permite identificarea opțiunilor alternative, procesul SEA trebuie introdus din fazele cele mai timpurii de elaborare a P/P, când „toate drumurile sunt încă deschise“. De aceea acest pas a fost introdus încă din etapa de definire a domeniului.

Analiza alternativelor trebuie să cuprindă întotdeauna o comparație minimală între P/P propus și opțiunea „de a nu face nimic“, respectiv o evaluare a evoluției probabile a mediului în cazul neimplementării P/P.

6.6.2 Abordare

6.6.2.1 Generalități

În primul rând se întocmește o listă preliminară cu toate alternativele, care se reduce apoi la o listă scurtă a alternativelor rezonabile.

Echipa SEA va trebui să identifice alternativele în strânsă cooperare cu echipa de planificatori, deoarece astfel va avea cea mai bună imagine a alternativelor posibile care să permită în același timp și îndeplinirea obiectivelor P/P.

Este necesară de asemenea consultarea autorităților de mediu. Consultarea factorilor interesați este o altă metodă utilizată pentru a genera și evalua alternative.

Pentru ca aspectele importante să rămână clare, alternativele analizate în această etapă de început nu trebuie dezvoltate cu prea multe detalii. Ele trebuie să fie însă suficient de distincte pentru a permite o bună comparație a implicațiilor fiecăreia în privința mediului.

La nivel regional va exista o gamă mai variată de alternative decât la nivel local, iar deciziile adoptate la un nivel mai înalt ar putea elimina unele alternative de la nivelurile inferioare.

6.6.2.2 Stabilirea listei preliminare de alternative

Trebuie stabilită lista preliminară de alternative.

Identificarea alternativelor în SEA se poate desfășura în două moduri:

- Alternative generale la P/P dacă este probabil ca acesta ar putea avea un impact semnificativ asupra mediului: În cazul anumitor P/P poate fi mai bine să se prezinte opțiuni alternative ale P/P, să se compare acestea pe criterii de mediu largi și apoi să se explice motivele pentru care a fost ales P/P propus, inclusiv din perspectiva mediului.

Dacă sunt prezentate alternative generale la P/P, din motive practice va fi necesară de obicei restrângerea acestora la un număr mai mic.

Un exemplu de alternativă generală la un P/P în domeniul energetic în care se continuă dependența de sursele de energie tradiționale ar putea fi un P/P referitor la surse de energie regenerabile.

- Alternative separate pentru fiecare element al P/P care ar putea avea un impact semnificativ asupra mediului: în unele cazuri (ex. planurile de amenajare a teritoriului) poate fi mai bine să se ia în considerare opțiuni alternative pentru fiecare element al P/P pe măsură ce este elaborat (de ex. propuneri alternative de alocare a terenurilor pentru locuințe la nivel de județ) și să se centralizeze acestea, împreună cu impactul aferent asupra mediului, în raportul de mediu elaborat la finalul procesului.

La identificarea alternativelor de realizare a obiectivelor P/P, este util ca opțiunea propusă să fie privită din perspectiva aspectelor enumerate în caseta 6.6.2.2.

6. Definirea domeniului

Caseta 6.6.2.2: Identificarea alternativelor – aspecte de care se poate tine seama

Aspect	Întrebări posibile
Necesitate sau cerere	<ul style="list-style-type: none"> - Se poate răspunde necesității sau cererii fără a implementa de loc planul sau programul, respectiv opțiunea de a „nu face nimic“? - Se poate renunța la proiect (de dezvoltare, infrastructură etc.)?
Modalitate sau proces	<ul style="list-style-type: none"> - Se poate realiza altfel? - Există tehnologii sau metode care ar putea satisface aceeași necesitate aducând mai puține prejudicii mediului decât metodele propuse?
Amplasare	<ul style="list-style-type: none"> - Ar putea fi ales un alt amplasament pentru planul propus?
Termene și implementare	<ul style="list-style-type: none"> - Ar putea fi schimbată ordinea de realizare a proiectelor de dezvoltare? - Este posibil ca planul propus să fie conceput altfel, de exemplu să se desfășoare într-un interval mai îndelungat?

6.6.2.3 Stabilirea listei scurte de alternative rezonabile

Lista preliminară trebuie redusă la o versiune scurtă de alternative rezonabile, după o analiză preliminară care să ducă la eliminarea alternativelor care nu sunt considerate relevante, fezabile sau acceptabile.

Criteriile de selecție aplicate pentru reducerea listei la un număr mai mic de alternative trebuie să fie solide și să poată rezista analizei în caz că factorii interesați nu sunt de acord

cu alternativele alese. Criteriile de selecție pot fi utile și în conceperea și revizuirea alternativelor.

Între criteriile posibile de selectare a alternativelor rezonabile se pot număra, dar nu numai, cele enumerate și descrise în tabelul 6.6.2.3.

Criteriile din lista de mai sus nu trebuie încă aplicate în detaliu când se stabilește lista scurtă. Evaluarea detaliată a alternativelor de pe lista scurtă în raport cu aceste criterii se va efectua în faza de evaluare a SEA.

Tabelul 6.6.2.3 *Criteria for the selection of reasonable alternatives*

Criteriu	Descriere
Relevanță	Alternativele trebuie să fie astfel încât realizarea obiectivelor P/P (stabilite în pasul 1) să fie încă posibilă, respectiv selectarea alternativelor nu trebuie să contravină obiectivelor P/P.
Fezabilitate din perspectiva mediului	<ul style="list-style-type: none"> - Alternativele trebuie să respecte obiectivele de mediu relevante și impactul lor asupra mediului trebuie limitat - Dacă o alternativă ar putea avea efecte adverse, se va evalua dacă acestea ar putea fi evitate, reduse sau compensate. - Dacă o alternativă ar putea avea efecte pozitive, trebuie analizat dacă acestea ar putea fi întărite.
Fezabilitate tehnică	Tehnologiile sau metodele propuse trebuie să fie fezabile și să permită realizarea obiectivelor.
Fezabilitate economică	Alternativa trebuie să fie suportabilă din punct de vedere economic.
Acceptabilitate socială	Dacă o alternativă nu ar fi acceptabilă pentru public, atunci va fi mai dificil de implementat.
Control	Unele alternative ar putea scăpa controlului propunătorului P/P sau depăși puterea de control a acestuia. Aceasta nu înseamnă neapărat că alternativa nu ar trebui luată în considerare, ci că propunătorul P/P trebuie să țină seama de acest criteriu.

6.7 Pasul 6: Planificarea inițială

6.7.1 Scopul

Scopul acestui ultim pas este de a planifica SEA, pe cât posibil, încă din această fază inițială a procesului. Aceasta înseamnă de fapt tratarea tuturor aspectelor practice, inclusiv stabilirea termenelor, a resurselor necesare, integrarea SEA cu procesul de elaborare a P/P.

6.7.2 Abordare

Se determină cine este implicat, în ce mod și în care etapă a procesului SEA:

- identificarea autorităților, instituțiilor și persoanelor ce vor fi implicate, cu indicarea nivelului de implicare pentru fiecare tip de factor interesat; se pot avea în vedere patru niveluri de implicare, conform descrierii din Capitolul 9.
- structurarea procesului de implicare, de exemplu cu utilizarea ședințelor interne regulate, utilizarea de seminare, de consfătuiri cu experții și de conferințe.

Termene:

se propune un calendar pentru diferitele etape ale SEA cu termene pentru fiecare pas al fiecărei etape; ori de câte ori este posibil, acestea se coordonează cu calendarul de elaborare a P/P și ținând cont și de intervalele de timp stabilite prin lege pentru implicarea publicului în elaborarea anumitor tipuri de P/P.

Resurse:

- finanțare, specialiști, date, instrumente, tipărirea informațiilor pentru public, locuri de organizare a dezbaterilor publice etc.;
- identificarea sinergiilor și suprapunerilor cu alte procese, inclusiv cu alte evaluări care ar putea determina o maximizare a eforturilor și contribuțiilor (de exemplu, împărțirea efortului de culegere a datelor)

Procesul de planificare:

Trebuie determinat în mod clar în ce etapă se află procesul de planificare. Este abia la început? Există deja o imagine clară a problemelor și obiectivelor? În funcție de

răspuns trebuie adaptat întregul proces SEA și rolul său în raport cu procesul de planificare și de luare a deciziei.

6.8 Raportul privind definirea domeniului

Scopul raportului privind definirea domeniului este similar cu cel al raportului privind definirea domeniului întocmit în cadrul procesului de EIM pentru proiecte.

Deși nu este prevăzut în mod oficial în HG 1076/2004, având în vedere importanța și rolul său central în întregul proces SEA, este recomandabil ca decizia privind definirea domeniului să fie înregistrată printr-un document special conceput.

Procesele verbale ale întrunirii GL care s-a ocupat de aspectele de definire a domeniului pot fi dezvoltate sub forma unui raport propriu-zis privind definirea domeniului. Raportul privind definirea domeniului trebuie să fie apoi pus la dispoziția factorilor interesați, inclusiv a publicului și în această fază de început a procesului SEA.

Scopul Raportului de definire a domeniului este:

- de a înregistra acordul principalilor factori interesați cu privire la domeniul de aplicare a SEA;
- de a informa factorii interesați cu privire la principalele elemente ale P/P și la principalele aspecte de mediu;
- de a obține comentarii din partea factorilor interesați cu privire la domeniul de cuprindere și abordarea SEA și cu privire la P/P.

Raportul de definire a domeniului vine în sprijinul tuturor factorilor implicați în mod direct sau indirect, deoarece aceștia se pot referi la un document comun atunci când discută mersul procesului SEA. De asemenea, Raportul promovează eficiența și ransparența.

Raportul de definire a domeniului trebuie să fie clar, concis și ușor de citit de către categorii diverse de factori interesați. Informațiile care ar putea fi incluse de obicei în raportul privind definirea domeniului sunt cele prezentate în caseta 6.8.

6. Definirea domeniului

Caseta 6.8 Informații ce se includ de obicei într-un raport de definire a domeniului

1. Introducere (cu o scurtă prezentare a P/P și a procesului de elaborare a P/P, a scopului raportului de definire a domeniului).
2. Descrierea obiectivelor principale ale P/P și ale elementelor sale cheie.
3. Descrierea altor documente strategice internaționale, naționale și locale care ar putea fi relevante pentru P/P.
4. Interacțiunea cu alte P/P sau alte SEA.
5. Scurtă descriere a situației existente a mediului, arătând principalele aspecte și constrângeri de mediu
6. Determinarea aspectelor de mediu ce trebuie evaluate.
7. Obiectivele, indicatorii și țintele de mediu.
8. Hărți ale ariei cuprinse în P/P și ale zonei estimate de impact asupra mediului
9. Lista preliminară de alternative în cadrul P/P
10. Metodologia SEA propusă (inclusiv termene, bugetul, echipa, lista factorilor implicați ce vor fi consultați)
11. Concluzii privind domeniul de cuprindere propus pentru SEA.
12. Sursele de date.
13. Punct de contact pentru adresarea comentariilor.

7. EVALUAREA P/P

7.1 Scopul

Scopul acestei etape a procesului SEA este de a identifica, discuta și evalua efectele potențiale asupra mediului produse de P/P.

7.2 Abordare

Evaluarea impactului nu trebuie efectuată ca o etapă „de sine stătătoare”, ci în mod interactiv cu echipa de planificatori în timpul elaborării P/P și nu abia după ce proiectul de P/P a fost finalizat.

Numai atunci SEA poate aduce contribuții valoroase la P/P și poate reuși includerea rezultatelor sale sub formă de concluzii și recomandări în versiunea finală a P/P.

În evaluarea impactului P/P asupra mediului pot fi utilizate o serie de abordări, metode și instrumente diferite. Combinația cea mai potrivită de abordări, metode și instrumente depinde de contextul specific, la rândul său determinat, de exemplu, de conținutul P/P, de componentele mediului ce pot fi afectate sau de resursele disponibile pentru efectuarea SEA.

În cadrul etapei de evaluare se pot defini 7 pași. Aceștia sunt prezentați în tabelul 7.2.

7.3 Pasul 1: Stabilirea situației inițiale a mediului

7.3.1 Scopul

Scopul acestui pas este de a:

- înțelege tendințele anterioare și starea actuală a componentelor mediului și aspectele care au fost identificate ca relevante în etapa de definire a domeniului;
- contura tendințele viitoare probabile ale aspectelor de mediu în lipsa implementării P/P supus evaluării.

El se aplică la întregul teritoriu cuprins în P/P și la zona de impact asupra mediului asociată acestuia, așa cum au fost definite în raportul de definire a domeniului SEA.

Rezultatul obținut după stabilirea situației inițiale a mediului, respectiv raportul privind starea inițială a mediului:

- va oferi informații pentru pașii următori ai SEA;
- va întări analiza efectuată de echipa de planificatori referitor la contextul general în care se dezvoltă P/P;
- va ajuta echipa de planificatori să întegreze considerentele privind mediul în P/P încă dintr-o fază timpurie.

Tabelul 7.2: Pașii etapei de evaluare a P/P

Pasul 1	Stabilirea situației inițiale a mediului.
Pasul 2	Testarea compatibilității obiectivelor P/P cu obiectivele relevante de mediu.
Pasul 3	Predicția efectelor P/P , inclusiv ale alternativelor acestuia, asupra mediului.
Pasul 4	Evaluarea semnificației efectelor în raport cu obiectivele de mediu relevante.
Pasul 5	Identificarea măsurilor de ameliorare a efectelor negative semnificative și de întărire a efectelor pozitive.
Pasul 6	Alegerea alternativei preferabile a P/P.
Pasul 7	Propunerea măsurilor de monitorizare a efectelor implementării P/P asupra mediului

7.3.2 Abordare

Analiza preliminară a stării mediului din teritoriul ce va fi probabil afectat de P/P trebuie să fi fost deja efectuată în etapa de definire a domeniului. Raportul de definire a domeniului va trebui deci utilizat ca punct de plecare pentru studiul situației inițiale.

Se descriu tendințele trecute și starea actuală a mediului din zona ce va fi probabil afectată de P/P.

Această descriere trebuie să cuprindă:

- principalele resurse de mediu (de ex. monumente străvechi, zone naturale valoroase) și principalele sensibilități (ex. calitatea apei, calitatea aerului, specii rare, eroziune etc.);
- principalii factori de influență (de ex. ce anume influențează calitatea aerului – surse de poluare, climă, localizare geografică etc., de ce s-a modificat calitatea aerului în timp – dezvoltare economică, trafic, consum sporit de energie etc.).

Descrierea tendințelor trecute și a situației actuale a mediului va ajuta la estimarea tendințelor viitoare probabile în cazul în care nu va fi implementat P/P. Schițarea principalelor tendințe viitoare probabile trebuie să cuprindă și principalele amenințări pentru mediu (ex. contaminarea solului, dispariția speciilor) și principalele tendințe (ex. modificări ale calității apei, populație).

Descrierea acestor tendințe viitoare este de obicei limitată de numeroase incertitudini. Între acestea se numără existența datelor referitoare la dezvoltarea viitoare a sectorului/ zonei, dezvoltarea economică, progresele tehnologice etc. Toate aceste aspecte pot influența evoluția viitoare.

Raportul privind situația inițială a mediului pentru teritoriul (amprenta) P/P va fi același pentru toate alternativele de dezvoltare propuse (deoarece descrie starea actuală a mediului din zona în care va fi implementat P/P, deși zona de impact asupra mediului se poate uneori modifica în cazul fiecărei alternative de dezvoltare. De exemplu, dacă o alternativă ar putea presupune captarea apei dintr-un râu, zona de impact asupra mediului pentru această alternativă va cuprinde și utilizatorii apei din

aval, pe când celelalte alternative care nu presupun captarea apei din râu nu vor include și această zonă.

7.3.2.1 Cerințe privind colectarea datelor

Pentru a evita transformarea SEA într-o activitate împovărătoare de culegere a datelor, care să provoace întârzieri inacceptabile și pentru a obține date care să permită predicția și evaluarea impactului cu un grad de încredere rezonabil, este important ca echipa SEA:

- Să pună accent pe aspectele relevante pentru componentele mediului, respectiv pe componentele și aspectele care ar putea fi semnificativ afectate de P/P, pentru a evita întocmirea unui „Raport despre starea mediului“ generalizat.
- Să analizeze atent ce informații sunt într-adevăr necesare și care este nivelul optim de detaliere al datelor și informațiilor; este dificil de specificat în general nivelul datelor și informațiilor necesare pentru SEA, dar nivelul de detaliere al P/P trebuie să dicteze nivelul de detaliere al datelor prezentate în Raportul de mediu. La nivelul SEA pot fi suficiente informații în linii mari sau informații cu privire la aspectele de însemnătate regională/locală.
- Să culegă date cât mai recente și mai exacte posibil, fără a impune sarcini inutile de culegere a unor date noi.

Trebuie ca datele să poată fi prezentate într-o manieră utilă, care să poată fi interpretată și de nespecialiști. Ele pot fi prezentate sub formă de hărți, sau cu ajutorul graficelor și diagramelor. Numai dacă datele nu pot fi prezentate în formă vizuală, ele trebuie sintetizate sub formă de text.

Uneori seriile de date se pot dovedi necorespunzătoare pentru scopurile urmărite de o autoritate: poate că nu există la scara necesară, sau sunt prea vechi, nu prezintă încredere, sunt parțiale sau subiective.

În situațiile în care informațiile sunt problematice, va trebui să se aleagă dacă să se evite utilizarea lor, să se utilizeze cu o explicație a limitărilor sau să se caute noi informații pentru ca incertitudinile să dispară și să fie completate lacunele.

SEA trebuie să prezinte în raport ce incertitudini au fost cauzate de lipsa de date. În plus, ori de câte ori este posibil, indicarea lipsei datelor trebuie însoțită de un angajament de a culege datele lipsă în cadrul monitorizării implementării P/P.

Pe termen lung, raportarea continuă a acestor deficiențe va trebui să stimuleze organizațiile guvernamentale abilitate să înceapă activități de colectare a datelor, restrângând astfel zonele critice din punct de vedere al lipsei de date.

7.3.2.2 Sursele de date privind situația inițială

Există numeroase surse de informații de mediu, dar echipa SEA este cea care trebuie să estimeze valoarea surselor și informațiilor în raport cu nevoile sale. Sursele tuturor datelor utilizate în raportul de mediu trebuie specificate clar, împreună cu informațiile relevante privind vechimea, aria de acoperire și calitatea fiecărei surse.

Datele de mediu trebuie colectate, pe cât posibil, din sursele existente, care pot fi:

- Documente strategice, precum alte P/P u acoperire geografică similară, rapoarte privind starea mediului, rapoarte de monitorizare, planuri de acțiune pentru mediu;
- Consultanți, laboratoare, universități și alți furnizori de servicii;
- Organizații guvernamentale de la diferite niveluri și din diferite sectoare;
- Persoane și /sau ONG-uri, care adeseori au cunoștințe vaste și o bună înțelegere a condițiilor de mediu din zona cuprinsă în P/P, de ex. grupuri locale care militează pentru conservare.

Uneori pot fi însă necesare noi studii, dacă impactul ar putea avea loc într-o zonă despre care se cunoaște prea puțin sau de loc și dacă astfel de informații au un rol critic în determinarea impactului semnificativ. Acestea ar putea consta din măsurători cantitative ale condițiilor de mediu sau descrieri calitative ale condițiilor de mediu, pe baza raționamentului experților.

Informațiile privind situația inițială pot fi cantitative sau calitative și de multe ori este util să se utilizeze ambele tipuri. În SEA, informațiile calitative trebuie susținute cu dovezi raționale.

În Anexa H este prezentată o imagine generală, sub formă de tabel, a datelor privind situația inițială a mediului ce trebuie culese și a surselor posibile pentru obținerea acestor date. Forma de tabel poate fi utilizată ca instrument în stabilirea situației inițiale a mediului.

7.4 Pasul 2: Evaluarea compatibilității cu obiectivele P/P

7.4.1 Scopul

Scopul acestui pas este dublu:

- de a evalua compatibilitatea reciprocă dintre diferitele obiective ale P/P, de a identifica atât sinergiile, cât și neconcordanțele posibile între aceste obiective.
- de a evalua compatibilitatea dintre obiectivele P/P și obiectivele de mediu relevante, de a identifica atât sinergiile, cât și neconcordanțele posibile.

El se aplică cu necesitate fiecărei alternative de dezvoltare discutate. În unele situații, obiectivele pot fi aceleași pentru fiecare alternativă, însă mijloacele utilizate pentru realizarea acestor obiective pot diferi și de aceea poate fi necesară o încadrare separată a fiecăruia.

Pot exista neconcordanțe interne între diferitele obiective ale unui P/P, unele dintre acestea putând fi obiective de mediu și pot exista neconcordanțe între obiectivele P/P și obiectivele de mediu relevante care să nu poată fi soluționate. Evaluarea compatibilității va clarifica aceste situații astfel încât deciziile ulterioare să aibă o bază solidă și să se poată analiza măsuri de compensare sau alternative.

Evaluarea obiectivelor P/P poate duce de asemenea la formularea de recomandări privind modificarea obiectivelor existente sau integrarea unor noi obiective în P/P supus evaluării, în vederea îmbunătățirii performanței sale în mediu. Ca atare, evaluarea compatibilității va ajuta la o specificare mai precisă a accentelor în cadrul SEA.

7. Evaluarea P/P

7.4.2 Abordare

Evaluarea compatibilității obiectivelor P/P, dintre care unele pot fi obiective de mediu, unul față de celălalt, poate arăta că unele obiective ale P/P nu sunt compatibile cu altele.

Compatibilitatea reciprocă a obiectivelor P/P poate fi evaluată cu ajutorul unei matrici precum cea prezentată în tabelul 7.4.2-a.

Tabelul 7.4.2-a Matricea compatibilității pentru obiectivele P/P

Obiectivele P/P	Obiectivul 1	Obiectivul 2	Obiectivul 3	Obiective 4	Obiective X
Objective 1					
Objective 2					
Objective 3					
Objective 4					
Objective X					

Compatibilitatea obiectivelor P/P cu obiectivele relevante de mediu poate fi evaluată cu ajutorul unei matrici precum cea de mai jos:

Tabelul 7.4.2-b Matricea compatibilității pentru obiectivele P/P și obiectivele de mediu

	relevant environmental objectives				
P/P Objectives	Obiectivul 1	Obiectivul 2	Obiectivul 3	Obiectivul 4	Obiectivul X
Obiectivul 1					
Obiectivul 2					
Obiectivul 3					
Obiectivul 4					
Obiectivul X					

În fiecare căsuță se poate arăta dacă acel obiectiv este compatibil sau incompatibil, cu ajutorul unui simbol dat. Dacă această compatibilitate este stabilită pe baza anumitor prezumții, se poate indica acest lucru printr-un alt simbol dat. Se poate utiliza simbolul „+„ dacă obiectivele sunt compatibile; simbolul „?” atunci când compatibilitatea depinde de anumite prezumții și simbolul „X“ în caz de incompatibilitate. Dacă nu există nici o legătură între două obiective date, căsuța poate fi lăsată liberă.

Matricile de evaluare trebuie însoțite de o explicație a fiecărui obiectiv esențial al P/P. În cazul matricii utilizate pentru a testa compatibilitatea obiectivelor P/P cu obiectivele relevante de mediu, este bine să se specifice și întrebările orientative (de dirijare) pentru formele mai specifice de impact. Aceste întrebări, împreună cu indicatorii, vor fi utilizați apoi în elaborarea sistemului de monitorizare a mediului pentru implementarea P/P.

Cu caracter explicativ poate fi utilizat formatul prezentat în Tabelul 7.4.2-c.

Tabelul 7.4.2-c Exemplu de evaluare a obiectivelor PIP cu obiectivele relevante pentru mediu (SEA pentru POS Transport din România 2007 – 2013)

Obiectivul specific 1: Promovarea mișcării internaționale și de tranzit a persoanelor și bunurilor în România prin asigurarea unor legături efective ale portului Constanța și ale Greciei, Bulgariei și Turciei cu UE prin modernizarea și dezvoltarea axelor de prioritate ale TEN-T (Rețeaua trans-europeana de transport)		
Obiectivele de mediu relevante	Indicatori relevanți/întrebări de dirijare	Comentarii privind efectele potențiale asupra mediului
Mentținerea și îmbunătățirea calității aerului atmosferic în limitele stabilite de normele legale	<ul style="list-style-type: none"> - Nivelurile de emisii pe pasager-km și pe tonă-km - Va reduce emisiile de poluanți cu efect acidifiant? - Va reduce emisiile de particule fine (PM)? 	Construcția infrastructurii TEN-T va determina probabil o intensificare a traficului auto (făcând astfel să crească poluarea atmosferică) în anumite zone. Pe de altă parte, dezvoltarea transportului feroviar contribuie semnificativ la reducerea poluării dacă este instalată infrastructura adecvată și sunt echipate punctele de tranzit.
Protecția și îmbunătățirea condițiilor și funcțiilor ecosistemelor terestre și acvatice împotriva degradării antropice, fragmentării habitatelor și despăduririi	<ul style="list-style-type: none"> - Construcția noilor drumuri va proteja habitatele naturale? - Suprafața de teren ocupată (% național acum sub 1%). 	Dezvoltarea infrastructurii TEN-T va determina fragmentarea în continuare a habitatelor și peisajelor. Este necesar să se acorde atenție măsurilor de ameliorare care trebuie implementate în paralel cu construcția infrastructurii de transport, precum coridoare de trecere a animalelor, rute ocolitoare și reîmpăduriri în lungul șoselelor. Proiectele trebuie însoțite de EIM care să asigure reducerea la minim a efectelor negative.
Protejarea și îmbunătățirea stării așezărilor umane în raport cu efectele transportului, în special zgomot și vibrații	<ul style="list-style-type: none"> - Va facilita îmbunătățirea sănătății publice? - Ce fel de măsuri se vor aplica pentru a proteja populația de zgomot și vibrații? 	Îmbunătățirea infrastructurii de transport poate reduce poluarea prin zgomot și vibrații. Poate apărea o creștere a nivelului de zgomot în zonele rurale de-a lungul autostrăzilor și căilor ferate. Sunt importante măsurile de precauție.

7.5 Pasul 3: Predicția efectelor P/P și ale alternativelor sale

7.5.1 Scopul

Scopul acestui pas este acela de a identifica și descrie efectele P/P și ale alternativelor sale asupra componentelor și aspectelor de mediu.

7.5.2 Abordare

În primul rând, pentru fiecare alternativă se identifică rezultatele așteptate ale implementării fiecăruia dintre diferitele elemente ale P/P.

Apoi se identifică și se descriu efectele potențiale asupra mediului ale fiecăruia dintre rezultatele așteptate pentru fiecare alternativă, inclusiv alternativa de a nu face nimic.

7.5.2.1 Identificarea rezultatelor așteptate

Prima cerință este să se identifice rezultatele așteptate ale implementării fiecăruia dintre diferitele elemente ale P/P. Aceasta poate varia pentru fiecare alternativă de dezvoltare și de aceea evaluarea se înregistrează separat pentru fiecare opțiune alternativă.

Rezultatele așteptate pot fi modificări ale:

- infrastructurii, respectiv amenajări precum drumuri sau depozite de deșeuri;
- modului în care se desfășoară activitatea economică (ex. creșterea utilizării anumitor tipuri de încărcături în transporturi);
- comportamentului personal sau al comunității (ex. intensificarea utilizării transportului public);
- acțiunilor autorităților de stat sau locale (ex. acordarea de fonduri pentru îmbunătățirea serviciilor, creșterea taxelor pe carburanți);
- modificării densității traficului;
- tendințelor de migrare umană, care determină modificarea cererii de infrastructură socială (ex. școli).

7.5.2.2 Predicția și descrierea efectelor rezultatelor așteptate

După identificarea rezultatelor așteptate pentru fiecare alternativă de dezvoltare, trebuie prezise și descrise efectele lor potențiale asupra mediului.

În tabelul 7.5.2.2 sunt prezentate tipurile de informații ce trebuie oferite cu privire la fiecare efect potențial important.

Tabelul 7.5.2.2. Informații necesare pentru fiecare efect potențial important

<i>Impact asupra mediului</i>	Descrierea impactului asupra mediului, cu indicarea receptorilor (resurse naturale, ecosisteme sau specii) și a caracterului pozitiv sau negativ al impactului, de ex. deteriorarea calității aerului, pierdere de peisaj sau resurse ecologice, impact asupra solurilor și resurselor de apă.
Direct sau indirect	- Efectele directe sunt de obicei corelate cu P/P care inițiază și amplasează spațial activități specifice; - Efectele indirecte sunt asociate mai curând P/P care conțin de exemplu inițiative legislative sau fiscale.
Durata	Temporar (pe termen scurt, mediu sau lung) sau permanent;
Frecvența	Frecvent sau ocazional
Natural sau accidental	Decurge din evenimente neprevăzute sau anormale
Scara	Impact local, regional, național sau transfrontiera, până la global
Reversibilitatea	Tine de capacitatea de a contracara un impact fără a afecta obiectivul P/P.
Probabilitatea	Foarte probabil, probabil sau improbabil.
Cumulativ	Va exista o interacțiune între acest efect și alte efecte și ca atare va contribui acesta la crearea unor efecte cumulative semnificative? Acest aspect poate fi în mod particular important în SEA, deoarece un P/P poate să privească în paralel mai multe tipuri de dezvoltare diferite unul față de altul și față de alte modificări survenite în aceeași zonă.

Efectele trebuie prezise și descrise cu cât mai multe detalii. Nivelul de detaliere posibil va depinde de natura P/P. Prin urmare, predicția efectelor poate merge de la exprimări foarte generale și calitative până la unele detaliate și cantitative.

Predicțiile calitative sunt adeseori exprimate în termeni ușor de înțeles precum „îmbunătățire sau înrăutățire în următorii 15 ani“, „advers“, „benefic“, „incert“, „semnificativ“ sau pe o scară de la +++ (foarte pozitiv) la --- (foarte negativ).

Dacă se utilizează simboluri sau alte modalități de prezentare a informațiilor referitoare la efectele probabile, termenii și simbolurile utilizate trebuie întotdeauna explicate și justificate, cu referire la situația inițială relevantă pentru fiecare obiectiv SEA.

În predicțiile cantitative se vor utiliza cifre relativ precise, precum, de exemplu, „o creștere de la 10 la 12 părți per milion în perioada 2008 – 2020.

Rezultatele previziunilor pot fi rezumate pentru utilizare sub formă de tabel. O astfel de prezentare sub formă de tabel este uneori denumită matricea efectelor.

Dacă un P/P cuprinde propuneri de proiecte individuale, acestea trebuie evaluate la un nivel de detaliere suficient pentru a permite în linii mari predicția și descrierea efectelor semnificative asupra mediului. Dacă într-o fază ulterioară vor fi necesare EIM pentru proiectele individuale, această EIM se va putea baza pe informațiile și concluziile SEA.

De asemenea, SEA poate oferi termeni de referință preliminară pentru EIM elaborate ulterior.

Se recomandă ca echipa SEA să justifice nivelul de detaliere utilizat.

Cât privește nivelul de detaliere posibil al descrierilor și prognozelor, în caseta 7.5.2.2 sunt prezentate două exemple.

Caseta 7.5.2.2: Nivelul posibil de detaliere al descrierilor și predicțiilor: exemple

În cazul unui Plan de management al deșeurilor, poate fi posibilă predicția mai detaliată a rezultatelor planului precum și a impactului acestora, din punct de vedere al noilor instalații ce trebuie construite, al locului și modului în care ele vor afecta terenurile, calitatea aerului etc.

În schimb, rezultatele unui P/P prin care se acordă subvenții pentru producerea energiei regenerabile pot fi previzibile din punct de vedere al compoziției carburanților utilizați la scară națională și al emisiilor totale de CO₂, dar nu și din punct de vedere al tipurilor de energie sau locurilor unde vor fi implementate proiecte de energie regenerabilă. De aceea va rămâne necunoscut și impactul local asupra ecologiei, peisajelor și comunităților. Acest impact va fi desigur tratat mai în detaliu la nivelul EIM pe proiecte.

Prognozele și descrierile trebuie susținute cu probe, precum referiri la cercetări, discuții sau consultări care au ajutat echipa SEA să ajungă la aceste concluzii.

În cazul unor posibile efecte transfrontieră poate fi necesară consultarea țărilor vecine. În capitolul 10 al ghidului sunt prezentate detalii referitoare la consultările transfrontieră.

Raportul de mediu trebuie să aducă probe privind dificultățile, cum ar fi incertitudini sau limitări ale informației ce a stat la baza prognozelor și recomandărilor calitative și cantitative. Trebuie enunțate clar ipotezele, de exemplu cu privire la tendințele identificate sau la detaliile proiectelor ce vor fi elaborate în cadrul P/P.

7.6 Pasul 4: Evaluarea semnificației efectelor P/P și ale alternativelor sale

7.6.1 Scopul

Prognozarea și descrierea modificărilor ce vor apărea ca urmare a implementării P/P sau alternativelor sale, care au fost incluse pe lista scurtă în faza de definire a domeniului, este esențială dar nu suficientă pentru informarea completă a procesului de decizie.

Decidentul va trebui să știe și cât de importantă sau semnificativă va fi modificarea respectivă, pentru a putea ține cont de aceasta în mod adecvat. De aceea este necesară evaluarea semnificației efectelor.

Scopul evaluării este acela de a documenta selectarea soluției în general preferabile pentru P/P sau a alternativelor preferabile pentru unele elemente ale acestuia.

7.6.2 Abordare

7.6.2.1 Generalități

Evaluarea P/P și a alternativelor sale trebuie să aibă la bază studiul privind situația inițială a mediului, în care au fost specificate și tendințele probabile de evoluție a mediului în absența implementării P/P sau a alternativelor sale.

Evaluarea semnificației efectelor prezise necesită analizarea mai multor întrebări ca cele de mai jos:

- Măsura prevăzută în P/P sau, dacă este cazul, fiecare dintre măsurile propuse pentru diferite alternative, va determina un risc de nerealizare a standardelor de mediu?
- Măsura prevăzută în P/P sau, dacă este cazul, fiecare dintre măsurile propuse pentru diferite alternative, ar putea determina o neîndeplinire a politicilor sau țintelor de mediu?

- Măsura prevăzută în P/P sau, dacă este cazul, fiecare dintre măsurile propuse pentru diferite alternative, ar putea afecta resursele de mediu, de ex. situri Natura 2000, specii, peisaje, resurse de apă, resurse agricole, situri culturale etc.?

Incertitudinea privind natura și semnificația efectelor trebuie menționată.

Ori de câte ori este posibil, efectele trebuie să fie cât mai bine cuantificate. Poate fi utilă o evaluare combinată, calitativă și cantitativă.

Evaluarea efectelor trebuie să cuprindă și efectele secundare, cumulative și sinergice. Efectele cumulative sunt efectele aspra mediului produse prin efectul incremental al P/P sau alternativelor sale atunci când se adaugă la alte P/P trecute, prezente sau rezonabil de anticipat în viitor. În evaluarea efectelor cumulative, trebuie să se evalueze în ce măsură acestea ar putea aduce receptorii la o situație de nedurabilitate. Aceste efecte trebuie analizate exhaustiv și ca parte a SEA integrată în elaborarea P/P, nu ca proces separat.

Pentru a putea decide cu privire la alternativele preferabile, poate fi utilă centralizarea rezultatelor evaluării diferitelor alternative într-un singur tabel.

Tabelul 7.6.2.1 este un exemplu de astfel de centralizare. Ea poate contribui la identificarea alternativei benefice sau durabile din punct de vedere al mediului, sau la demonstrarea efectelor adverse ale diferitelor alternative. Această abordare pe bază de matrice de exemple prezentată în continuare nu este în mod necesar singura metodă de evaluare și documentare.

Se pot utiliza simboluri sau alte modalități de prezentare a informațiilor referitoare la efectele probabile (de exemplu benefic, advers, incert, nesemnificativ), dar acestea trebuie să fie însoțite de un comentariu care să explice și să justifice alegerea simbolurilor în raport cu situația inițială relevantă pentru fiecare obiectiv. În tabelul 7.6.2.1 sunt prezentate exemple de comparație între alternative.

Tabelul 7.6.2.1 Exemplet de comparație între alternative

	Alternativa 1: unități multifuncționale de tratare a deșeurilor (management, depozitare și prelucrare) în fiecare centru cu o populație de >25.000				Alternativa 2: unități de tratare a deșeurilor cu funcționalitate limitată (gestionare, reciclare și o oarecare tratare) răspândite în tot județul cu o distribuție de una la 10.000 locuitori			
Impact asupra mediului	Termen scurt	Mediu	Termen lung	Comentarii/ explicații	Termen scurt	Mediu	Termen lung	Comentarii/ explicații
Limitarea poluării aerului la un nivel care să nu dăuneze sistemelor naturale	+/-	+/-	+/-	Condițiile de funcționare pot reduce poluarea generată de tratarea deșeurilor dar necesită mai multe transporturi de deșeurii către numărul mai mic de amplasamente	+	++	+++	Acces mai ușor la unitățile de tratare ar reduce numărul de transporturi și distanța de transport pentru aducerea deșeurilor la amplasament. Efectul este cumulativ.
Reducerea necesității de transport	+/-	+/-	+/	Un număr mai mic de unități determină transporturi mai multe și pe distanțe mai mari. Efectele se acumulează o dată cu creșterea volumului de deșeurii generate pe cap de locuitor.	-	-	-	As above
Conservarea clădirilor istorice și a altor elemente de importanță culturală	0	0	0	Nu are impact evident	-	-	-	Impact potențial dacă noile amplasamente de tratare afectează localități sau situri valoroase sau protejate. Necuantificabil în prezent.
<p>Legenda: + pozitiv; - negativ; 0 neutru; ? incert +/- minor; ++/- - major</p>								

7.7 Pasul 5: Compensarea efectelor negative semnificative și întărirea efectelor pozitive

7.7.1 Scopul

Dacă în etapele anterioare s-a arătat că P/P sau alternativele sale ar putea avea efecte negative semnificative asupra mediului, atunci SEA va trebui să propună măsurile adecvate de eliminare și/sau compensare a efectelor adverse probabile.

SEA va trebui de asemenea să prevadă măsurile adecvate de potențare a efectelor pozitive ale P/P asupra mediului.

Adeseori aceste două obiective pot fi realizate prin aceleași măsuri, respectiv măsurile de eliminare a efectelor adverse pot susține și impactul pozitiv asupra mediului determinat de P/P sau de alternativele sale.

Măsurile avute în vedere pentru ameliorarea efectelor cumulative trebuie să fie și ele documentate, adăugându-li-se devizele de cost.

7.7.2 Abordare

Câteva modalități de compensare a efectelor negative și întărire a efectelor pozitive sunt prezentate în caseta 7.7.2. Aceste modalități trebuie propuse de SEA și descrise clar în Raportul de mediu.

În ceea ce privește efectele reziduale, echipa SEA va evalua efectul net al fiecărei alternative a P/P

în lumina măsurilor de compensare care pot fi sau vor fi aplicate.

Mărimea efectelor rămase trebuie să reprezinte un factor major în selectarea alternativei preferabile a P/P.

7.8 Pasul 6: Alegerea alternativei preferabile a P/P

7.8.1 Scopul

Pe baza evaluării P/P și a soluțiilor alternative pentru acesta, SEA va selecta alternativa P/P preferabilă din punctul de vedere al mediului, care permite în același timp și îndeplinirea obiectivelor P/P. Alternativa preferabilă trebuie să poată fi implementată.

Evident, această alegere trebuie justificată și susținută cu probe.

7.8.2 Abordare

Se poate întâmpla ca alternativa preferată de propunătorul P/P și de echipa de planificatori să nu fie cea mai bună din punctul de vedere al efectelor asupra mediului.

În acest pas devin evidente avantajele desfășurării în paralel a SEA și a procesului de planificare – rezultatele apărute pe parcurs și recomandările SEA sunt deja integrate în alternativele P/P, selectarea alternativei finale va trebui să devină

Caseta 7.7.2 Modalități de compensare a efectelor negative și întărire a efectelor pozitive

1. Modificarea P/P propus: aceasta poate merge de la modificarea fundamentală a P/P pentru a asigura reducerea efectelor sale negative generale, la ajustarea detaliilor elementelor din P/P pentru a asigura reducerea efectelor acestora.
2. Impunerea de condiții pentru proiectele sau activitățile ce ar putea decurge din P/P. Pentru a putea avea și un caracter practic, ele trebuie să fie ușor de aplicat și impus.
3. Introducerea de măsuri de compensare a efectelor negative prin crearea de beneficii pentru mediu în alte părți. (ex. investiții în transporturi publice o dată cu construcția de noi șosele pentru autovehiculele private).
4. Introducerea de măsuri prin care mediul receptor să devină mai puțin vulnerabil.
5. Introducerea de măsuri de remediere a efectelor după ce acestea au apărut. (ex. plantarea unui copac în locul fiecăruia tăiat ca urmare a implementării P/P).

mai ușoară, respectiv nu mai există alternative ale P/P cu efecte semnificativ adverse asupra mediului, care nu pot fi ameliorate.

Este importat ca alternativa „de a nu face nimic” să fie considerată „reper” față de care să fie comparate celelalte alternative. Echipa SEA va trebui deci să sublinieze sub ce aspecte alternativa aleasă aduce beneficii pentru mediu comparativ cu alternativa „de a nu face nimic”.

Comparațiile dintre alternativele care au fost evaluate în pașii anteriori pot fi prezentate sub formă de tabel în Raportul de mediu, pentru a înlesni interpretarea și analiza, la fel ca în cazul predicției și evaluării formelor de impact. Din nou poate fi utilă folosirea de note sau punctaje pentru prezentare, dar motivele alegerii alternativei propuse trebuie să fie întotdeauna explicate din perspectiva efectelor reale ale alternativelor și importanței fiecăruia.

Raportul de mediu trebuie să cuprindă o discuție clară a implicațiilor pentru mediu ale alternativelor analizate în elaborarea soluției preferabile. Această discuție trebuie să arate modul în care considerentele de mediu au influențat în final selectarea alternativei preferabile a P/P.

7.9 Pasul 7: Întocmirea programului de monitorizare

7.9.1 Scopul

Echipa SEA trebuie să propună un program de monitorizare a implementării P/P care să permită

- obținerea și înregistrarea informațiilor cu privire la efectele semnificative asupra mediului ale implementării P/P (respectiv activităților și proiectelor ce vor rezulta ca urmare a P/P);
- identificarea efectelor adverse neprevăzute, cum ar fi acțiunile de remediere corespunzătoare ce pot fi întreprinse.

Aceasta cu scopul de a:

- valida concluziile evaluării: corespunde natura, probabilitatea și mărimea efectelor produse asupra mediului cu predicțiile din SEA;
- verifica dacă sunt realizate măsurile propuse pentru compensarea efectelor adverse și optimizare a beneficiilor;
- identifica dacă sunt necesare modificări ale P/P în vederea reducerii impactului asupra mediului sau a optimizării beneficiilor;
- identifica concluziile desprinse din SEA.

7.9.2 Abordare

Se va elabora Programul de monitorizare a P/P, care se anexează la Raportul de mediu.

Programul de monitorizare trebuie să devină parte integrantă a P/P propus și este de asemenea integrat în Avizul de mediu eliberat pentru P/P.

Ori de câte ori va fi posibil și adecvat, programul de monitorizare a efectelor asupra mediului trebuie dezvoltat pe baza programului general de monitorizare a implementării P/P, pentru a se evita suprapunerile dintre cele două programe și pentru a se pune în lumină legăturile care există (dacă este cazul) dintre implementarea P/P și efectele acestuia asupra mediului.

Ca atare, echipa SEA trebuie mai întâi să evalueze sistemul de monitorizare propus de P/P. Apoi, poate recomanda integrarea monitorizării indicatorilor de mediu relevanți în programul de monitorizare a P/P și/sau propune măsuri de monitorizare suplimentară.

Indicatorii de mediu propuși spre a fi monitorizați trebuie să fie aliniați celor specificați în etapa de definire a domeniului și, ori de câte ori este posibil, trebuie să includă indicatorii standardizați deja utilizați în politicile de mediu. Aceste informații pot fi apoi utilizate pentru a documenta respectivele politici de mediu.

Având în vedere că efectele asupra mediului sunt generate de rezultatele implementării P/P, monitorizarea trebuie să se adreseze atât rezultatelor P/P cât și efectelor asupra mediului.

7.9.3 Aspecte de rezolvat prin programul de monitorizare a rezultatelor P/P

Programul de monitorizare trebuie să se axeze pe componentele de mediu sau sănătate publică și pe domeniile care ar putea fi influențate de implementarea P/P. De exemplu, dacă se determină că cel mai probabil afectate componente ale mediului vor fi calitatea aerului și biodiversitatea, atunci monitorizarea trebuie dirijată în special spre aceste componente.

Trebuie propuse de asemenea instrucțiuni detaliate privind monitorizarea efectelor cumulative, recunoscându-se că poate fi dificil să se determine „cota” din efectele cumulative ce poate fi atribuită P/P.

Aspectele pe care va trebui să le rezolve programul de monitorizare sunt prezentate în caseta 7.9.3-a.

Caseta 7.9.3- a Aspecte de rezolvat prin programul de monitorizare

- Măsura în care P/P este implementat și își îndeplinește obiectivele;
- Valabilitatea predicțiilor privind impactul și a concluziilor SEA;
- Măsura în care măsurile propuse pentru compensarea efectelor adverse și optimizare a beneficiilor sunt efectiv realizate;
- Eficacitatea măsurilor de compensare și a celor de optimizare;
- Identificarea altor schimbări necesare în continuare pentru a potența beneficiile de mediu ale P/P;
- Identificarea necesității unor noi SEA și EIM ca rezultat al P/P; și
- Concluziile desprinse din SEA.

În caseta 7.9.3-b este prezentat sumar conținutul minimal al unui program de monitorizare.

Caseta 7.9.3- b Conținutul minimal al programului de monitorizare

Programul de monitorizare a mediului trebuie să definească în mod clar următoarele:

- cine răspunde de organizarea și coordonarea sistemului de monitorizare?
- ce elemente ale P/P vor fi monitorizate?
- ce indicatori, de ex. calitatea apei, vor fi monitorizați și de ce, pentru a se ajunge la înțelegerea efectelor asupra mediului?
- La ce valoare de prag a indicatorului trebuie să aibă loc intervenția, pentru a putea rectifica problema identificată? Un bun indicator atrage atenția asupra unei probleme înainte ca aceasta să ajungă gravă și ajută la recunoașterea a ceea ce trebuie făcut pentru a îndrepta situația.
- ce date trebuie culese pentru a permite măsurarea indicatorului și cu ce frecvență?
- cine va colecta și raporta datele?
- cum vor fi monitorizați indicatorii? Sunt necesare noi mecanisme de monitorizare sau pot fi folosite sistemele existente?
- care sunt procedurile de raportare (frecvența raportărilor și cui îi sunt prezentate rapoartele de monitorizare)?
- când trebuie depus primul raport de monitorizare.
- datele sau intervalele la care trebuie să se facă monitorizarea
- comunicare externă (atât între autorități cât și cu publicul larg) și dezvoltarea capacității.
- cine va evalua raportul și va lua măsurile necesare dacă va fi cazul?

În Capitolul 12 al ghidului de față sunt discutate mai pe larg mecanismele de monitorizare a P/P.

8. ÎNTOCMIREA ȘI ANALIZA CALITĂȚII RAPORTULUI DE MEDIU

8.1 Scopul

În Raportul de mediu trebuie sintetizate toate etapele anterioare ale procesului SEA.

Raportul –împreună cu P/P evaluat – trebuie supuse unui proces de consultări. Prin urmare raportul va trebui să ofere toate informațiile relevante.

El nu va trebui doar să prezinte concluziile și rezultatele SEA, inclusiv modul în care au fost analizate și eliminate alternativele, ci să și explice abordarea și metodele alese pentru a oferi principalilor factori interesați o imagine de ansamblu și clară asupra SEA.

8.2 Abordare

Chiar dacă Raportul de mediu este înțeles ca rezultat final al evaluării P/P, întocmirea raportului trebuie să aibă loc pe toată durata procesului SEA.

Inițierea elaborării raportului dintr-o fază timpurie:

- Va contribui la înregistrarea tuturor recomandărilor și sugestiilor privind SEA și a modului în care acestea au fost integrate în P/P;
- Va oferi echipei SEA, echipei de planificatori și altor factori interesați implicați în procesul SEA o bază de informații;
- Va reduce la minim timpul necesar finalizării raportului.

În Anexa 2 a HG 1076/2004 sunt specificate informațiile pe care trebuie să le conțină Raportul de mediu.

Totodată, în art. 20 al HG 1076/2004 se arată că informațiile oferite trebuie să țină cont de anumite condiții. Aceste condiții sunt prezentate în caseta 8.2 de mai jos.

Caseta 8.2 Condiții de care trebuie să țină seama informațiile

- Stadiul actual al cunoașterii și metodele de evaluare;
- Conținutul și nivelul de detaliere al P/P;
- Etapele procesului decizional care au fost integrate în procesul SEA;
- Măsura în care este mai bine ca anumite chestiuni să se evalueze la niveluri diferite ale procesului respectiv, pentru a se evita suprapunerile în evaluare (respectiv unele chestiuni vor fi mai bine rezolvate în faza EIM pe proiecte).

8.2.1 Procesul elaborării raportului de mediu

Informațiile conținute în Raportul de mediu se culeg și se analizează în cadrul elaborării proiectului P/P care este finalizat la rândul său prin elaborarea alternativei selectate.

O dată culese și analizate toate informațiile, nu mai rămâne decât ca Raportul să se pună în formă finală.

Raportul de mediu trebuie să fie pus la dispoziția publicului o dată cu proiectul P/P, dar este recomandabil ca și versiunile de lucru ale raportului de mediu să fie publicate pentru a obține comentariile publicului pe parcursul procesului SEA. O astfel de abordare ajută la minimizarea conflictelor posibile ce trebuie rezolvate la încheierea procesului de elaborare a P/P, făcând astfel ca SEA să fie mai eficientă.

HG 1076/2004 nu specifică dacă raportul de mediu trebuie să fie un document de sine stătător sau să facă parte din proiectul de P/P, însă rapoartele de mediu elaborate până acum au fost documente separate, ca și în cazul Rapoartelor la studiul EIM. Pot fi acceptate ambele abordări, însă dacă Raportul de mediu este integrat în versiunea de lucru a P/P, va trebui să fie o secțiune separată, clar identificabilă, a acestuia.

8. Întocmirea și analiza calității raportului de mediu

În orice caz, Raportul de mediu și proiectul P/P trebuie să conțină referințe încrucișate de exemplu la fiecare etapă de elaborare a P/P care se leagă de procedura SEA precum și către punctele unde au fost luate decizii, de ex. cu privire la alternativa preferabilă pentru P/P.

8.2.2 Formatul

În tabelul 8.2.2 este sugerată o posibilă schemă a raportului de mediu.

Tabelul 8.2.2: Rezultatul 3: Raportul de mediu – structură posibilă

Rezumat cu caracter tehnic <i>Sumar cu caracter tehnic al informațiilor prezentate în raportul de mediu.</i>
Generalități <ol style="list-style-type: none">
1. Introducere
2. Metodologia SEA (inclusiv termenii, autorii, metodele utilizate, limitările de ordin tehnic)
P/P <ol style="list-style-type: none">
3. Rezumat al diferitelor elemente ale P/P, principalele obiective ale acestuia
4. Rezultate ce pot decurge din P/P.
5. Relația cu alte P/P relevante.
6. Prezentarea opțiunilor relevante identificate ca alternative față de cele conținute în P/P propus, inclusiv alternativa de a nu face nimic.
Starea actuală a mediului <ol style="list-style-type: none">
7. Descrierea situației inițiale a mediului, în special în zonele ce pot fi semnificativ afectate și a evoluției probabile a acestuia în cazul neimplementării P/P, respectiv în alternativa de a nu face nimic.
8. Problemele de mediu existente relevante pentru P/P, inclusiv, îndeosebi, cele referitoare la ariile de interes special cum ar fi situri Natura 2000 sau alte arii protejate
Forme de impact <ol style="list-style-type: none">
9. Obiectivele, indicatorii și țintele de protecție a mediului și modul în care s-a ținut cont de aceste obiective, precum și considerentele de mediu de care s-a ținut cont în elaborarea P/P.
10. Predicția și evaluarea efectelor P/P, inclusiv a celor cumulative, asupra fiecărui receptor, inclusiv alternativele.
Măsuri de ameliorare și punere în valoare <ol style="list-style-type: none">
11. Identificarea, analiza și evaluarea măsurilor de prevenire, reducere, ameliorare sau compensare a efectele adverse asupra mediului ce pot rezulta în urma implementării P/P.
12. Descrierea efectelor reziduale rămase după măsurile de compensare.
13. Identificarea, analiza și evaluarea măsurilor de intensificare a efectelor pozitive asupra mediului ce pot rezulta în urma implementării P/P.
Alternativa aleasă <ol style="list-style-type: none">
14. Prezentare sumară a motivelor pentru care a fost aleasă opțiunea de implementare și descrierea modului în care s-a făcut evaluarea, inclusiv a dificultăților (cum ar fi deficiențe tehnice sau lipsă de cunoștințe) întâmpinate în asamblarea informațiilor necesare. Alternativa aleasă poate fi opțiunea primară a P/P sau o alternativă sugerată de P/P sau propusă de SEA.
Monitorizare <ol style="list-style-type: none">
15. Propuneri privind monitorizarea implementării P/P (mecanisme de monitorizare).
Consultare <ol style="list-style-type: none">
16. Lista factorilor interesați care au fost consultați.
17. Reacții, sugestii și obiecții formulate de factorii interesați.
18. Punctul de contact unde factorii interesați pot trimite comentarii cu privire la Raportul de mediu.

8.2.3 Trăsăturile caracteristice ale unui bun raport de mediu.

Cei care aplică SEA trebuie să caute să întocmească un raport de mediu care nu doar să conțină toate informațiile necesare, ci să le și transmită într-o manieră cât mai utilă pentru utilizatorii săi, respectiv autoritățile de mediu, factorii interesați, factorii de decizie și publicul larg.

Câteva dintre principalele trăsături ale unui bun raport de mediu sunt prezentate în caseta 8.2.3.

Caseta 8.2.3 Trăsăturile unui bun raport de mediu

- Descrieri concise, cuprinzătoare, obiective și clare ale P/P, rezultatelor și efectelor sale, care evită folosirea inutilă a jargonului științific;
- Utilizarea uniformă a terminologiei, explicată printr-un glosar;
- Referiri la toate sursele de informații utilizate;
- O structură logică, coerentă;
- Utilizarea efectivă a materialului grafic – hațuri, diagrame etc. – forme de prezentare sumară precum tabele, matrici;
- Stil coerent din punct de vedere al metodei de redactare și nivelului de detaliere.

8.3 Calitatea raportului de mediu

În baza HG 1076/2004, Raportul de mediu trebuie să fie de o calitate suficientă pentru a întruni cerințele legale.

Analiza calității raportului de mediu trebuie efectuată de reprezentanții autoritatilor publice care fac parte din Comitetul special nconstituit.

Această analiză privește versiunea finală a Raportului de mediu depusă în mod oficial de către titularul P/P la autoritatea competentă pentru SEA, în care se presupune că s-a ținut cont de sugestiile și propunerile autorităților și publicului consultat.

Înainte de această analiză oficială și separat de ea este recomandabil ca echipa SEA să efectueze o analiză internă a calității raportului de mediu înainte de a-l depune la autoritatea competentă pentru SEA.

Abia după analiza internă a calității va trebui ca raportul de mediu și proiectul de P/P să fie puse la dispoziția membrilor Comitetului special și a publicului pe o perioadă de timp care să permită analiza documentelor și redactarea comentariilor.

Ghidul oferă un instrument de analizare a Raportului de mediu, respectiv Lista de verificare pentru asigurarea calității, prezentată în Anexa I.

Această listă de verificare poate fi utilizată atât în analiza calității internă cât și în cea externă (efectuată de către membrii comitetului special). Lista de verificare poate fi utilizată și pentru verificarea calității întregului proces SEA.

9. IMPLICAREA PUBLICULUI

9.1 Generalități

Acest capitol oferă un ghid pentru implicarea publicului în procesul SEA. În mod ideal, acest proces are loc în paralel cu implicarea publicului în elaborarea P/P.

Consultarea este una dintre cele patru forme de implicare a publicului. Potrivit Directivei SEA și a HG 1076/2004, efectuarea consultărilor și luarea în considerare a rezultatelor consultării sunt parte integrantă a evaluării mediului.¹³

În concordanță cu Directiva SEA¹⁴, HG 1076/2004 prevede consultarea autorităților relevante și a publicului larg în diferite etape ale procesului SEA. Ambii factori pot astfel beneficia cât mai timpuriu și efectiv de ocazia de a-și exprima opiniile, în intervale de timp adecvate, cu privire la proiectul de P/P și la raportul de mediu anexat acestuia înainte de

adoptarea P/P sau de depunerea acestuia pentru aprobare prin procedură legislativă.

Consultarea cu autoritățile este asigurată prin implicarea acestora pe tot parcursul procesului SEA, ca membri ai comitatului special constituit (CSC) pentru încadrarea și analiza calității raportului de mediu - sau ca membri ai Grupului de lucru. Informații suplimentare cu privire la componența CSC și GL și a rolurilor și responsabilităților acestora pot fi găsite în capitolul 4.

Restul acestui capitol privește implicarea publicului.

9.2 Nivele ale implicării publicului

Pot fi deosebite patru tipuri de implicare a publicului (IP), în ordinea nivelului de intensitate și interacțiune. Aceste patru tipuri sunt enumerate și descrise în tabelul 9.2.

Tabelul 9.2 Tipuri de implicare a publicului

Tip de implicare a publicului	Descriere
Comunicare/raportare	= flux de informații într-un singur sens, de la titularul P/P către public. Informarea și notificarea reprezintă precondiții ale unei IP cu sens. Simpla comunicare a informațiilor nu este o măsură suficientă pentru implicarea publicului în SEA.
Consultare	= schimb de informații între titularul P/P și public. Consultarea creează ocazia ca publicul să își exprime părerile cu privire la propunere și impactul acesteia.
Participare	= Publicul poate iniția propuneri alternative și idei prin interacțiune cu echipele SEA și de planificatori. Acesta este un proces mai interactiv, care angajează publicul în rezolvarea problemelor, în cadrul căruia au loc discuții și se caută să se ajungă la consens.
Negociere	= Publicul este implicat în stabilirea condițiilor de aprobare și implementare a P/P. Ea este de obicei rezervată pentru factorii implicați în implementarea P/P prin discuții față în față între echipele de planificatori și SEA și principalii factori interesați prin care se urmărește să se ajungă la un consens de acțiune.

¹³ Art. 2 (b) 'Evaluarea de mediu' înseamnă întocmirea unui raport de mediu, efectuarea de consultări, luarea în considerare a raportului de mediu și a rezultatelor consultărilor în luarea deciziei și comunicarea informațiilor cu privire la decizie.

¹⁴ Articolul 6, (2)

În principiu, aceste abordări ale IP în SEA sunt diferite și relativ separate. Ele pot fi însă utilizate combinat; de exemplu, consultarea și participarea pot fi folosite în etape diferite ale procesului SEA. De remarcat că o consultare, participare a publicului și negociere efectivă se bazează pe o comunicare și raportare efectivă, care trebuie să se desfășoare într-un mod foarte cuprinzător și să fie ușor de înțeles de către neexperți. Rolul presei (ziare, radio, TV, ca și internet) este crucial pentru succesul procesului de IP și echipa SEA în cooperare cu echipa de planificatori va trebui să realizeze materiale speciale prin care să informeze mass media cu privire la detaliile P/P și la SEA în diferite etape ale SEA.

Deși participarea deplină a publicului poate fi greu de realizat în cazul multor P/P pentru care se realizează SEA, consultarea efectivă va fi probabil mai ușor de facilitat și ar putea avea și efecte mai pozitive. Ca atare, practic și în majoritatea cazurilor, IP în SEA are loc mai ales sub formă de consultări.

9.3 Obiective și avantaje ale implicării publicului

În general, includerea punctelor de vedere ale publicului afectat și interesat ajută la asigurarea echității, transparenței și robusteții procesului decizional cu privire la P/P propus, respectiv a faptului că acesta se bazează pe alegere în mai bună cunoștință de cauză a alternativelor.

Caseta 9.3 Obiectivele și avantajele IP în SEA

- Determină conștientizarea problemelor de mediu prin informarea publicului afectat și interesat cu privire la propunere și efectele sale probabile.
- Este un mijloc de culegere a informațiilor valoroase de la toate tipurile de factori interesați cu privire la:
  - o Formele semnificative de impact potențial asupra mediului ale P/P propus;
  - o Măsuri potențiale de atenuare, care pot fi adoptate pentru a reduce efectele negative asupra mediului ale implementării P/P propus;
  - o Identificarea și selectarea alternativelor la opțiunile propuse inițial de echipa P/P.
  - o Alte preocupări ale publicului afectat, neprevazute inițial.
- Facilitează acceptarea și sprijinirea de către public a implementării P/P, prin identificarea și prevenirea conflictelor care ar putea apărea ulterior, în faza în care sunt elaborate proiectele (pentru care P/P stabilește cadrul).
- Îmbunătățește transparența SEA și a procesului democratic de luare a deciziei.
- Îmbunătățește calitatea și relevanța P/P, ca urmare a luării în calcul a vederilor, preocupărilor și informațiilor oferite de toți factorii interesați.

În caseta 9.3 sunt prezentate obiectivele IP în SEA și beneficiile pe care le poate aduce IP dacă este efectuată așa cum trebuie.

Un avantaj suplimentar al IP în SEA este acela al conștientizării aspectelor de mediu, ceea ce determină cetățenii să-și asume o mai mare răspundere cu privire la mediu.

9.4 Cerințele legii

9.4.1 Dreptul la informare

Publicul are dreptul de a afla ce se propune, care vor fi efectele pozitive și negative ale P/P, cum vor fi privite îngrijorările exprimate cu privire la impactul P/P propus și cum se va ține seama de ele.

Măsurile luate pentru IP trebuie să corespundă principiilor stabilite prin dreptul și politica naționale și internaționale. Anexa J conține principalele cerințe privind procedurile de implicare a publicului.

Dreptul la acces la informații, participarea publicului la luarea deciziilor și accesul la justiție în probleme de mediu este garantat prin Convenția UNCEE privind accesul la informații, participarea publicului la luarea deciziei și accesul la justiție în probleme de mediu, adeseori numită și Convenția de la Aarhus. Convenția a fost ratificată de România prin Legea 86/2000.

9. Implicarea publicului

Potrivit Convenției de la Aarhus, în luarea măsurilor de mediu, guvernul trebuie să ofere publicului următoarele informații:

- De ce trebuie să se ia această măsură?
- Care este fundamentarea deciziei?
- Care sunt consecințele financiare și sociale?
- Cine este implicat?
- Cum va fi verificată respectarea regulilor?
- Ce efecte sunt urmărite prin măsuri?
- Scopul măsurii ar putea fi atins în alt fel?

9.4.2 Consultarea publicului

Consultarea publicului, respectiv implicarea publicului în procesul decizional, este reglementată prin Secțiunea 4 a HG 1076/2004, Art. 28 – 33, în care este tratată această chestiune. O scurtă trecere în revistă a acestor prevederi este prezentată în tabelul 9.4.2.

Efectuarea participării publicului la procesul SEA trebuie în general să treacă dincolo de prevederile legale (care specifică numai un cadru minimal) și să caute să găsească noi instrumente și metode de comunicare, mai adecvate pentru a stimula participarea unui public pasiv.

Caracterul formal al participării publicului trebuie redus la minim pentru a facilita o consultare efectivă a factorilor interesați.

9.5 Cine este publicul?

Echipa SEA trebuie să identifice publicul interesat de decizia luată cu privire la P/P supus evaluării, inclusiv a organizațiilor neguvernamentale relevante. Acestea pot fi împărțite în diferite tipuri de factori interesați, cu interese diferite și deci opinii diferite cu privire la scopurile urmărite de P/P.

P/P elaborate la un nivel mai înalt au prin definiție un caracter mai strategic și apar mai generale decât un proiect. De aceea este necesar să se acorde o atenție specială identificării tipului de factor interesat care să fie încurajat să se implice. În general, în cazul P/P la nivel național sau regional, accentul ar trebui să cadă asupra autorităților centrale și locale responsabile cu amenajarea generală a teritoriilor respective, asupra mediilor universitare, ONG-urilor și organizațiilor interesate de sectoarele de dezvoltare și de tipul de aspecte de mediu din domeniul P/P. Trebuie să se acorde atenție încurajării unei diversități de factori interesați care ar fi atât pro cât și contra P/P, pentru a putea facilita o discuție semnificativă și cuprinzătoare. În cazul P/P la un nivel mai înalt, național sau regional, discuțiile nu se vor purta de obicei cu privire la anumite amplasamente specifice, ci cu privire la promovarea dezvoltării contracarând în același

Tabelul 9.4.2 Sumarul cerințelor secțiunii 4 a HG 1076/2004 privind implicarea publicului

Subiectul	Articolul
A acțiuni efectuate de către autoritatea competentă pentru protecția mediului pentru a asigura informarea publicului și participarea acestuia la procedura SEA	28
Responsabilități ale autorității competente pentru protecția mediului și ale titularului P/P privind implicarea publicului în etapa de încadrare.	29
Responsabilitățile titularului P/P privind implicarea publicului în finalizarea proiectului de P/P și întocmirea raportului de mediu.	30
Responsabilitățile titularului P/P și ale autorității competente pentru protecția mediului privind organizarea și desfășurarea dezbaterii publice	31
Responsabilități ale autorității competente pentru protecția mediului și ale titularului P/P privind informarea publicului cu privire la decizia referitoare la avizul de mediu	32
Responsabilități ale titularului P/P cu privire la informarea autorităților, publicului (și a țărilor potențial afectate, dacă este cazul) cu privire la P/P adoptat și a avizului de mediu pentru P/P.	33

timp efectele negative asupra mediului prin strategii de mediu pentru compensarea sau îmbunătățirea receptorilor care ar fi afectați.

Spre deosebire de acestea, pentru planurile și programele pentru un nivel inferior, se poate de asemenea încuraja implicarea anumitor factori interesați aflați în zona P/P și în aria sa de impact. Discuțiile vor cuprinde atât evaluarea beneficiilor și problemelor potențiale ce ar putea decurge de pe urma P/P respectiv, asemănător discuțiilor referitoare la P/P de nivel mai înalt, dar și resursele și constrângerile impuse de localizarea P/P.

În tabelul 9.5 sunt prezentate câteva tipuri de factori interesați, care fac parte din publicul larg, ce ar putea fi implicați în SEA:

Un accent puternic în dezvoltarea campaniilor de participare a publicului trebuie pus pe „publicul calificat” (ONG și experți). „Publicul calificat” joacă de obicei un rol major în dezvoltarea și interpretarea participării publicului.

Publicul larg constă din toate persoanele interesate, din orice motiv. Aceste persoane nu dispun neapărat de instruire de specialitate cu privire la aspectele de mediu și în general cuprind publicul potențial afectat.

9.6 Abordare

9.6.1 Roluri și responsabilități

Potrivit HG 1076 / 2004, există două tipuri principale de actori ce trebuie să asigure consultarea și participarea publicului:

- autoritățile competente pentru protecția mediului (AC)¹⁵ – responsabilități de coordonare;
- titularul P/P – responsabilități de implementare.

AC și propunătorul P/P au responsabilități specifice, în general legate de fiecare etapă a SEA.

În tabelul 9.6.1 sunt prezentate responsabilitățile AC și ale titularului P/P din punct de vedere al IP.

Tabelul 9.5 Tipuri de factori interesați din publicul larg

Factor interesat	Descriere
Oameni – persoane, grupuri și comunități sau reprezentanți delegați ai acestora afectați sau probabil afectați, direct sau indirect, sau care ar putea avea un interes legat de procesul decizional.	<ul style="list-style-type: none"> - localnici și/sau reprezentanții acestora; - din zona probabil afectată de implementarea P/P și aria de impact a acestuia (în cazul P/P de nivel inferior); - muncitori din zona P/P sau din aria de impact a acestuia (care locuiesc sau nu în localitate); - proprietari de teren (care locuiesc sau nu în zonă) - reprezentanți ai categoriilor sociale pe care politica de coeziune a UE îi consideră obligatoriu de consultat, respectiv grupuri de femei, de persoane în vârstă, de persoane cu handicap și organizații de copii.
Organizații neguvernamentale și grupuri de interese	<ul style="list-style-type: none"> - ONG locale, regionale și naționale implicate în zona sau sectorul cuprinse în P/P - reprezentanți ai asociațiilor economice sau comerciale care funcționează în zona de impact a P/P; - organisme profesionale implicate în sectorul de dezvoltare cuprins în zona de impact a P/P; - reprezentanți preocupați de sectoarele de mediu afectate, fermieri, pescari, turism, observatori ai păsărilor etc.
Experți	experți de mediu, universitari
Mass media	Posturi TV, radio, ziare care pot contribui la distribuirea informațiilor și interpretarea P/P și SEA pentru publicul fără cunoștințe de specialitate

¹⁵ În alte părți ale ghidului este utilizat termenul „autoritate competentă pentru SEA“

9. Implicarea publicului

Tabelul 9.6.1 Responsabilitățile AC și ale titularului P/P din punct de vedere al implicării publicului

AC Responsabilități de coordonare	Titularul P/P Responsabilități de implementare
<ul style="list-style-type: none"> - Identifică publicul ce trebuie implicat, respectiv publicul afectat sau probabil afectat sau care poate fi interesat de luarea deciziei; - Stabilește locul în care vor fi disponibile informațiile; - Determină mijlocul de informare a publicului (anunțuri publice, dezbateri publice, expoziții etc.); - Stabilește termene adecvate care să permită publicului să-și exprime opiniile; - Pune la dispoziție, la cerere, documentația relevantă legată de SEA.	<ul style="list-style-type: none"> - Asigură un grad înalt de implicare a publicului printr-o bună diseminare a informațiilor cu ajutorul unor instrumente de comunicare adecvate, de ex. pagina web, mass media; - Colaborează cu ONG relevante pentru a găsi cea mai bună modalitate de implicare a publicului; - Publică în mass media deciziile referitoare la încadrare; - Organizează grupuri de lucru și dezbateri publice; - Implică publicul în etapa de finalizare a planului;

Practic, echipa SEA sprijină AC și echipa de planificatori a titularului P/P să își îndeplinească responsabilitățile.

De remarcat că procesul de IP în elaborarea P/P poate deja cuprinde o parte din responsabilitățile de IP pentru SEA, dar procesul de IP în SEA este mult mai cuprinzător.

9.6.2 Planificarea IP și abordarea sistematică

Echipa SEA, în cooperare cu echipa de planificatori, trebuie să planifice din timp programul de IP, cel mai târziu în etapa de definire a domeniului.

Raportul de definire a domeniului trebuie să includă specificații legate de programul de IP, inclusiv domeniul de cuprindere, termenele, tehnicile și resursele.

IP poate fi un exercițiu costisitor ca timp și bani. Acest aspect poate fi soluționat cel mai bine printr-o planificare solidă, coordonată în comun de către cele două echipe. De remarcat că principalii factori interesați reprezentați în GL pentru SEA și în CSC, plus aceia stabiliți prin lege ca necesar să fie consultați în elaborarea P/P trebuie consultați ca parte a procesului de elaborare a P/P și SEA înaintea organizării primei dezbateri publice.

Principalele aspecte care trebuie tratate în mod obișnuit atunci când se utilizează o abordare sistematică a planificării programului de IP sunt descrise pe scurt în Anexa J.

9.6.3 Diferite instrumente și tehnici

Pentru fiecare tip de implicare a publicului există o mare varietate de instrumente și tehnici de implicare a factorilor interesați. În Anexa J sunt prezentate cele mai utilizate instrumente și tehnici.

În selectarea celei mai bune combinații de instrumente și tehnici de facilitare a implicării publicului, trebuie luate în considerare mai multe elemente. Acestea sunt prezentate sumar în Anexa J.

Cel mai probabil, nu va fi suficient un singur instrument sau o singură tehnică și va trebui să se aplice o combinație potrivită de instrumente și tehnici, pentru a asigura implicarea adecvată a publicului interesat, îndeplinind cerințele cheie conturate în cele de mai sus.

9.6.4 Când trebuie să înceapă IP

În mod ideal, IP ar trebui să înceapă în faza de pregătire a elaborării P/P și să continue pe toată durata procesului SEA. Este bine ca IP în pregătirea P/P și a SEA să fie integrate. Acest lucru nu numai că este eficient, dar dă și posibilitatea publicului de a corela dezvoltarea cu efectele ei asupra mediului.

Există trei etape principale în care este prevăzută în legislație implicarea publicului la procesul SEA. Aceste etape sunt:

- Încadrarea P/P, pentru a stabili dacă P/P trebuie supra SEA;

- Definirea domeniului și evaluarea mediului pentru P/P în paralel cu elaborarea P/P (în HG 1076/2004 etapa de definire a domeniului este inclusă în etapa numită „Definitivarea proiectului de P/P și realizarea raportului de mediu“);
- Analiza calității raportului de mediu și luarea deciziei.

Pașii de urmat în fiecare etapă sunt descriși în cele ce urmează:

9.6.4.1 Etapa 1: Implicarea publicului în etapa de încadrare

Cei șapte pași practici ce trebuie efectuați pentru a asigura consultarea publicului la încadrarea P/P sunt cei enumerați în continuare:

Tabelul 9.6.4.1: Etape ale implicării publicului în faza de încadrare

Pasul	Acțiuni
Pasul 1	Titularul P/P publică de două ori în mass-media, la interval de 3 zile și anunță pe pagina de internet: <ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea și natura primei versiuni a P-P; • Lansarea procesului de încadrare; • Locul și perioadele de consultare a P/P; • Ocaziile oferite publicului de a trimite comentarii și sugestii la sediul AC, în termen de 15 zile de la data ultimului anunț în presă.
Pasul 2	Publicul poate formula comentarii și sugestii pe care le trimite la sediul AC. Titularul P/P trebuie să ofere un formular special de înregistrare a comentariilor fiecărui participant. Acest formular ar trebui să includă numele și categoria factorului interesat, un spațiu în care să se scrie comentariile și apoi un spațiu în josul paginii pentru răspunsul transmis de AC.
Pasul 3	AC ține seama de comentariile și propunerile primite din public, pentru efectuarea etapei încadrare.
Pasul 4	Decizia de încadrare este pusă la dispoziția publicului: <ul style="list-style-type: none"> ▪ AC anunță pe pagina sa de web decizia de încadrare și motivele, ca și posibilitatea ca publicul să poată adresa propuneri în scris privind reanalizarea deciziei, la sediul AC, în termen de 10 zile de la data anunțului. ▪ Titularul P/P publică în mass-media decizia referitoare la încadrare.
Pasul 5	Publicul poate formula comentarii cu privire la decizia de încadrare pe care să le trimită la sediul AC.
Pasul 6	AC (în cadrul CSC) ia în considerare comentariile publicului și, dacă aceste comentarii sunt semnificative și relevante, poate reanaliza decizia de încadrare în termen de 15 zile de la termenul stabilit pentru primirea propunerilor din partea publicului.
Pasul 7	Decizia finală de încadrare este pusă la dispoziția publicului: <ul style="list-style-type: none"> ▪ AC afișează pe pagina web proprie decizia finală și motivațiile în termen de 3 zile de la adoptare; ▪ Titularul P/P publică în mass-media decizia finală referitoare la încadrare în termen de 3 zile de la adoptarea acesteia.

9. Implicarea publicului

9.6.4.2 Etape ale implicării publicului în fazele de evaluare și dezvoltare a planului sau programului

În continuare sunt descriși trei pași practici ce trebuie efectuați pentru a asigura participarea publicului la stabilirea domeniului, evaluarea P/P și elaborarea P/P:

Tabelul 9.6.4.2: Etape ale implicării publicului în fazele de evaluare și dezvoltare a planului sau programului

Pasul	Acțiuni
Pasul 1	<p>Este stabilit Grupul de lucru la inițiativa titularului P/P. GL îndrumă echipa SEA în elaborarea raportului de mediu pentru P/P.</p> <p>Definirea domeniului trebuie documentată în raportul de definire a domeniului, care se întocmește de echipa SEA pe baza discuțiilor purtate în GL. Raportul privind definirea domeniului se pune la dispoziția publicului prin mass media. Publicul larg trebuie consultat, respectiv i se cere să comenteze, iar de comentariile formulate trebuie să se țină seama atunci când se stabilește ce trebuie să cuprindă raportul privind definirea domeniului.</p> <p>Titularul P/P trebuie să ofere un formular special de înregistrare a comentariilor fiecărui participant</p> <p>Acest formular ar trebui să includă numele și categoria factorului interesat și apoi spațiul în care să se scrie comentariile și spațiu în josul paginii pentru răspunsul scris de către AC.</p>
Pasul 2	<p>După finalizarea proiectului de P/P, titularul P/P publică de două ori în mass-media, la interval de 3 zile și anunță pe pagina de internet:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ disponibilitatea proiectului P/P; ▪ finalizarea raportului de mediu în care a fost evaluat P/P; ▪ locul și orele în care pot fi consultate cele două documente; ▪ posibilitatea oferită publicului de a trimite comentarii și propuneri scrise la sediul titularului P/P și la cel al AC, în termen de 45 zile de la data publicării ultimului anunț în presă.
Pasul 3	<p>Titularul P/P / echipa de planificatori, în consultare cu echipa SEA modifică proiectul de P/P și /sau Raportul de mediu ținând cont de comentariile adecvate primite din public.</p>

9.6.4.3 Participarea publicului la analiza calității raportului de mediu și în luarea deciziei

Cei nouă pași practici ce trebuie efectuați pentru a asigura participarea publicului la analiza calității raportului de mediu și luarea deciziei sunt cei enumerați în continuare:

Tabelul 9.6.4.3: Etape ale implicării publicului în faza de evaluare a Raportului de mediu și de luare a deciziei

Pasul	Acțiuni
Pasul 1	Titularul P/P trimite proiectul final al P/P și raportul de mediu către: <ul style="list-style-type: none"> - AC, - autoritățile de sănătate publică, - celelalte autorități relevante.
Pasul 2	Titularul P/P organizează întrunirea publică: <ul style="list-style-type: none"> ▪ invită AC; autoritățile competente de sănătate și autoritățile implicate în etapa de încadrare (membri CSC) să participe la dezbaterile publice; ▪ invită publicul larg să participe la dezbaterile proiectului de P/P supus consultării, anunțând în mass-media de 2 ori la interval de 3 zile și pe pagina de web proprie, aspectele practice legate de organizarea dezbaterii publice în cu 45 de zile înainte de data evenimentului: <ul style="list-style-type: none"> - locul, data și ora dezbaterii publice - autoritățile care participă (și care pot răspunde și întrebărilor relevante adresate de publicul larg)
Pasul 3	Autoritățile de sănătate publică și autoritățile de resort în cauză analizează documentația, întocmesc un punct de vedere și îl înaintează AC în termen de 45 de zile calendaristice de la data primirii datelor de la propunătorul P/P. Această etapă cuprinde negocierile cu principalii factori interesați necesari implementării P/P sau în tratarea efectelor implementării P/P asupra mediului. Toate comentariile primite de la principalii factori interesați trebuie analizate și incorporate în proiectul de P/P și în raportul de mediu.
Pasul 4	În timpul dezbaterii publice, reprezentantul AC înregistrează toate comentariile și propunerile din public și întocmește procesul verbal al întrunirii. Titularul P/P trebuie să ofere un formular special de înregistrare a comentariilor fiecărui participant. Acest formular ar trebui să includă numele și categoria factorului interesat, un spațiu în care să se scrie comentariile și spațiu în josul paginii pentru răspunsul transmis de AC.
Pasul 5	AC analizează calitatea raportului de mediu, ținând cont de: <ul style="list-style-type: none"> - punctele de vedere detaliate și documentate primite din partea autorităților de sănătate publică și a celorlalte autorități consultate; - rezultatele consultării implicării publicului pe tot parcursul procesului de evaluare și de elaborare a P/P și modul în care s-a ținut seama de ele în raportul de mediu și proiectul de P/P.

9. Implicarea publicului

(cont.)

Pasul	Acțiuni
Pasul 6	<p>Pe baza acestei analize, AC poate decide următoarele:</p> <ul style="list-style-type: none"> - să solicite în scris:<ul style="list-style-type: none"> o completarea sau refacerea Raportului de mediu (daca acesta nu este de o calitate satisfacatoare) pentru asigurarea conformarii acestuia cu cerintele HG 1076/2004; o refacerea proiectului de P/P dacă Raportul de mediu sau comentariile publicului au evidențiat efecte probabile adverse asupra mediului (care poate nu au fost atenuate sau compensate prin măsurile de ameliorare prevăzute). O astfel de solicitare trebuie justificată și comunicată titularului P/P. <p>sau</p> <ul style="list-style-type: none"> - să ia decizia de a elibera avizul de mediu în termen de 15 zile de la data dezbaterii publice; aceasta decizie se comunica titularului de P/P termen de 3 zile calendaristice de la luarea deciziei. <p>Avizul de mediu trebuie să cuprindă măsuri de monitorizare a efectelor asupra mediului (cele prevăzute în Raportul de mediu și altele în plus, dacă este cazul) ca și măsuri de atenuare a acestora și a efectelor transfrontiera, după caz.</p>
Pasul 7	<p>AC afișează decizia de a emite avizul de mediu pe pagina sa de web în termen de 3 zile de la data adoptării acesteia, iar titularul P/P publică această decizie în mass media în termen de 5 zile de la afișării pe pagina web a AC.</p>
Pasul 8	<p>AC pune la dispoziția publicului, la cerere, versiunea finală a P/P pe baza căreia a fost eliberat avizul de mediu la sediul său.</p>

9.6.5 Analiza comentariilor factorilor interesați cu privire la versiunea finală a P/P și la Raportul de mediu

Este normal să apară o diversitate de opinii publice pentru și împotriva propunerilor dintr-un P/P. Problema constă în a elabora metodologia de răspuns la întreaga varietate de comentarii primite. Părerile factorilor interesați pot fi determinate de situația sau de aspirațiile acestora. Părerile înregistrate ale actorilor interesați vor trebui clasificate în funcție de:

- Tipul de factor interesat (persoană particulară, grup de persoane particulare, ONG, firmă privată);
- categoria generală a comentariului, respectiv
  - o Comentarii pro – cei care sunt de acord și sprijină P/P și propunerile de dezvoltare și de protecție a mediului pe care le formulează acesta;
  - o Comentarii neutre – cei care adoptă o poziție pasivă;

- o Comentarii contra – cei care se opun P/P și/sau analizei problemelor de mediu la care se face referire.

Comentariile factorilor interesați care conțin obiecții față de proiectul de P/P trebuie analizate apoi mai în amănunt de către membrii Grupului de lucru.

9.6.5.1 Analizarea și prelucrarea opiniilor exprimate de factorii interesați

Acest proces important necesită o finanțare adecvată și personal suficient. Pe termen lung însă, acest proces asigură o implementare fără probleme a P/P.

Decizia de a încorpora părerile factorilor interesați trebuie înregistrată pentru fiecare factor, pe formularul pe care a fost scris comentariul inițial, și apoi publicată într-un raport separat.

În general, deciziile pot fi clasificate după cum urmează:

- Comentarii care au fost acceptate iar P/P și raportul de mediu au fost ajustate în consecință (specificați);
- Comentarii acceptate în general, dar nu fac necesară modificarea P/P sau a raportului de mediu (se specifică din ce motiv);
- Comentarii neacceptate, deoarece modificările pe care le presupun ar contraveni obiectivelor P/P (de remarcat că aceste obiective ar fi trebuit să facă obiectul consultării publicului și aprobării într-o fază anterioară a SEA);
- Comentarii care nu se acceptă deoarece nu prezintă relevanță pentru P/P sau raportul de mediu;
- Alte motive de respingere (specificați).

Raportul cu răspunsurile oficiale la comentariile scrise trebuie pus la dispoziția publicului într-o anexă separată la Raportul de mediu și la proiectul de P/P.

Modificările aduse în urma consultărilor pot fi majore și de aceea pot necesita o reevaluare ulterioară mai amănunțită. Probabilitatea ca acest lucru să se întâmple poate fi redusă dacă a avut loc o consultare adecvată într-o fază mai timpurie a elaborării P/P, când au fost create soluțiile alternative.

După ce comentariile publicului au fost clasificate pe grupe de factori interesați, trebuie să se stabilească dacă acestea fac necesară revizuirea constatărilor SEA sau a unor elemente ale P/P. Orice schimbare semnificativă a elementelor P/P pe baza comentariilor publicului trebuie analizată ca parte a procesului de întocmire a P/P. Însă este important ca orice modificare propusă să fie supusă evaluării astfel încât ea să nu determine alte forme de impact semnificativ.

Modificările propuse trebuie evaluate în raport cu standardele, obiectivele și țintele de mediu specificate în raportul de mediu. În acest caz, poate fi necesar ca procesul să revină la faza de evaluare și să fie repetat.

10. CONSULTARE TRANSFRONTIERĂ

10.1 Scopul

Consultarea transfrontieră are loc atunci când un P/P propus într-o țară (respectiv țara de origine) poate avea efecte semnificative asupra teritoriului unei alte țări (țară afectată), respectiv: Bulgaria, Ungaria, Moldova, Serbia sau Ucraina.

P/P care ar putea avea efecte semnificative asupra mediului Mării Negre trebuie supuse și ele consultărilor transfrontieră inclusiv cu alte țări decât cele susmenționate, care au litoral la Marea Neagră, respectiv Rusia, Georgia și Turcia.

Din punct de vedere al mediului, România are astfel opt țări vecine, ceea ce face ca mecanismele de consultare transfrontieră să fie și mai importante.

Procesul de consultare transfrontieră trebuie să ofere din timp autorităților și publicului din țările afectate ocazia efectivă de a-și exprima opinia.

10.2 Abordare

10.2.1 Obligații generale

Dacă P/P propus poate avea efecte semnificative asupra mediului unei țări vecine, atunci consultările transfrontieră trebuie să aibă loc conform prevederilor HG 1076/2004 și principiilor Protocolului SEA la Convenția de la Espoo¹⁶.

România trebuie să înainteze țării/țărilor vecine un exemplar al proiectului de P/P și al raportului de mediu asociat acestuia.

Țara/țările vecine trebuie apoi să indice României dacă doresc să înceapă consultări înainte de adoptarea P/P.

România și țara în cauză stabilesc de comun acord, de la începutul consultărilor, procedura detaliată a consultărilor transfrontieră:

- un calendar de timp rezonabil pentru durata consultărilor;

- aranjamente detaliate care să asigure informarea autorităților de mediu și a publicului din țara vecină în cauză și crearea ocaziei ca aceștia să formuleze opinii într-un interval de timp rezonabil.

Aranjamentele de detaliu trebuie să cuprindă de preferință cel puțin următoarele aspecte:

- mecanismele practice de consultare;
- instrumentele și tehnicile ce vor fi aplicate;
- costurile estimative ale implicării publicului, de ex. pentru traducerea documentelor, și cine la va suporta. În principiu costurile unei implicări publice la un nivel rezonabil sunt suportate de țara de origine. Însă poate fi rezonabil să se ceară țărilor afectate să contribuie financiar, în cazul în care din implementarea P/P ar rezulta efecte pozitive.
- posibilitatea stabilirii de comitete comune la nivel național și, dacă este cazul, la nivel regional (dacă sunt afectate anumite regiuni, de ex. regiunile riverane unui bazin hidrografic sau zone de coastă)

10.2.2 Pașii relevanți în consultarea și participarea publicului prevăzuți de legislația națională în vigoare

Secțiunea V, Art. 35 al HG 1076/2004 conține prevederi ce trebuie aplicate în cadrul relațiilor bilaterale.

Mecanismele relațiilor bilaterale trebuie să se poată aplica în situațiile în care un P/P:

- propus de România ar putea avea efecte semnificative asupra mediului din altă țară sau când o țară potențial semnificativ afectată solicită informații cu privire la P/P;
- inițiat în altă țară ar putea avea efecte negative potențial semnificative asupra teritoriului românesc;
- elaborat în comun poate avea efecte semnificative asupra mediului din țările respective.

¹⁶ Convenția din 25 februarie 1991 privind evaluarea impactului asupra mediului în context transfrontalier

Pentru consultare sunt relevante următoarele aspecte:

- Informații din partea autorităților implicate în procedura de evaluare a mediului din țara potențial afectată semnificativ și, prin acestea, informarea publicului interesat din țara respectivă;
- participarea autorității publice centrale pentru protecția mediului din țara de origine a P/P propus;
- calendarul de consultări stabilit de comun acord de țările în cauză.

Limba oficială a consultărilor, inclusiv pentru schimbul de documente se va stabili de comun acord.

Responsabilitățile privind consultarea și alte aspecte formale, în cazul P/P a căror implementare ar putea avea efecte transfrontieră potențial semnificative, revin autorităților de la nivel central.

Autoritatea publică centrală responsabilă în sectorul pentru care se elaborează P/P poartă răspunderea principală, dar este susținută de Ministerul Afacerilor Externe.

Autoritatea publică centrală are următoarele îndatoriri stabilite prin legislația română:

- să transmită un exemplar al proiectului de P/P și a Raportului de mediu inclusiv programul de monitorizare a efectelor asupra mediului țării potențial afectate de implementarea P/P, în maxim 20 de zile calendaristice de la data finalizării Raportului de mediu;
- să facă aranjamentele privind consultarea referitoare la efectele transfrontieră asupra mediului ale implementării P/P și la măsurile analizate pentru reducerea sau compensarea

acestor efecte, dacă țara respectivă notifică intenția de a demara consultări înainte de adoptarea P/P sau înainte ca acesta să intre în procedura legislativă;

- să notifice țara care a fost consultată cu privire la decizia de a elibera avizul de mediu;
- să informeze autoritatea publică centrală pentru protecția mediului din țările potențial afectate și să pună la dispoziția acesteia următoarele:
- P/P în forma adoptată;
- o declarație privind modul în care au fost incorporate considerentele de mediu în P/P, cum s-a ținut seama de Raportul de mediu, cum au fost analizate rezultatele consultării transfrontieră în procesul luării deciziei, motivele pentru care a fost aleasă alternativa P/P aprobată în comparație cu alte alternative rezonabile ce au fost evaluate;
- măsurile stabilite pentru monitorizarea efectelor asupra mediului.

10.2.3 Când trebuie să înceapă consultarea transfrontieră?

Consultațiile transfrontieră trebuie să înceapă înainte de adoptarea sau depunerea P/P în procedura legislativă.

Poate fi considerată bună practică începerea consultărilor într-o fază mai timpurie, dacă și de îndată ce titularul P/P sau cei care au elaborat SEA au determinat că P/P ar putea avea efecte semnificative asupra mediului dintr-o țară vecină.

Timpul necesar traducerii documentelor poate prelungi durata totală a procesului SEA.

11. LUAREA DECIZIEI

11.1 Scopul

În general, scopul SEA în raport cu luarea deciziei este acela de a asigura luarea în considerare a rezultatelor evaluării de mediu, respectiv a Raportului de mediu, a opiniilor exprimate în procesul de consultare și a rezultatelor consultărilor transfrontieră, dacă este cazul, în pregătirea P/P și înainte de adoptarea acestuia.

11.2 Abordare

De fapt, în România procesul de luare a deciziilor privind P/P are două faze:

- decizie din punct de vedere al mediului, respectiv avizul de mediu;
- decizia finală cu privire la P/P, respectiv adoptarea P/P.

După cum se arată în HG 1076/2004, autoritatea competentă pentru SEA (AC) trebuie să emită avizul de mediu pentru planul sau programul respectiv, pe baza proiectului de P/P, a raportului de mediu și a rezultatelor procesului de consultări.

Avizul de mediu este un document emis oficial și semnat de secretarul de stat, în cazul când autoritatea competentă pentru SEA este MMDD, și de directorul executiv al ARPM în cazul când autoritatea competentă pentru SEA este ARPM.

Avizul de mediu cuprinde:

- a) modul în care considerațiile de mediu au fost integrate în P/P,
- b) cum s-au soluționat problemele de mediu în raportul de mediu,
- c) cum s-au luat în considerare opiniile exprimate de public și de alte autorități, precum și, dacă este cazul, rezultatele consultărilor transfrontieră,
- d) motivarea alegerii uneia dintre alternativele de P/P prezentate
- e) măsurile de monitorizare a efectelor implementării P/P asupra mediului

propuse de titularul P/P și altele suplimentare, dacă este cazul;

- f) măsurile de reducere a efectelor semnificative asupra mediului, inclusiv a celor transfrontieră, dacă este cazul.

Un P/P nu poate fi adoptat înainte de a obține avizul de mediu care să confirme integrarea aspectelor referitoare la protecția mediului în planul sau programul supus spre adoptare.

Statutul juridic al avizului de mediu face cu atât mai importantă desfășurarea SEA în paralel cu procesul de planificare. Aceasta va permite propunătorului P/P să țină seama de rezultatele SEA în pregătirea P/P, pe măsură ce acestea devin disponibile și să discute cu echipa SEA aspectele importante. Desfășurarea ambelor procese în paralel va preveni apariția situației în care autoritatea competentă pentru SEA să solicite modificări semnificative ale P/P ca precondiție a emiterii avizului de mediu.

Acest statut juridic al avizului de mediu este neobișnuit. În alte țări ale UE aprobările emise de autoritatea competentă pentru SEA se referă de obicei numai la procesul SEA, iar responsabilitatea aprobării/respingerii finale a planului, cu includerea analizei efectelor asupra mediului și a consecințelor acestuia – identificate prin SEA – nu revine decât propunătorului P/P sau organului executiv sau reprezentativ al țării, regiunii sau municipalității respective.

După emiterea avizului de mediu, titularul P/P trebuie să pună la dispoziția autorităților și publicului care a fost consultat, următoarele:

- P/P în forma adoptată;
- o declarație, cu sintetizarea modului în care s-a ținut cont de rezultatele SEA în pregătirea P/P și cu explicarea motivelor pentru care a fost ales P/P în forma adoptată, în comparație cu alte soluții rezonabile analizate;
- descrierea măsurilor ce vor fi luate pentru monitorizarea efectelor implementării P/P asupra mediului.

12. MONITORIZAREA IMPLEMENTĂRII P/P DIN PUNCT DE VEDERE AL MEDIULUI

12.1 Scopul

SEA trebuie să propună un program de monitorizare a efectelor implementării P/P asupra mediului și titularul P/P este cel care răspunde de crearea aranjamentelor necesare pentru monitorizare.

Această secțiune va trebui citită împreună cu secțiunea 7.9, în care este descris programul de monitorizare propus în timpul SEA și înscris în Raportul de mediu.

12.2 Abordare

12.2.1 Generalități

Trebuie să se țină cont de câteva principii elementare:

- Natura monitorizării este diferită pentru diferite tipuri de P/P din diferite sectoare, având în vedere că acestea pot avea efecte foarte diferite asupra mediului.
- Având în vedere domeniul mai larg de cuprindere al P/P comparativ cu un proiect, este adeseori dificil de stabilit o relație cauză-efect la nivelul P/P.
- Când se începe revizuirea P/P trebuie să se țină cont de rezultatele monitorizării

Trebuie evaluată măsura în care mecanismele de monitorizare existente pentru diferite componente ale mediului (aer, apă etc.) sunt adecvate pentru monitorizarea mediului. Datele obținute din monitorizarea curentă vor trebui neapărat utilizate în întocmirea raportului de monitorizare a P/P, însă poate fi necesară și colectarea unor date suplimentare care nu sunt colectate în mod obișnuit.

Mai mult, trebuie identificat în ce măsură monitorizarea mediului ar putea fi integrată în sistemul general de monitorizare a implementării P/P.

Din considerente practice și de eficiența a costurilor, trebuie de asemenea evaluat în ce

măsură un același mecanism de monitorizare ar putea cuprinde mai multe P/P, dacă acesta oferă suficiente informații cu privire la efectele asupra mediului ale fiecărui P/P. În unele situații, efectele cumulative ale diferitor P/P pot fi mai simplu de identificat dacă acestea sunt monitorizate împreună.

În cazul multor P/P implementarea durează mai mulți ani. De aceea, poate fi necesar să se revizuiască periodic programul de monitorizare (de exemplu după 3-5 ani, în funcție de tipul de P/P) astfel încât să țină seama de noile metode și schimbări apărute de la efectuarea studiului situației inițiale.

Între întrebările esențiale ce trebuie adresate în timpul pregătirii și implementării programului de monitorizare se numără următoarele, dar nu numai:

- ce să se monitorizeze?
- când să se monitorizeze?
- ce metodă de monitorizare să se utilizeze?
- mecanismele, inclusiv întocmirea raportului de monitorizare și specificarea factorilor/organizațiilor care vor analiza constatările raportului (și vor lua măsuri).

12.2.2 Ce să se monitorizeze

- Monitorizarea trebuie să se refere la efectele semnificative asupra mediului, respectiv în principiu la toate tipurile de efecte, pozitive, adverse, prevăzute sau neprevăzute. Trebuie monitorizate nu numai efectele directe, ci și cele indirecte, sinergice și cumulative.
- Efectele probabile sunt descrise în Raportul de mediu și deci monitorizarea trebuie să se axeze asupra acestora.
- Este posibil ca monitorizarea altor efecte să fie justificabilă în unele situații (de exemplu, efectele nu au fost prevăzute la data elaborării P/P)

12. Monitorizarea implementării P/P din punct de vedere al mediului

12.2.3 Când să se monitorizeze

Frecvența monitorizării depinde de problema specifică ce trebuie rezolvată. Deși în unele situații este adecvată o singură măsurătoare, în altele, mai ales cele care privesc procese dinamice, este necesară o monitorizare regulată și de lungă durată.

12.2.4 Cum să se monitorizeze

În general există două tipuri de instrumente de monitorizare:

- Studii calitative și/sau cantitative de specialitate: acestea reprezintă instrumente adecvate pentru situații complexe și atunci când nu există suficiente informații pe baza cărora să se stabilească indicatori; de obicei, astfel de studii sunt mai mult decât o simplă monitorizare a implementării P/P,

propunându-și și evaluarea obiectivelor P/P prin analize, discuții ale deciziilor, interpretări etc.

- Indicatori: sunt cele mai utilizate și convenabile instrumente de monitorizare.

Problemele de mediu sunt diverse și complexe, de aceea nu este fezabilă stabilirea unui set de indicatori „corecți“. Însă. Pentru a promova comparațiile încrucișate între tipuri de P/P similare, este util să se folosească indicatori standardizați deja utilizați în mod comun în managementul mediului. Indiferent ce set de indicatori va fi selectat, pentru scopul monitorizării P/P este important să se identifice legătura dintre P/P, efectele probabile semnificative asupra mediului și indicatorii relevanți.

Un model de bază, care se poate dovedi util în acest sens, este prezentat în tabelul 12.2.4

Tabelul 12.2.4- Model de monitorizare

	Tipul indicatorului (cadrul DPSIR propus de Agenția Europeană de Mediu – EEA)
P/P	Indicatori de presiune
Proiecte/activități determinate de P/P	Indicatorii forței directe: (descrierea evoluției sociale, demografice și economice a societății și modificările corespunzătoare ale stilului de viață etc.)
Probleme de mediu	Indicatori de presiune: descriu evoluția emisiilor de substanțe, agenți fizici și biologici, utilizarea resurselor și ocuparea terenurilor; trebuie adăugat că aceiași indicatori de presiune pot servi și ca indicatori de stare în funcție de locul unde s-au făcut măsurătorile (ex. Cantitățile de deșeuri menajere sau industriale generate și respectiv Concentrația de poluanți în ape). Utilizarea doar a indicatorilor de presiune este adeseori neadecvată.
Starea mediului	Indicatori de stare: dau o descriere a cantității și calității fenomenelor fizice, biologice sau chimice dintr-o anumită zonă; pot, de exemplu, să descrie resursele de specii sălbatice. Exemplu de indicator: Numărul și diversitatea organismelor dintr-un curs de apă. Acestea pot arăta dacă un sistem ecologic acvatic funcționează normal.
Impact asupra mediului	Indicatori de impact: se utilizează pentru a descrie ce impact rezultă din forțele directe.
Măsuri	Indicatori de reacție: se referă la reacțiile grupurilor sau persoanelor din societate, ca și la încercările guvernului de a preveni, compensa, ameliora sau adapta la schimbările de stare a mediului. În monitorizarea P/P sunt aplicabile următoarele categorii: <ul style="list-style-type: none"> - Indicatori descriptivi – care privesc ceea ce se întâmplă cu mediul și cu oamenii - Indicatori de performanță – care compară condițiile materiale cu un set specific de condiții de referință

Alegerea indicatorilor trebuie să respecte criteriile enumerate în tabelul 12.2.4-b

Tabelul 12.2.4-b Criterii de selectarea a indicatorilor

Criteriu	Descriere
Simplitate, pragmatism, fezabilitate și cost	Indicatorii trebuie să evidențieze în mod concis factorii cheie. În plus, trebuie să fie practici și realisti din punct de vedere al costurilor de obținere a informației. Ori de câte ori este posibil, trebuie să se utilizeze informații și date deja colectate și disponibile. Recomandarea este de a asigura ca fiecare indicator să cuantifice și să simplifice informația într-un mod care să promoveze înțelegerea aspectului de mediu atât de către factorii de decizie cât și de către public.
Cuprindere spațială și temporală	Trebuie să se acorde o atenție specială alegerii indicatorilor care reflectă formele de impact direct, indirect, cumulativ și rezidual. Se promovează utilizarea indicatorilor la nivel de componentă de mediu (de ex. apă) care fie facilitează agregarea informațiilor de mediu fie sunt comparabili cu indicatorii la nivel național.
Implicarea factorilor interesați	În ce măsură indicatorii permit utilizatorilor resurselor și/sau principalilor poluatori (respectiv factorilor interesați primari) să stabilească obiective și să monitorizeze singuri progresele la nivel local?

12.2.5 Diferite abordări ale monitorizării

Schemele de monitorizare pot fi clasificate în categorii mari, cu unele suprapuneri, în funcție de caracteristicile principale. Alegerea abordării adecvate va depinde în primul rând de tipul și conținutul P/P.

Aceste categorii diferite sunt enumerate și descrise în tabelul 12.2.5.

Tabelul 12.2.5. Diferite tipuri de monitorizare

Type of monitoring	Description
Monitorizarea impactului la nivel de proiect	Înainte de obținerea autorizației, propunătorul trebuie să ofere informații cu privire la impactul posibil asupra mediului (mai ales atunci când este necesară efectuarea EIM). După realizarea proiectului (de ex. după construcția instalației) și intrarea în funcțiune, este necesară monitorizarea cantității de emisii, a eliminării deșeurilor etc. Această monitorizare își propune să măsoare impactul activității, spre deosebire de monitorizarea stării, care se axează pe starea mediului în general, fără a face referire la o activitate concretă.
Monitorizarea stării (monitorizare generală a mediului)	De obicei, schemele generale de monitorizare a mediului se utilizează pentru observarea și descrierea stării mediului (inclusiv a modificărilor acesteia) independent de programe sau planuri. Ea stă la baza unei diversități de activități de toate tipurile legate de mediu. Rezultatele obținute pot fi apoi utilizate pentru a descrie progresele protecției mediului, pentru a identifica punctele slabe ale legislației naționale de mediu sau pentru a formula obiective de mediu.

12. Monitorizarea implementării P/P din punct de vedere al mediului

Tabelul 12.2.5. (cont.)

Type of monitoring	Description
Monitorizare în funcție de performanță	Monitorizarea orientată pe performanță constă în special din controlarea implementării și eficacității anumitor măsuri prevăzute într-un P/P. Măsurile în cauză își propun de obicei să producă efecte pozitive asupra mediului. Poate fi relevant pentru controlul eficacității măsurilor de atenuare prevăzute într-un P/P, de ex. pentru a controla dacă măsurile de protecție împotriva zgomotului din trafic pentru un drum nou construit au fost implementate și au dus la scăderea impactului pentru vecini etc. În contextul P/P cofinanțate conform Regulamentului referitor la fondurile de coeziune, monitorizarea orientată pe performanță este foarte obișnuită.
Monitorizare legată de obiective	Monitorizarea legată de obiective își propune să controleze dacă au fost atinse obiectivele specifice de calitate a mediului sau țintele de mediu într-un anumit interval de timp. Obiectivele de calitate a mediului descriu modul în care trebuie să arate calitatea aerului, apei, solului etc. pentru a se obține durabilitate din punct de vedere al mediului. În ceea ce privește monitorizarea P/P, este evident că monitorizarea legată de obiective nu are sens decât dacă respectivul P/P conține obiective sau ținte de mediu.
Abordări combinate	După cum arată diferitele abordări, monitorizarea poate fi utilizată pentru a îndeplini diferite sarcini. Fiecare dintre acestea este la fel de importantă. Dacă abordarea legată de impact și abordarea legată de stare pot determina măsuri de protecție față de activitățile trecute, abordarea legată de obiective, de exemplu, este deosebit de utilă pentru urmărirea evoluției efectelor pe termen lung, mai ales în domenii precum schimbările climatice. Deoarece P/P constă din elemente diferite, abordările în care se combină mai multe dintre cele susmenționate, pot fi mai eficiente decât cele axate pe o singură perspectivă. Astfel, abordarea pe bază de impact poate fi combinată diferit pentru fiecare parte a planului. Dacă trebuie monitorizate efectele emisiilor asupra mediului, se poate utiliza abordarea pe bază de impact, iar pentru eficacitatea măsurilor de reducere, se poate urmări abordarea pe bază de performanță.

12.3 Raportarea periodică a rezultatelor monitorizării

Rezultatele monitorizării trebuie raportate de către autoritatea care răspunde de implementarea P/P (titularul P/P), către autoritatea care a emis avizul de mediu (respectiv MMDD sau ARPM). Raportul de monitorizare va permite autorității pentru protecția mediului să evalueze impactul real al P/P.

Titularul P/P trebuie să prezinte anual un raport de monitorizare, înainte de sfârșitul primului trimestru al anului ce urmează anului cuprins în raportul de monitorizare.

Deși în HG 1076/2004 nu sunt prevăzute informații mai specifice în acest sens, programul de monitorizare poate conține detalii cu privire la mecanismele practice, cum ar fi:

- căruia departament în MMDD sau ARPM trebuie trimise rapoartele;
- ce departament trebuie să analizeze raportul și să dea răspunsul oficial la acesta. Rezultatele monitorizării trebuie de asemenea puse la dispoziția altor autorități interesate și publicului, pe baza metodelor și mijloacelor utilizate de obicei pentru a permite accesul publicului la informațiile de mediu.

Raportarea periodică are un rol esențial în realizarea scopului SEA, care este acela de a asigura o dezvoltare durabilă din punct de vedere al mediului. Astfel, permite o mai bună înțelegere a relației dintre dezvoltare și efectele asupra mediului și ajută la identificarea noilor schimbări ale P/P ce ar putea fi necesare, pentru a adresa forme de impact asupra mediului care nu au fost prevăzute inițial.

Anexa A **Bibliografie**

- Wim Van Breusegem, Walter Buydens, ERM (2005):** *SEA Guidelines for the Slovak Republic;*
- Walter Buydens, Wim Van Breusegem, ERM (2003):** *Strategic Impact Assessment Guidelines*, prepared for the African Development Bank;
- Department of the Environment, Heritage and Local Government (2004):** Implementation of SEA Directive (2001/42/EC): *Assessment of the Effects of Certain Plans and Programmes on the Environment*, Dublin, Ireland;
- Office of the Deputy Prime Minister, London UK (2005)** *A Practical Guidance to the Strategic Environmental Assessment Directive;*
- Aberdeen City Council (2006):** Environmental Report Local Transport Strategy 2006, Draft;
- Aschemann, R. (2006):** Indicators for strategic environmental assessment of transport policies, plans and programmes - Analysis and recommendations focusing on Directive 2001/42/EC. Doctoral thesis, Graz University, Faculty of Natural Sciences, Department of Geography and Regional Sciences;
- Fischer T B (2002).** SEA in Transport and Land Use Planning, Earthscan, London;
- Fischer, T.B. (2007):** Theory and Practice of Strategic Environmental Assessment, Earthscan, London;
- REC and UNDP (2003),** *Benefits of a Strategic Environmental Assessment, Briefing paper*, Szentendre (Hungary);
- European Commission (2004):** *Commission's Guidance on the implementation of Directive 2001/42/EC on the assessment of the effects of certain plans and programmes on the environment*, 2004, published by to assist Member States in implementing the SEA Directive
- European Commission (1996),** *A study on costs and benefits in EIA/SEA*, Therivel, R. and F. Walsh (2005)
- European Commission, DG TREN (2005):** BEACON - The SEA Manual - A Sourcebook on Strategic Environmental Assessment of Transport Infrastructure, Plans and Programmes, Brussels, 79 pages
- Final Report of IMPEL Project (2002)** *“Implementing Article 10 of SEA Directive“;*
- Government of Romania, Ministry of Transport (2007):** Strategic Operational Programme Transport 2007-2013, Bucharest;
- European Commission (2006):** Handbook on SEA for Cohesion Policy 2007 – 2013, developed within the project “Greening Regional Development Programmes“ (GRDP);
- Jaeger, J.A.G. (2000):** Landscape division, splitting index, and effective mesh size: New measures of landscape fragmentation, in: Landscape ecology, Vol. 15, pp. 115-130
- Jaeger, J.A.G. et al. (2001):** Landschaftszerschneidung in Baden-Württemberg, in: Naturschutz und Landschaftsplanung, Vol. 33, pp. 305-317
- Levett-Thérivel (2004):** Strategic Environmental Assessment for the West Sussex Local Transport Plan: Scoping Report
- Ministry of Environment and Sustainable Development (2006):** *Manual on environmental assessment procedure for plans and programmes (known as SEA Guide)*, prepared by the MESD and endorsed by the MO 117/2006, for which the starting point was the above mentioned EC SEA Guidance
- United Nations and REC (2006)** *Resource Manual to Support Application of the UNECE Protocol on Strategic Environmental Assessment,*
- Steer Davies Gleave (2005):** Strategic Environmental Assessment of Greater Manchester’s LTP2, SEA Working Paper, Manchester;
- Scottish Executive (2006):** *Strategic Environmental Assessment Toolkit;*
- Department of the Environment, Heritage and Local Government (2004):** Implementation of SEA Directive (2001/42/EC): Assessment of the Effects of Certain Plans and Programmes on the Environment, Dublin, Ireland;
- IMPEL (2002):** Final Report of IMPEL Project *“Implementing Article 10 of SEA Directive“.*

Anexa B Metode și tehnici utilizate cel mai obișnuit în SEA

---

1. Cele mai utilizate metode și tehnici în SEA	85
1.1 Metode și tehnici descriptive	85
1.1.1 Indicatori	85
1.1.2 Liste de verificare	85
1.1.3 Matrici de impact	85
1.2 Metode și tehnici analitice	86
1.2.1 Analiza cost-beneficiu (CBA) și analiza multi-criterială (MCA) ..	86
1.2.2 Cartografiere stratificată și GIS	86
1.2.3 SWOT	86
1.2.4 Prognoze și retroprognoze	87
1.2.5 Analiza ciclului de viață	87
1.2.6 Evaluarea riscurilor	87

1. CELE MAI UTILIZATE METODE ȘI TEHNICI ÎN SEA

1.1 Metode și tehnici descriptive

1.1.1 Indicatori

Indicatorii sunt utilizați pe scară largă în toate cazurile de evaluare și în toate fazele SEA.

Ei se aplică, de exemplu, pentru a decide dacă SEA este necesară (încadrare) și pentru a defini situația inițială cu scopul de a stabili dacă există probabilitatea producerii unor efecte semnificative asupra mediului (de ex. dacă un P/P ar putea avea impact asupra emisiilor de CO₂, direct sau indirect prin impactul asupra altor P/P).

Apoi, ei pot fi utilizați în faza de stabilire a domeniului, de exemplu pentru a fundamenta decizia cu privire la alternativele analizate în lumina indicatorilor de dezvoltare durabilă existenți. Indicatorii pot oferi de asemenea o importantă bază de probe în momentul luării deciziei.

În sfârșit, activitățile de monitorizare privesc în mod normal anumiți indicatori selectați.

Există diferite tipuri de indicatori, respectiv cei de stare, de presiune și de răspuns.

Este posibil ca setul de indicatori să nu poată fi ușor de realizat și procesul de evaluare prezintă frecvent neconcordanțe. În acest context, în cadrul SEA trebuie stabilite schimburile compensatorii necesare între diferitele alternative.

1.1.2 Liste de verificare

În SEA se folosesc aproape întotdeauna liste de verificare. De exemplu, în unele țări sunt reglementate liste de control cu valori de prag care permit încadrarea. Mai mult, listele de control pentru definirea domeniului pot fi sub formă de chestionare adresate celor implicați în acest proces, iar listele de verificare pentru monitorizare pot fi doar enumerarea aspectelor care trebuie monitorizate.

1.1.3 Matrici de impact

Cel mai adesea, matricile prezintă sub formă de tabel efectele posibile ale unei anumite acțiuni (de exemplu extinderea rețelei de drumuri) asupra resurselor în cauză.

Matricile de impact pot fi utilizate însă în diferite situații de evaluare. Se poate utiliza, de exemplu, o matrice cost-beneficiu pentru a compara diferite soluții de management al deșeurilor: depozitare convențională, incinerare și compostare/cu depozitarea reziduurilor, din punct de vedere al costului investiției, veniturilor posibile din vânzarea energiei, locurilor de muncă, suprafeței de teren ocupate, emisiilor de gaze cu efect de seră (gaze de depozit) și din cel al posibilității poluării apei subterane.

Tip de indicatori	Descriere
Indicatori de stare:	Indicatorii de stare arată de exemplu modul în care impactul evoluează în timp (de exemplu emisiile de CO ₂ la scară națională sau concentrațiile de SO ₂ , NO _x sau particule din atmosfera orașelor).
Indicatori de presiune	Indicatorii de presiune necesită compararea evoluțiilor efective cu țintele de protecție a mediului (respectiv reducerea emisiilor de CO ₂ cu 30% în perioada 1990 - 2020).
Indicatori de reacție	Indicatorii de reacție implică o acțiune de reglementare predefinită în cazul nerespectării valorii țintă. Aceasta poate fi, de exemplu, sub formă de penalizări sau de aplicare a unor măsuri de management. În acest context, în multe sisteme feroviare privatizate din lume, dacă nu sunt îndeplinite anumite valori de prag predefinite privind siguranța sau întârzierile, operatorii trebuie să plătească factorilor de reglementare anumite penalități.

1.2 Metode și tehnici analitice

1.2.1 Analiza cost-beneficiu (CBA) și analiza multi-criterială (MCA)

Atât analiza cost-beneficiu (CBA) cât și analiza multi-criterială (MCA) se utilizează adeseori în evaluări, pentru a compara diferite alternative, pe baza unor factori monetari (CBA) sau non-monetari (MCA).

CBA este în general înțeleasă ca sumă a tuturor beneficiilor minus suma tuturor costurilor. CBA se aplică în diverse sectoare și în diverse situații. De exemplu, în elaborarea unui program de transporturi, costurile ce trebuie analizate pot consta din costuri de construcție, întreținere și operare, iar beneficiile din creșterea siguranței circulației, îmbunătățirea accesibilității și efecte economice regionale. Relațiile cost-beneficiu (CBR) se calculează în felul următor:

$$CBR = Bc - Cc;$$

unde Bc reprezintă suma a tuturor beneficiilor (exprimată în termeni monetari), iar Cc suma tuturor costurilor (exprimată în termeni monetari).

Termenii monetari în care sunt exprimate beneficiile și costurile în ciclul de existență a proiectului pot fi exprimați printr-o singură valoare, Valoarea Prezentă din anul de bază (la banii de acum) și scontarea sumelor anuale față de bază printr-o rată de scont. CBR se exprimă ca Valoare Netă Prezentă (NPV) a proiectului.

În multe cazuri, mai ales în sectorul energetic, problema este să se poată evalua diferite alternative care ar aduce aceleași beneficii, de exemplu același confort termic. În acest caz, se pot calcula și compara costurile totale ale diferitelor alternative care satisfac aceeași condiție de confort termic. Una dintre alternative ar trebui să fie „alternativa în care nu se face nimic”, față de care pot fi comparate astfel toate celelalte. În acest fel, cea mai bună alternativă va fi cea cu cea mai mare NPV față de alternativa de a nu face nimic. De asemenea, se poate calcula Rata Internă a Venitului (IRR), definită ca rata de scont, pentru care NPV este zero.

Deoarece SEA trebuie să țină seama de beneficiile și consecințele pentru întreaga societate, este important să se identifice nu numai costurile din sectorul specific din care face parte P/P, ci să se includă și costurile pe care le vor avea de suportat alte sectoare înrudite. Un exemplu din sectorul energetic este acela că mai multe alternative pot oferi același confort termic al clădirilor, optimizate din punct de vedere al învelișului (care separă climatul interior de cel

exterior), instalații interne, încălzire centrală și producție. Cele mai optimizate măsuri pentru clădiri vor depinde prin urmare de tehnologiile de producere a căldurii selectate (CET, geotermică, solară sau cazane).

MCA operează în mod similar cu CBA, numai că sunt utilizați factori non-monetari. O problemă a ambelor analize, CBA și MCA este aceea că adeseori implică o precizie a predicției (mai ales când este vorba de impactul monetar) care nu poate fi obținută, mai ales că elementele utilizate în evaluare sunt deseori alese în mod arbitrar. Prin urmare, nu pot fi folosite decât pentru comparații, de exemplu, pentru a identifica proiectele cărora ar trebui să li se acorde prioritate de finanțare publică în cadrul programelor.

1.2.2 Cartografiere stratificată și GIS

Hărțile stratificate și GIS se utilizează foarte mult în evaluarea planurilor spațiale / de utilizare a terenurilor și a planurilor de sector.

Ele se utilizează de exemplu atunci când se dorește aducerea laolaltă a mai multor teme cu extindere zonală, pentru a indica sensibilitățile mediului în zona acoperită de plan (“analiza vulnerabilității) sau pentru a identifica unde vor apărea efectele. Ele permit suprapunerea efectelor asupra receptorilor sau resurselor pentru a stabili unde aceste efecte ar putea fi semnificative.

Un astfel de sistem informatic geografic (GIS) bazat pe suprapunere de hărți, indicând ariile cu mediu sensibil este întocmit pe baza unei serii de teme suprapuse, hărți de apă, soluri, biodiversitate și altele. În acest caz, utilizarea GIS ar fi permis și evaluarea tipurilor de impact, prin compararea sensibilităților de pe amplasament cu mărimea impactului diferitelor alternative propuse.

Hărțile suprapuse de tip GIS permit de asemenea evaluarea efectelor produse de împărțirea și parcelarea terenurilor asupra speciilor (analiza parcelării terenului), de exemplu în analizarea impactului extinderii rețelelor de infrastructură. GIS se utilizează de asemenea pe larg în planificarea urbanistică a sistemelor de încălzire centrală și gaze naturale.

1.2.3 SWOT

Analiza punctelor tari, punctelor slabe, oportunităților și amenințărilor se utilizează adeseori în unele țări, în special în fazele de definire a domeniului și de analiză, de exemplu ca bază pentru analizarea scenariilor.

Analiza SWOT este la origine un instrument utilizat în managementul strategic al companiilor.

Analiza SWOT caută să stabilească punctele tari și punctele slabe ale situației actuale, de exemplu într-un anumit sector, pentru a scoate în evidență oportunitățile și amenințările pentru dezvoltarea viitoare.

În acest context, punctele tari și punctele slabe sunt factorii interni identificați în mod normal, având în vedere alte zone și localități. Ele pot fi controlate în oarecare măsură de elaboratorul P/P.

Apoi, oportunitățile și amenințările sunt factorii externi care afectează situația actuală, de exemplu într-un sector în care este elaborat P/P.

Oportunitățile reprezintă o combinație de împrejurări care, dacă ar fi însoțite de anumite acțiuni, ar putea aduce beneficii.

Amenințările sunt evenimente care, dacă s-ar produce, ar determina o deteriorare semnificativă a situației sau ar afecta P/P.

Oportunitățile și amenințările sunt în mod normal identificate ținând seama de tendințe și obstacole.

O abordare utilă în analiza oportunităților este aceea de a privi punctele tari și a evalua dacă acestea ar avea deschidere spre oportunități. Alternativ, în analiza punctelor slabe, se evaluează dacă eliminarea lor ar prezenta noi oportunități.

Rezultatele analizei SWOT pot fi prezentate în mod util sub formă de tabel. În afara unei simple enumerări și descrieri a punctelor tari, a celor slabe, a oportunităților și amenințărilor, se pot enumera și descrie acțiunile posibile pentru depășirea punctelor slabe sau amenințărilor sau de utilizare a oportunităților.

1.2.4 Prognoze și retrognoze

Prognozarea impactului în cadrul SEA se poate face calitativ, de exemplu pe baza unor studii efectuate de experți, sau cantitativ, de exemplu cu ajutorul metodei statistice (prin simularea condițiilor de mediu).

Retrognoza este înrudită cu prognoza. Principala diferență este că retrognoza caută să identifice alternativele care ar ajuta la realizarea obiectivelor și țintelor de mediu stabilite. Ca bază pentru retrognoză poate fi utilizată amprentarea ecologică. Această tehnică urmărește să identifice ce suprafață de teren productiv sau de apă este necesară pentru a susține nelimitat populația regiunii la nivelurile actuale de consum. Prin ea se caută de asemenea să se arate cum suprafața de teren necesară (pentru

generarea resurselor și contracararea emisiilor) poate fi comparată cu suprafața de teren disponibilă în mod real. Amprenta ecologică a unui loc (de exemplu o regiune, o țară sau un oraș) este suprafața necesară pentru a menține stilul de viață actual din punct de vedere al intrărilor (de ex. producția de alimente, resurse) și ieșiri (de ex. deșeuri, emisii).

1.2.5 Analiza ciclului de viață

Analiza ciclului de viață (LCA) poate fi utilă în SEA, dar la ora actuală nu se utilizează foarte frecvent, probabil și datorită costurilor mari pe care le presupune.

Analiza ciclului de viață ajută la identificarea impactului pe întreaga durată a existenței unui produs, proiect sau, în cazul SEA, a unei politici, plan sau program. În elaborarea politicii de transport, de exemplu, evaluarea ciclului de viață poate ajuta la identificarea impactului diferitelor mijloace de transport. Pentru impactul automobilelor nu se măsoară pur și simplu consumul de carburant pe km, ci și:

- se analizează extracția materiilor prime pentru fabricarea vehiculului,
- transportul materialelor respective,
- procesele de producție,
- utilizarea efectivă a vehiculului, respectiv consum de carburant și emisii,
- mod de eliminare.

În planificarea unui nou drum, aplicarea evaluării bazate pe ciclul de viață nu înseamnă numai luarea în considerare a efectelor unei astfel de secționări, a problemelor de zgomot și ocupare a terenurilor, ci și, de exemplu, extracția și transportul materiilor prime pentru construcție.

1.2.6 Evaluarea riscurilor

Evaluarea riscurilor poate fi utilă în SEA, dar la ora actuală nu se utilizează foarte des.

Evaluarea riscurilor este o tehnică prin care se presupune că factorii de decizie pot obține informații cu privire la frecvența și severitatea preconizate ale diferitelor forme de impact advers asupra mediului provocate de noi tehnologii sau construcții. Deși evaluarea riscurilor este o disciplină de sine stătătoare, ea poate fi combinată în mod util cu SEA. Asemănător SEA, procesul de evaluare a riscurilor este descris în mod normal ca proactiv, urmărind reducerea și apoi managementul riscurilor. Un proces tipic de evaluare a riscurilor constă din estimarea riscurilor, evaluarea și auditarea activităților înrudite în fazele centrale.

Anexa C Sumarul prevederilor HG 1076/2004*

---

* In aceasta anexa, pentru termenul SEA folosit in Ghidul generic, se utilizeaza termenul de Evaluare de mediu pentru planuri si programe (EMPP) folosit in HG

Anexa C

Art.	Subiectul	Procedură
Capitolul I: Prevederi generale		
1	Obiective	<ul style="list-style-type: none"> - asigurarea unui înalt nivel de protecție a mediului și integrarea considerentelor de mediu în planuri și programe, în vederea promovării dezvoltării durabile; - stabilirea procedurii de evaluare de mediu; - definirea rolului autorității competente pentru protecția mediului (AC); - afirmația clară că evaluarea de mediu este parte integrantă din procedura de adoptare a planurilor și programelor.
2	Definiții	<p>„avizul de mediu a P/P“, „evaluarea mediului“, „planuri și programe“, „public“, „raport de mediu“, „titularul P/P“.</p> <p>În sensul HG 1076/2004:</p> <p>(a) ‘planuri și programe’ înseamnă planurile și programele, inclusiv cele co-finanțate de Comunitatea Europeană, ca și orice modificări ale acestora, care:</p> <p>(i) se elaborează și/sau se adoptă de către o autoritate la nivel național, regional sau local ori care sunt pregătite de o autoritate pentru adoptarea, printr-o procedură legislativă, de către Parlament sau Guvern; și</p> <p>(ii) sunt cerute prin prevederi legislative, de reglementare sau administrative</p>
3	Termene	<ul style="list-style-type: none"> - evaluarea mediului este efectuată în perioada de pregătire a P/P și se finalizează înaintea adoptării acestuia ori de trimiterea sa în procedura legislativă.
3	Definirea etapelor procedurii	<ul style="list-style-type: none"> - Etapa de încadrare a P/P; - Etapa de finalizare a proiectului de P/P și de întocmire a Raportului de mediu; - Etapa de analiză a calității raportului de mediu.
4	Necesitatea de a evita suprapunerile	<ul style="list-style-type: none"> - EMPP poate avea loc în diferite etape ale ierarhiei P/P și trebuie să se țină seama de acest lucru.
Capitolul II: Domeniul de aplicabilitate al HG		
5	Domeniul de aplicabilitate al HG	<p>EMPP este obligatorie pentru P/P întocmite pentru cele 11 sectoare specificate și care stabilesc cadrul pentru emiterea viitoarelor acordului unic pentru emiterea viitoarelor acorduri unice pentru proiectele care sunt prevăzute în anexele nr. 1 și 2 la Hotărârea Guvernului nr. 918/2002, modificat prin HG 1213/2006, sau pentru P/P care datorită posibilelor efecte afectează ariile de protecție specială avifaunistică sau ariile speciale de conservare reglementate conform Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 236/2000 privind regimul ariilor naturale protejate, conservarea habitatelor naturale, a florei și faunei sălbatice, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 462/2001.</p> <p>Alte P/P se supun EMPP numai în cazul unor efecte semnificative asupra mediului; decizia se ia pe baza unei analize de la caz la caz, potrivit art. 11</p>
6	Excepții	Sunt menționate tipurile de P/P excluse în procedură
7	Competențe	<ul style="list-style-type: none"> - în aplicarea EMPP; - pentru emiterea avizului de mediu.
7	Taxe și tarife	<ul style="list-style-type: none"> - taxe pentru emiterea avizului de mediu. - tarife pentru efectuarea etapelor de procedură.

Ghid generic privind Evaluarea de mediu pentru planuri și programe

Art.	Subiectul	Procedură
Capitolul III: Etapele procedurii		
Secțiunea 1: Etapa de Încadrare		
9	Obligațiile titularului P/P în legătură cu prima versiune a P/P	<ul style="list-style-type: none"> - titularul P/P notifică în scris autoritatea de mediu competentă; - titularul P/P informează publicul; - titularul P/P pune la dispoziția autorității competente și publicului prima versiune a P/P.
9	Obligațiile autorității competente pentru protecția mediului în legătură cu prima versiune a P/P	Dacă titularul P/P îndeplinește criteriile pentru ca EMPP să fie obligatorie obligatorie, autoritatea de mediu competentă informează în scris titularul P/P despre aceasta.
10	Rolul diferiților actori în etapa de încadrare	<ul style="list-style-type: none"> - Lider: autoritatea competentă pentru protecția mediului (AC); - Consultați: Comitetul special constituit (CSC) constând din reprezentanți ai autorităților publice pentru sanătate, economie, agricultură și păduri, integrare europeană, administrație și interne, comunicații, la nivelele central, regional și local, după caz, precum și ai titularului P/P (stabilit potrivit OM 480/2006), alte autorități interesate de efectele implementării P/P (identificate de AC).
11 & 12	Cum se efectuează încadrarea și luarea deciziei privind încadrarea, prin examinare caz-cu-caz	<ul style="list-style-type: none"> - Pe baza criteriilor expuse în Anexa 1; - Ținând seama de comentariile publicului; - Consultări cu Comitetul special; - Punerea deciziei la dispoziția publicului; - Comentariile publicului cu privire la decizie se trimit în scris la autoritatea de mediu competentă; - Reanalizarea ulterioară a deciziei pe baza propunerilor justificate primite din public.
13		P/P care nu îndeplinește criteriile de încadrare se adoptă fără aviz de mediu
Secțiunea 2: Etapa de Finalizare a proiectului de plan sau program și de întocmire a Raportului de mediu		
14	Definește structura și atribuțiile Grupului de lucru	<ul style="list-style-type: none"> - titularul P/P răspunde de constituirea Grupului de lucru; - Structura GL: reprezentanți ai P/P, autorităților de mediu competente, autorităților de sănătate, ai altor autorități interesate de implementarea P/P (identificate de autoritatea de mediu competentă), experți acreditați însărcinați cu elaborarea Raportului de mediu, alți experți angajați; - Sarcinile GL desemnate diferiților membri: finalizarea proiectului de P/P, stabilirea nivelului detaliat al informațiilor ce trebuie incluse în Raportul de mediu ca și analiza efectelor semnificative ale P/P asupra mediului (realizarea prevederilor art. 15-19); - Se păstrează minutele cu opiniile exprimate de membrii GL.
15	Etapele de procedură în îndeplinirea sarcinilor GL	<p>Propunătorul P/P</p> <ul style="list-style-type: none"> - prezintă Grupului de lucru obiectivele specifice ale P/P. <p>Experți acreditați și alți experți angajați:</p> <ul style="list-style-type: none"> - analizează aspectele de mediu semnificative, inclusiv starea actuală a mediului și evoluția acesteia în lipsa implementării P/P; - Identifică obiectivele de mediu relevante legat de obiectivele specifice ale P/P; - prezintă constatările în fața GL.

Anexa C

Art.	Subiectul	Procedură
16	Idem (Identificarea alternativelor posibile)	<p><u>Propunătorul P/P</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - analizează obiectivele și aria geografică a P/P, starea actuală a mediului și evoluția acesteia în absența implementării P/P, ca și obiectivele de mediu relevante legat de obiectivele specifice ale P/P; - elaborează alternativele posibile; - prezintă alternativele posibile în fața GL. <p><u>GL:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - evaluează dacă alternativele propuse sunt compatibile cu obiectivele de mediu relevante ale P/P și formulează recomandări.
17	Idem (Detalierea alternativelor)	<p><u>Propunătorul P/P</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - elaborează în detaliu alternativele care respectă obiectivele de mediu relevante ale P/P.
18	Idem (Evaluarea mediului, măsuri de atenuare, recomandări)	<p><u>Experți acreditați și alți experți angajați:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - analizează efectele semnificative asupra mediului ale alternativelor propuse de titularul P/P cu ajutorul criteriilor prevăzute în Anexa 1; - stabilește măsurile de prevenire, reducere, compensare și monitorizare a efectelor semnificative asupra mediului pentru fiecare alternativă a P/P și face recomandări; - prezintă măsurile și recomandările în fața GL.
18	Idem (Alternativa finală a P/P; Programul de monitorizare)	<p><u>Propunătorul P/P</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ține seama de informațiile furnizate conform art. 18 - stabilește: <ul style="list-style-type: none"> a) alternativa finală a P/P (proiectul de P/P); b) măsurile de prevenire, reducere și compensare a efectelor semnificative asupra mediului, c) programul de monitorizare a efectelor semnificative ale implementării P/P . - prezintă rezultatele de mai sus în fața GL.
20	Raportul de mediu	<ul style="list-style-type: none"> - Experți acreditați și alți experți angajați elaborează raportul de mediu; - Conținutul cadru al Raportului de mediu este prevăzut în Anexa 2; - Informațiile obținute din respectarea prevederilor art. 15-19, ca și informațiile relevante privind efectele asupra mediului ale P/P realizate la alte niveluri de decizie sau în baza altor acte normative sunt luate în considerare în întocmirea Raportului de mediu; - Informațiile oferite în Raportul de mediu se corelează cu cunoștințele actuale și cu metodele de evaluare, conținutul, gradul de detaliere al P/P și faza din procesul de luare a deciziei; - În cazul P/P locale sau regionale ce vor fi integrate în alte P/P regionale sau naționale supuse deja evaluării de mediu, Raportul de mediu va ține seama de rezultatul acestei evaluări, de stadiul planului în procesul de luare a deciziei, ca și de măsura în care anumite aspecte ar fi mai bine evaluate la alte niveluri de decizie, pentru a limita suprapunerile în evaluare.

Ghid generic privind Evaluarea de mediu pentru planuri și programe

Art.	Subiectul	Procedură
21	Consultarea publicului	<p>titularul P/P anunță publicul cu privire la:</p> <ul style="list-style-type: none"> - proiectul de P/P; - Raportul de mediu; - locul și programul consultărilor - posibilitatea publicului de a transmite comentarii în scris <p><u>Publicul în cauză:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - transmite comentarii cu privire la proiectul de P/P titularului acestuia și autorității competente pentru protecția mediului în baza art. 30 alineatul (2). <p><u>Propunătorul P/P</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - modifică proiectul de P/P și /sau Raportul de mediu pe baza comentariilor justificate primite din public.
Secțiunea 3: Etapa de <i>Analiză a calității raportului de mediu și luarea deciziei</i>		
22	Prima opinie a autorităților implicate în prima versiune a P/P și raportul de mediu	<p><u>Titularului P/P</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - transmite proiectul de P/P și Raportul de mediu, în baza art. 21 alineat (3) autorității competente pentru protecția mediului, autorității de sănătate publică și autorităților interesate de efectele implementării P/P identificate conform art. 30 alineatul (3); - transmite proiectul de P/P și Raportul de mediu, în engleză, prin intermediul autorității publice centrale care promovează P/P autorităților publice centrale din statele potențial afectate în baza art. 21 alineat (3) dacă implementarea P/P poate avea efecte transfrontaliere semnificative; <p><u>Autoritatea competentă de sănătate și alte autorități interesate de efectele implementării P/P, identificate potrivit art. 10 alineat (3):</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - elaborează și transmite opinii detaliate și motivate în scris cu privire la proiectul de P/P și Raportul de mediu autorității competente pentru protecția mediului.
23	Dezbatere publică	<p>Dezbatere publică cu privire la versiunea finală a P/P și la Raportul de mediu</p> <ul style="list-style-type: none"> - cu publicul din țara proprie - cu publicul din statul membru potențial afectat
24	Cum se efectuează analiza calității raportului de mediu	<p><u>Autoritatea competentă pentru protecția mediului:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ține seama de opiniile exprimate de celelalte autorități potrivit art. 22 alin. (3); - poate utiliza consultanță; - analizează rezultatele consultărilor publice la zi, ale integrării lor în Raportul de mediu și rezultatele consultării prevăzute de art. 34, după caz; - analizează conformarea Raportului de mediu cu o serie de elemente considerate necesare pentru asigurarea calității - decide și comunică în scris rectificările necesare ale Raportului de mediu, dacă este cazul

Anexa C

Art.	Subiectul	Procedură
25	Emiterea aprobării de mediu	<ul style="list-style-type: none"> - cum și unde a fost luată decizia - elemente ale acordului de mediu; - posibilitatea autorității competente pentru protecția mediului de a solicita rectificările necesare ale P/P pentru a preveni, reduce sau compensa efectele adverse semnificative asupra mediului; aceste decizii trebuie motivate și comunicate în scris - pune la dispoziție spre consultare proiectul de P/P aprobat de autoritatea competentă pentru protecția mediului, la cerere, la sediul său
27	Programul de monitorizare	<ul style="list-style-type: none"> - identifică efectele semnificative asupra mediului, ca și efectele adverse neprevăzute, pentru a se putea lua măsurile de remediere adecvate; - programul de monitorizare se anexează la documentația depusă la autoritatea competentă pentru protecția mediului în vederea obținerii avizului de mediu și este integrat în avizul de mediu; - realizarea programului de monitorizare este de resortul titularului P/P - titularul P/P trebuie să depună anual rezultatele programului de monitorizare la autoritatea competentă pentru protecția mediului care a emis avizul de mediu, până la sfârșitul primului trimestru următor fiecărui an de monitorizare; - autoritatea competentă pentru protecția mediului analizează rezultatele programului de monitorizare și informează publicul; - activitatea de monitorizare trebuie efectuată pe baza datelor, programelor de calcul/ calendarului/ programului și echipamentelor de monitorizare existente, pentru a se evita suprapunerile.
Secțiunea 4: Informarea și participarea publicului la procedura de evaluare a mediului		
28	Informarea și participarea publicului la procedura EMPP	<p>Acțiuni efectuate de autoritatea competentă pentru protecția mediului:</p> <ul style="list-style-type: none"> - identificarea publicului; - stabilește locurile în care pot fi consultate informațiile disponibile; - stabilește modalitățile de informare a publicului; - selectează modalitățile de consultare a publicului; - stabilește termene rezonabile care să permită publicului să participe la etapele procedurale; - informează cu privire la posibilitatea ca P/P să fie supus procedurii transfrontiera; - pune la dispoziția publicului, la cerere, documentele relevante pentru P/P analizat, altele decât cele deja puse la dispoziție de titularul P/P, după caz
29	Implicarea publicului în etapa de încadrare	<ul style="list-style-type: none"> - Răspunderea aparține atât autorității competente pentru SEA cat și titularului P/P, potrivit art. 9-12. - Titularul P/P publică în mass media și anunță informațiile cu privire la: prima versiune a P/P, începerea etapei de încadrare, locul și programul consultării publicului și posibilitatea publicului de a transmite comentarii și opinii în scris. - Autoritatea competentă pentru protecția mediului afișează pe pagina sa de internet decizia inițială a etapei de încadrare , precum și decizia finală a etapei de încadrare; - Decizia inițială și cea finală referitoare la încadrare sunt puse la dispoziția publicului și de titularul P/P, care le publică în mass media.

Ghid generic privind Evaluarea de mediu pentru planuri și programe

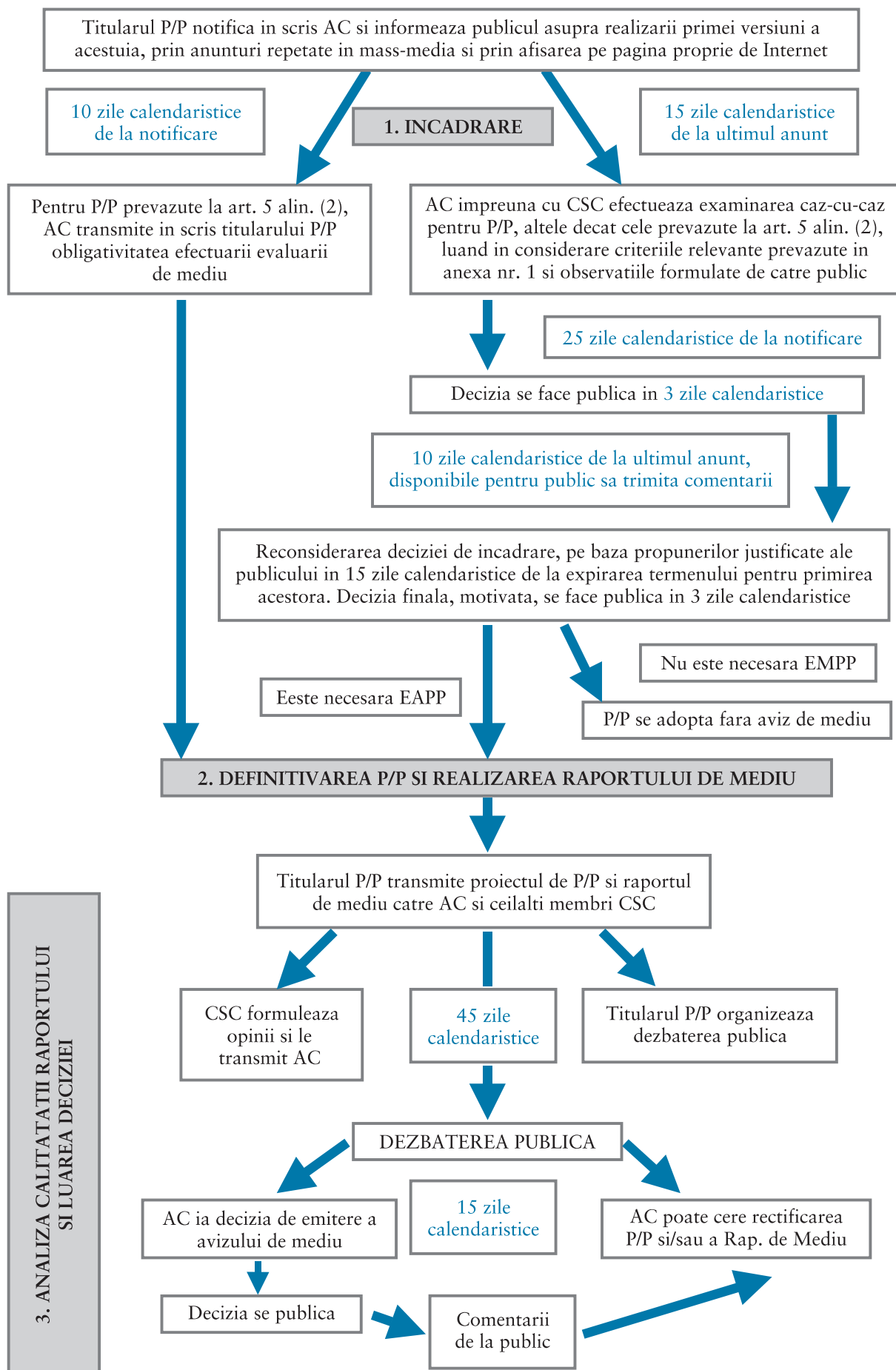
Art.	Subiectul	Procedură
30	Implicarea publicului în etapa de <i>definitivare a proiectului de P/P și de realizare a Raportului de mediu</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Răspunderea aparține titularului P/P, potrivit art. 21. - Titularul P/P publică în mass media următoarele: locul unde este disponibil proiectul de P/P, finalizarea raportului de mediu, locul și programul consultării publicului și posibilitatea publicului de a transmite comentarii și opinii în scris.
31	Dezbatere publică	<ul style="list-style-type: none"> - Titularul P/P publică anunțul în mass media. - Anunțul public se referă la: locul, data și ora dezbaterii publice; autoritățile implicate; faptul că dezbaterile sunt deschise publicului și autorităților din statele potențial afectate dacă implementarea P/P poate avea efecte transfrontiera semnificative; - titularul P/P trebuie să invite la dezbaterile publice autoritățile competente pentru protecția mediului, de sănătate, ca și pe cele implicate în etapa de încadrare ; - Autoritatea competentă pentru protecția mediului are responsabilitatea conducerii dezbaterii publice, înregistrării propunerilor justificate exprimate de public și de autorități și elaborării procesului verbal al dezbaterii.
32	Informare cu privire la decizia de aprobare de mediu	<p>Decizia de a emite avizul de mediu:</p> <ul style="list-style-type: none"> - titularul P/P o publică în mass media; - autoritatea competentă pentru protecția mediului: o afișează pe pagina de internet.
33	Informare cu privire la P/P adoptat	<p>Titularul P/P:</p> <ul style="list-style-type: none"> - informează autoritățile consultate pe parcursul procedurii, publicul și țările potențial afectate și le pune la dispoziție următoarele: <ul style="list-style-type: none"> a) P/P în forma adoptată; b) o declarație privind modul în care au fost integrate considerentele de mediu în P/P, cum a fost întocmit Raportul de mediu, potrivit art. 19 și 20, cum s-a ținut seama de opiniile exprimate de public și alte autorități și , după caz, de rezultatele consultării transfrontaliere prevăzute de art. 34 în procesul luării deciziei, motivele pentru care a fost aleasă alternativa P/P aprobată în comparație cu alte alternative prezentate; c) măsurile de monitorizare prevăzute pentru efectele asupra mediului. - anunță locul și programul de consultare a documentelor specificate mai sus. <p><u>Autoritatea publică centrală care promovează P/P</u> furnizează documentele susmenționate autorității centrale de mediu din statele potențial afectate, în cadrul relațiilor bilaterale.</p>
34	Consultări transfrontiera	<p>Etapele de procedură atunci când P/P poate avea efecte semnificative asupra mediului altor state membre.</p>

Anexa C

Art.	Subiectul	Procedură
Capitolul IV: Sancțiuni		
35	Contravenții	<p>Nerespectarea prevederilor următoare constituie contravenție:</p> <ul style="list-style-type: none"> - obligația titularului P/P privind constituirea grupului de lucru stipulată în art. 14; - obligația titularului P/P de a supune procedurii de adoptare numai P/P aprobat, stipulată în art. 26; - obligația titularului P/P de a respecta prevederile referitoare la avizul de mediu menționate în art. 25 alineat (4); - obligația titularului P/P de a informa și consulta publicul; - obligațiile autorității competente pentru protecția mediului de a informa publicul, stipulate în art. 12, art. 25, art. 27
36	Responsabilitate în identificarea infracțiunilor	Personalul autorizat al autorității publice centrale pentru protecția mediului însărcinat cu constatarea infracțiunilor și aplicarea de amenzi
Capitolul V: Dispoziții finale și tranzitorii		
37		<ul style="list-style-type: none"> - Informațiile necesare în procesul EMPP pentru emiterea avizului de mediu, cerute de autoritatea competentă pentru protecția mediului trebuie prezentate de titularul P/P în termen de maxim 1 an de la data la care au fost solicitate - În caz contrar, procedura de evaluare a mediului trebuie reluată de la început
38	Delegare de competente	Pentru planurile și programele aflate în competența lor, autoritatea centrală pentru protecția mediului și Agențiile Regionale pentru Protecția Mediului pot delega Agenția Națională pentru Protecția Mediului sau agențiile teritoriale pentru protecția mediului, după caz, să efectueze unele etape ale procedurii. Emiterea avizului de mediu nu poate face obiectul delegării de competență

Schema procedurii EMPP stabilită prin HG 1076/2004

**Anexa D Rolurile și responsabilitățile
tuturor actorilor implicați
în procesul SEA conform
prevederilor HG 1076/2004**

Etapa SEA Actori principali	Încadrare	Definirea domeniului	Evaluarea P/P	Întocmirea și analiza calității raportului de mediu	Consultarea publicului	Luarea deciziei	Monitorizare
Elaboratorul unui P/P (titularul P/P)	<ul style="list-style-type: none"> • Notifică (în scris) AC cu privire la inițierea procesului de elaborare a P/P și realizarea primei versiuni a P/P; • Informează publicul cu privire la inițierea procesului de elaborare a P/P și realizarea primei versiuni a P/P (prin anunțuri în presă și publicare pe website); • Pune la dispoziția AC prima versiune a P/P • Pune la dispoziția publicului spre consultare prima versiune a P/P • Transmite la AC copii ale anunțurilor publicate în presă; • Participă la ședințele CSI și prezintă prima versiune a P/P membrilor CSC 	<ul style="list-style-type: none"> • Organizează GL: invită reprezentanții autorităților interesate după identificarea acestor autorități de către AC; numește și invită experții (acreditați sau alții) • Prezintă prima versiune a P/P, obiectivele specifice ale P/P și alte informații suplimentare membrilor GL; 	<ul style="list-style-type: none"> • Elaborează alternativele posibile ale P/P ținând cont de obiectivele P/P și de zona geografică și de constatările etapei de definire a domeniului; • Prezintă alternativele în fața GL. • Elaborează în detaliu alternativele care îndeplinesc obiectivele de mediu relevante ale P/P; • Stabilește și prezintă membrilor GL. alternativa finală a P/P (proiectul final de P/P); - măsurile de prevenire, reducere și compensare a efectelor semnificative asupra mediului, 	<ul style="list-style-type: none"> • Elaborează Raportul de mediu prin expertii acreditați angajați în acest scop • Transmite versiunea finală a P/P și Raportul de mediu AC, autorității autorizate publică și interesele implementării P/P; 	<ul style="list-style-type: none"> • Anunță în ziar și pe pagina web disponibilitatea proiectului de P/P și a raportului de mediu, aranjamentele pentru consultarea acestora de către public (locul și programul) și faptul că se pot trimite comentarii și propuneri. • Modifica proiectul de P/P și raportul de mediu ținând cont de propunerile publicului, după caz, • Transmite versiunea finală a proiectului de P/P și raportul de mediu AC, autorității autorizate publică și interesele implementării P/P; 	<ul style="list-style-type: none"> • Prezintă AC versiunea finală a P/P și a Raportului de mediu • La cererea AC, modifică proiectul de P/P și versiunea finală a Raportului de mediu • Supune spre adoptare P/P în versiunea pentru care s-a emis avizul de mediu 	<ul style="list-style-type: none"> • Realizează programul de monitorizare • Prezintă anual rezultatele programului de monitorizare la autoritatea competentă pentru protecția mediului care a emis avizul de mediu, până la sfârșitul primului trimestru următor fiecărui an de monitorizare;

Etapa SEA Actori principali (cont.)	Încadrare	Definirea domeniului	Evaluarea P/P	Întocmirea și analiza calității raportului de mediu	Consultarea publicului	Luarea deciziei	Monitorizare
			<ul style="list-style-type: none"> - programul de monitorizare a efectelor asupra mediului ale implementării P/P • Semnează minutele ședințelor GL 		<ul style="list-style-type: none"> • Dacă implementarea P/P poate avea efecte transfrontaliere semnificative, transmite (prin reprezentantul autorității centrale proprii) documentele susmenționate (în limba engleză) la autoritatea centrală pentru protecția mediului din statele potențial afectate; • Organizează dezbateră publică asupra versiunii finale a P/P a Raportului de mediu 	<ul style="list-style-type: none"> • Decide cu privire la emiterea avizului de mediu; pentru P/P • Anunță titlul P/P cu privire la decizia de a emite 	
Autoritatea competentă pentru SEA (MMDD sau ARPM)	<ul style="list-style-type: none"> • Conduce etapa de încadrare; • Anunță (în scris) pe titularul P/P cu privire la decizia de încadrare (SEA este obligatorie 	<ul style="list-style-type: none"> • Participă activ în GL; • Semnează procesele verbale ale ședințelor GL • Păstrează un exemplar al proceselor 	<ul style="list-style-type: none"> • Participă activ în GL; • Semnează minutele ședințelor GL • Păstrează un exemplar al ședințelor GL 	Analiza calitatii raportului de mediu <ul style="list-style-type: none"> • Ține cont de recomandările făcute de autoritățile interesate; 	<ul style="list-style-type: none"> • Conduce dezbateră publică, consemnează propunerile justificate venite din partea publicului și a autoritatilor 	<ul style="list-style-type: none"> • Analizează existența unui program de monitorizare • Include măsurile de monitorizare privind efectele asupra 	

Etapa SEA Actori principali (cont).	Încadrare	Definirea domeniului	Evaluarea P/P	Întocmirea și analiza calității raportului de mediu	Consultarea publicului	Luarea deciziei	Monitorizare
	<p>sau P/P nu cade sub incidența HG 1076/2004);</p> <p>Daca este nevoie de examinarea P/P dupa criteriile de mediu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Identifică auto-ritățile interesate de efectele implementării P/P • Participă la CSC • Examinează efectele potențiale adverse ale P/P și însemnătatea acestor efecte (inclusiv ținând cont de comentariile justificate primite din public) • Decide dacă este sau nu necesară SEA pentru P/P respectiv • Informează publicul despre decizia motivată a etapei 	<p>verba-le ale ședințelor GL</p> <ul style="list-style-type: none"> • Oferă informațiile disponibile și face recomandări cu privire la situația inițială a mediului, și la obiectivele de mediu 	<p><u>Alternative</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Evaluează în ce fel alternativele îndeplinesc obiectivele de mediu relevante pt. P/P; • Fac recomandări cu privire la alternativele care îndeplinesc obiectivele de mediu relevante pt. P/P; <p><u>Evaluare</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Discută efectele semnificative ale alternativei propuse pentru P/P, face recomandări referitor la măsurile de atenuare și programul de monitorizare 	<ul style="list-style-type: none"> • Tine cont de opiniile exprimate de public (enuunțate în dezbaterile publice) referitoare la P/P • Analizează calitatea raportului de mediu • Dupa caz, cere rectificarea raportului de mediu; 	<p>consultate, intocmeste procesul-verbal al dezbaterii.</p>	<p>avizul de mediu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Anunță publicul larg despre eliberarea avizului de mediu prin afișare pe pagina web • Pune la dispoziția publicului, la cerere, la sediul AC proiectul de P/P, in forma pentru care a emis avizul de mediu 	<p>mediului în acordul de mediu.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizează rezultatele programului de monitorizare primite de la elabradorul P/P și informează publicul prin afișare pe pagina web.

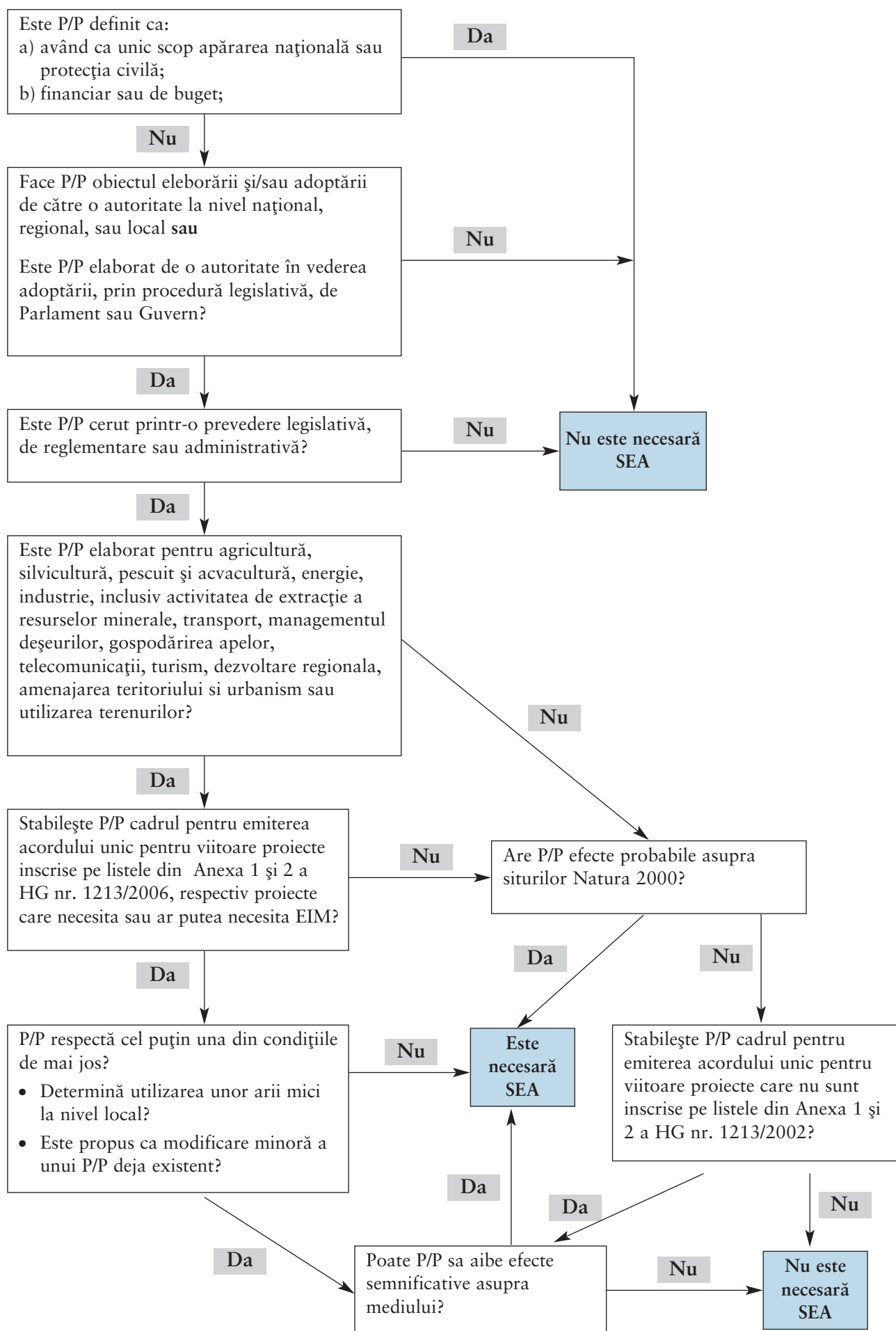
Etapa SEA Actori principali	Încadrare	Definirea domeniului	Evaluarea P/P	Întocmirea și analiza calității raportului de mediu	Consultarea publicului	Luarea deciziei	Monitorizare
(cont).	<p>de încadrare (prin afișare pe web)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizează propunerile justificate formulate de public și poate revizui decizia de încadrare. • La decizia finală a etapei de încadrare și o publică pe pagina web proprie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Participă activ în GL; • Semnează minutele ședințelor GL • Oferă informațiile disponibile și face recomandări cu privire la situația inițială a mediului, obiective de mediu 	<ul style="list-style-type: none"> • Participă activ în GL; • Semnează minutele ședințelor GL • <u>Alternative</u> • Evaluează în ce fel alternativele îndeplinesc obiectivele de mediu legate de P/P; • Fac recomandări cu privire la alternativele 	<p>Analiza calității raportului de mediu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizează raportul de mediu, formulează opinii cu privire la constatarea și calitatea raportului de mediu, • transmit AC un raport scris cu privire la 			
Alte autorități relevante Sănătate publică, economie, agricultură, construcții, transporturi, turism, protecția naturii, administrația centrală, administrația regională/ locală și experții angajați de AC	<ul style="list-style-type: none"> • Participă la CSC, evaluează efectele potențiale ale P/P asupra mediului și analizează comentariile primite de la public. 	<ul style="list-style-type: none"> • Participă activ în GL; • Semnează minutele ședințelor GL • Oferă informațiile disponibile și face recomandări cu privire la situația inițială a mediului, obiective de mediu 	<ul style="list-style-type: none"> • Participă activ în GL; • Semnează minutele ședințelor GL • <u>Alternative</u> • Evaluează în ce fel alternativele îndeplinesc obiectivele de mediu legate de P/P; • Fac recomandări cu privire la alternativele 	<p>Analiza calității raportului de mediu</p> <ul style="list-style-type: none"> • Analizează raportul de mediu, formulează opinii cu privire la constatarea și calitatea raportului de mediu, • transmit AC un raport scris cu privire la 	<ul style="list-style-type: none"> • participa la dezbateri publice 		

Etapa SEA Actori principali	Încadrare	Definirea domeniului	Evaluarea P/P	Întocmirea și analiza calității raportului de mediu	Consultarea publicului	Luarea deciziei	Monitorizare
<p>(cont.)</p> <p>Experții acreditați pentru SEA și alți experți angajați de titularul P/P</p>	<ul style="list-style-type: none"> Pot participa ca reprezentanți ai titularului P/P 	<ul style="list-style-type: none"> Participă la GL; Analizează obiectivele P/P și aspectele de mediu semnificative legate de P/P; Analizează starea actuală a mediului și evoluția acesteia inclusiv în cazul neimplementării P/P (alternativa „nu se face nimic“); 	<p>care îndeplinesc obiectivele de mediu relevante ale P/P;</p> <p>Evaluare</p> <ul style="list-style-type: none"> Discută efectele semnificative ale alternativelor propuse pentru P/P, face recomandări referitor la măsurile de atenuare și programul de monitorizare 	<p>opiniile formulate</p> <ul style="list-style-type: none"> Întocmesc raportul de mediu (pe baza discuțiilor din GL, constatările, recomandărilor, alternativelor propuse și evaluate, alternative finale) Modifică raportul de mediu la cererea AC 			<ul style="list-style-type: none"> Stabilesc măsurile de prevenire, reducere, compensare și monitorizare a efectelor semnificative asupra mediului pentru fiecare alternativă a P/P și face recomandări;

Etapa SEA Actori principali		Încadrare	Definirea domeniului	Evaluarea P/P	Întocmirea și analiza calității raportului de mediu	Consultarea publicului	Luarea deciziei	Monitorizare
<i>(cont.)</i>		<ul style="list-style-type: none"> Identifică obiectivele de mediu relevante legate de P/P; 	compensare și monitorizare <ul style="list-style-type: none"> asistă elaboratorul P/P în selectarea alternativei finale a P/P 					
Public	<ul style="list-style-type: none"> Trimite AC comentarii scrise referitoare la P/P propus Trimite AC comentarii scrise referitoare la decizia de încadrare 				<ul style="list-style-type: none"> Exprimă opinii legate de P/P și raportul de mediu; aceste opinii se trimit în scris la AC și elaboratorul P/P Participă la debateră publică și face recomandări, observații și sugestii cu privire la P/P și la Raportul de mediu Poate formula opinii în legătura cu P/P, cu raportul de mediu și cu avizul de mediu după emiterea acestuia 			

Anexa E **Screening decision tree**

Anexa F **Listă de control pentru efectuarea încadrării**

Nr.	Probleme/ Rezultate/ Efecte	Este probabil să apară problema/ rezultatul/ efectul DA/ NU/ NA?	Este problema/ rezultatul/ efectul semnificativ(ă) DA/ NU/ NA?	Observații	
0	1	2	3	4	5
1	Caracteristicile P/P				
1.1	Ar determina P/P modificări semnificative de acțiune, comportament sau decizie ale persoanelor, întreprinderilor, instituțiilor guvernamentale, și ar putea aceste modificări să conducă la:				Tipul de modificări menționate în coloana 1 va depinde de o diversitate de factori dintre care cei mai importanți sunt: - tipul de sector pentru care este elaborat P/P - obiectivele P/P
1.1.1	<i>dezvoltarea infrastructurii și clădirilor sau alte modificări ale folosinței terenurilor în mediul urban sau rural?</i>				
1.1.2	<i>lucrări de amenajare a terenurilor pe terenuri/ zone verzi sau pe zone importante pentru conservarea naturii?</i>				
1.1.3	<i>un impact negativ sau benefic asupra resurselor ecologice și/sau naturale?</i>				
1.1.4	<i>modificări în consumul de energie și în special de combustibili, la nivelul societății, și deci modificări ale emisiilor de CO₂ și alte gaze cu efect de seră?</i>				
1.1.5	<i>modificări în consumul de alte resurse naturale (de ex. apă, soluri, minerale sau agregate), la nivel de societate?</i>				

0	1	2	3	4	5
1.1.6	<i>modificarea cantității sau tipurilor de deșeuri produse (solide, lichide, periculoase) sau de poluanți emiși în apă, pe sol sau în aer?</i>				
1.1.7	<i>modificări ale emisiilor de gaze cu efect de seră din alte surse (de ex. metan de la ferme zootehnice sau depozite de deșeuri)</i>				
1.1.8	<i>schimbări semnificative ale modalităților de deplasare</i>				
1.1.9	<i>impact asupra oamenilor și comunităților, de ex. prin creșterea nivelului de zgomot, tulburărilor sau neplăcerilor?</i>				
1.2	P/P stabilește un cadru pentru proiecte sau activități viitoare, în mod precis/strict?				<p>P/P a caror elaborare este obligatorie presupun obligații juridice pot stabili cadrul în mod mai strict decât cele neobligatorii.</p> <p>P/P al căror scop principal este stabilirea unui cadru pentru proiecte vor crea un cadru mai solid pentru acordurile unice de dezvoltare decât P/P care urmăresc mai multe scopuri și aspecte.</p> <p>Cu cât cadrul este stabilit mai precis printr-un P/P, cu atât este mai probabil că P/P poate determina crearea de proiecte care să genereze schimbările menționate la punctul 1.1 și deci cu atât este mai probabil să fie necesară SEA.</p>
1.3	Se va ține seama de P/P respectiv la pregătirea unor P/P mai amănunțite din același sector (respectiv în ierarhia verticală) sau a unor P/P elaborate la același nivel dar în alte sectoare (respectiv legături orizontale)?				<p>Relațiile dintre diferite P/P vor trebui atent analizate de la caz la caz. Dacă un P/P influențează puternic un altul, orice efect de mediu pe care le-ar putea avea s-ar putea extinde pe o arie mai largă (sau mai profund) decât dacă nu s-ar fi întâmplat așa și astfel aceste efecte ar putea deveni mai semnificative</p>

0	1	2	3	4	5
1.4	Mediul local prezintă constrângeri pentru dezvoltare în zona geografică inclusă în P/P?				Dacă starea actuală a mediului dintr-o zonă geografică este de așa natură încât să impună restricții pentru dezvoltare, atunci nevoia de a include aspectele de mediu în evaluarea P/P este mai puternică și deci este mai probabil să necesite SEA.
1.5	P/P influențează implementarea legislației de mediu în mod pozitiv sau negativ?				P/P legate de managementul deșeurilor sau protecția apelor sunt foarte probabil candidate pentru aplicarea SEA.
2	Efectele probabile asupra mediului				
2.1	Care este probabilitatea, durata, frecvența și reversibilitatea efectelor?				Dacă efectele se vor produce continuu, este mai probabil să fie considerate semnificative decât dacă probabilitatea frecvenței efectelor este foarte redusă (cauze accidentale)
2.2	Efectele sunt de natură cumulativă?				Dacă este probabil ca efectele să apară în aceeași zonă sau să fie sinergice, atunci este mai probabil că ele se vor cumula; de exemplu, dacă P/P stabilește cadrul pentru proiecte/ activități viitoare în același bazin hidrografic, atunci probabil că efectele asupra calității apelor de suprafață vor avea un caracter cumulativ
2.3	Efectele sunt de natură transfrontieră?				În acest caz trebuie să se aplice SEA pentru P/P respectiv.
2.4	Efectele implică riscuri pentru sănătatea umană sau mediu (de ex. datorită accidentelor)				În acest caz trebuie să se aplice SEA pentru P/P respectiv.
2.5	Care este mărimea și aria geografică a efectelor (zona geografică și numărul populației probabil afectate)?				Cu cât vor fi mai grave sau răspândite efectele potențiale ale P/P, cu atât va fi mai probabil ca aceste efecte să fie considerate semnificative și deci să necesite SEA.

0	1	2	3	4	5
3.	Teritoriul probabil afectat				
3.1	Valoarea și vulnerabilitatea teritoriului probabil afectat datorită:				<p>Valoarea specială sau vulnerabilitatea zonei probabil afectate poate face mai probabil ca efectele să fie considerate semnificative în acel loc.</p> <p>Chiar și un proiect mic poate avea efecte semnificative asupra mediului dacă este implementat într-o zonă cu mediu sensibil.</p> <p>De remarcat că trebuie să se acorde atenție nu numai ariilor cu un statut de protecție declarat.</p>
3.1.1	- caracteristicilor naturale speciale sau patrimoniului cultural				
3.1.2	- depășirii standardelor de calitate a mediului sau a valorilor limită				
3.1.3	- utilizării intensive a terenurilor				
3.1.2	Efectele asupra ariilor sau peisajelor cu statut de protecție național, Comunitar sau internațional recunoscut.				
3.2	<i>Aici se adaugă orice alt criteriu/întrebare considerat relevant de către membrii Comitetului Special</i>				

Anexa G Ghid pentru intocmirea primei versiuni a P/P

Prezentul document

Organizația care întocmește un P/P trebuie să depună prima versiune a acestui P/P la autoritatea competentă pentru SEA.

Autoritatea competentă pentru SEA va decide ulterior, pe baza primei versiuni a P/P după dacă acesta trebuie sau nu să fie supus SEA.

Pentru ca autoritatea competentă pentru SEA să poată decide pe baza primei versiuni a P/P dacă acesta trebuie sau nu să fie supus SEA, prima versiune trebuie să conțină informații suficiente și corespunzătoare..

În acest document sunt oferite îndrumări privind prima versiune a P/P, care arată ce informații să conțină prima versiune a unui P/P.

Acest ghid este destinat autorităților competente pentru SEA și titularilor de P/P.

Prezentul ghid:

- permite autorității competente pentru SEA să verifice dacă prima versiune a P/P supus încadrării conține toate informațiile necesare care să permită încadrarea.
- arată titularului P/P ce informații trebuie să conțină prima versiune a P/P supus autorității competente pentru SEA în vederea încadrării.

1. Prezentarea P/P

Titlul P/P	
Titular	- P/P este întocmit de o autoritate sau de entitate privată ¹ ? - Dacă titularul P/P este o entitate privată, dar P/P este de utilitate publică, atunci arătați care este autoritatea publică responsabilă pentru utilitatea publică respectivă.
Șeful echipei de planificare	Nume și detalii de contact
Instituția care adoptă P/P	Cine va adopta P/P?
Prevederile în baza cărora a fost elaborat P/P*	Se indică dacă elaborarea P/P este cerută de o prevedere legislativă, de reglementări sau administrativă și dacă da, care este aceea.
Procedura de adoptare	De exemplu: - P/P se va adopta printr-o procedură legislativă, de către parlament sau guvern? - P/P se va adopta de către o autoritate publică, printr-o procedură administrativă?
Sectorul**	
Zonă probabil afectată***	teritoriul probabil afectat
Populația	Mărimea populației ce ar putea fi afectată

* elaborarea P/P poate reprezenta o responsabilitate a unei autorități în baza atribuțiilor legale ale acesteia și/sau poate fi cerută printr-o prevedere a unui act normativ (lege, ordonanță de urgență a guvernului, hotărâre de guvern, ordin de ministru) sau act administrativ (ex. hotărâre a consiliului județean);

**Alegeți din lista următoare:

- agricultură,
- silvicultură,
- piscicultură și acvacultură,
- energie,
- industrie, inclusiv activități de extracție a resurselor minerale (se specifică sectorul sau sectoarele industriale),

¹ În general un P/P este întocmit de autoritățile publice. De remarcat însă că și organizațiile private pot îndeplini sarcini sau obligații care în regim neprivatizat ar fi efectuate de autoritățile publice, precum asigurarea utilităților publice. Dacă se cere acestor entități private să întocmească P/P pe termen lung, de exemplu privind asigurarea resurselor de apă, atunci aceste P/P ar cădea și ele sub incidența legislației referitoare la SEA.

Ghid generic privind Evaluarea de mediu pentru planuri și programe

- transport (se specifică tipul: rutier, feroviar, marin, mixt etc.),
- managementul deșeurilor,
- gospodărirea apei,
- telecomunicații,
- turism,
- urbanism sau amenajarea teritoriului,
- dezvoltare regională,

- managementul ariilor protejate, respectiv situri aflate în Arii Speciale de Conservare (potrivit Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 236/2000 (Anexa 1, punctul i)),
- altele (de ex. o combinație a celor de mai sus, sau un sector nemenționat)

*** Se atașează ori de câte ori este posibil hărți care reprezintă zona cuprinsă și probabil afectată de implementarea P/P și aria de impact cu indicarea localizării proiectelor viitoare

Obiective/ priorități ⁽¹⁾	Instrumente și măsuri ⁽²⁾	Proiecte ⁽³⁾	Program de implementare ⁽⁴⁾	Cerințe privind EIM ⁽⁵⁾ DA/NU

- (1) Care sunt obiectivele și/sau prioritățile P/P propus?
- (2) Care sunt instrumentele și măsurile propuse în vederea îndeplinirii obiectivelor pe bază de priorități?
- (3) Care sunt proiectele propuse prin P/P și/sau care sunt proiectele care ar putea fi elaborate după adoptarea P/P?
- (4) Care este agenda sau programul de implementare a acestor instrumente, măsuri și/sau proiecte (dacă se cunoaște deja) în vederea îndeplinirii obiectivelor și, dacă se știe deja, indicați lunile în care este preconizat ca această implementare să înceapă și să se finalizeze?
- (5) Indicați pentru care dintre proiectele incluse în P/P (sau pentru care P/P stabilește cadrul de aprobare), este de așteptat să fie necesară EIM.

2. Context

- P/P implementează un document politic existent la nivel național, regional sau local? Dacă da, se include o copie a acestui document, sau cel puțin referințe cu privire la respectivul document politic.
- P/P reprezintă o modificare a unui P/P anterior? Dacă da, se include o copie a acestui P/P, sau cel puțin referințe cu privire la respectivul P/P..
- Este P/P legat de un alt P/P întocmit pentru același sector (respectiv în ierarhia verticală) sau pentru alte sectoare la același nivel (respectiv legături orizontale); dacă da, se numesc toate aceste alte P/P.

Nota: informațiile susmenționate reprezintă ideile inițiale privind P/P și este de înțeles că se pot schimba pe parcursul dezvoltării P/P.

3. 3. Calendar orientativ de elaborare

	Data predării
Start	
Versiune finală de lucru	
Versiune finală	

4. Modificări și efecte posibile

În cazul când P/P ar determina modificări semnificative de acțiune, comportament sau decizie ale persoanelor, întreprinderilor, instituțiilor guvernamentale, indicați în tabelul următor dacă aceste modificări ar putea să conducă la:

Articol	DA/NU	Scurtă descriere, indicând dacă modificarea ar putea avea un efect negativ sau pozitiv asupra mediului
dezvoltarea infrastructurii și clădirilor		
amenajarea unor terenuri noi sau zone importante pentru conservarea naturii;		
modificări în consumul social de energie și în special de combustibili și deci ale emisiilor de CO ₂ și alte gaze cu efect de seră		
modificări de consum social al altor resurse naturale /de ex. apă, soluri, minerale sau agregate);		
modificarea cantității sau tipurilor de deșeuri produse (solide, lichide, periculoase) sau de poluanți emiși în apă, pe teren sau în aer;		
modificări ale emisiilor de gaze cu efect de seră din alte surse (de ex. metan de la ferme zootehnice sau depozite de deșeuri);		
schimbări semnificative ale modalităților de deplasare.		
impact asupra oamenilor și comunităților, de ex. prin creșterea nivelului de zgomot, tulburărilor sau neplăcerilor;		
riscuri pentru sănătatea publică		

Anexa H **Date de mediu necesare și surse potențiale de date**

Anexa H

Aspect de mediu	Tipul de date necesar	Modalități de monitorizare a mediului și surse de date
Mediul fizic		
Climă și condiții meteorologie	Date climatice pe termen lung: radiații, temperatură, precipitații, direcția și viteza vântului, presiunea atmosferică, umezeala relativă, evaporarea și evapo-transpirație Aspectele specifice se pot referi la furtuni, cicloane, inundații, secetă etc.	Administrația Națională de Meteorologie (http://www.inmh.ro/)
Calitatea aerului ambiental	Surse de poluanți sau neplăceri (zgomot, praf) cu tipul, nivelul și cauzele; modificări ale calității aerului De deosebită importanță sunt schimbările climatice la nivel mondial. <i>La nivel EMPP, datele culese se pot limita la cele referitoare la aspectele de calitate a aerului de importanță regională/locală, pe când impactul asupra climei în general se calculează pe baza emisiilor de gaze cu efect de seră estimate/măsurate, de ex. emisiile de CO₂, emisii din arderea combustibililor, CH₄ din depozite de deșeuri și din sectorul gaze etc.</i>	Agenția Națională de Protecție a Mediului (http://www.anpm.ro) Agențiile teritoriale de Protecție a Mediului Emisiile sunt monitorizate la nivel de operator conform cerințelor din autorizația (integrată) de protecție a mediului afișate public pe paginile de internet ale APM/ARPM
	Emisii atmosferice	sunt monitorizate la nivel de operator conform cerințelor din autorizația (integrată) de protecție a mediului
Geologie și soluri	Între aspectele specifice de interes se pot număra: calitatea agricolă a solurilor, distribuția resurselor minerale, stabilitatea solului (alunecări, eroziune), contaminarea solului, deșertificare, cutremure <i>La nivel SEA pot fi suficiente informații în linii mari cu privire la geologia regională, cutremure și tipuri de sol.</i>	Datele generale se pot obține din Raportul anual privind starea mediului (informații publice disponibile pe internet) Date specifice pot fi obținute de la: - Institutul Național de Cercetări Pedologice și Agrochimice București și Oficiile Județene de Pedologie și Agrochimie (calitatea solurilor agricole) - Administrația Națională a Pădurilor și Institutul Național de Silvicultură (calitatea solurilor forestiere) - Autoritățile publice de protecție a mediului (alunecări, eroziune, contaminarea solului, deșertificare) - Agenția Națională a Resurselor Minerale - Institutul Național de Geologie

Ghid generic privind Evaluarea de mediu pentru planuri și programe

Aspect de mediu	Tipul de date necesar	Modalități de monitorizare a mediului și surse de date
Resurse de apă	<p>Ape de suprafață: rețeaua hidrografică, bazine, lacuri și zone umede, râuri, baraje și acumulări, debite de curgere, debite de servitute, fluctuațiile nivelului anual și sezonier, caracteristici fizico-chimice și poluare.</p> <p>Ape marine și litorale: curenți, marea, valuri și înălțimea lor, batometrie, caracteristici fizico-chimice, eroziunea coastelor și poluare</p> <p>Ape subterane: clasele de protecție a apelor, tipuri de acvifer, locul, adâncimea, modul de reîncărcare, direcție de curgere, caracteristici fizico-chimice și poluare</p> <p><i>La nivelul SEA pot fi suficiente informații în linii mari cu privire la resursele de apă la nivel regional/local.</i></p>	<p><i>Administrația Națională Apele Române (prin Sistemul Național de Monitorizare Hidrologică și Hidro-geologică)</i> pentru datele hidrologice și hidro-geologice</p> <p><i>Administrația Națională Apele Române (prin Sistemul Național de Monitorizare a calității apei:</i> pentru calitatea apei (starea ecologică a apelor de suprafață, lacurilor, apelor transnaționale și litorale și a apelor subterane)</p> <p><i>Institutul Național de Cercetări Marine Constanța:</i> pentru apele marine și litorale</p> <p><i>Ministerul Sănătății prin Institutele de Sănătate Publică specializate și cele 42 de Direcții de Sănătate Publică teritoriale, din fiecare județ.</i> pentru calitatea apei pentru îmbăiere (interioare și marine)</p> <p>Emisiile în apă sunt monitorizate la nivel de operator conform cerințelor din autorizația (integrată) de protecție a mediului și raportate sistemului de gospodărire a apelor de resort</p>
Cererea de apă	Date istorice și evoluția potențială în spațiu și timp	Administrația Națională Apele Române (prin Departamentul de Gospodărire Integrată a Resurselor de Apă)
Mediul biologic		
Ecosisteme	<p>Tipuri de ecosisteme (terestre, acvatice, marine și litorale) și funcțiuni ale ecosistemelor, arii protejate și zone sensibile, sănătatea și integritatea ecosistemelor, sustenabilitatea, amenințări de poluare și degradare (presiuni naturale și umane), însemnătatea regională până la internațională a ecosistemelor (științifică, culturală, educativă, recreativă, estetică, istorică)</p> <p>Măsuri de conservare și protecție la nivel național și internațional</p> <p><i>Pentru SEA sunt suficiente informații despre ecosisteme la nivel național/regional. Nu se justifică investigații detaliate de teren decât dacă nu există nici un fel de date fiabile cu privire la situația inițială și acestea sunt considerate critice pentru luarea deciziei</i></p>	<p>Datele generale se pot obține de la MMDD/ Administrația Națională a Ariilor Protejate</p> <p>Date specifice pot fi obținute de la:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Academia Română (Comisia Națională pentru Protecția Monumentelor Naturale) - Comitetul Național Omul și Biosfera al Comisiei Naționale UNESCO

Anexa H

Aspect de mediu	Tipul de date necesar	Modalități de monitorizare a mediului și surse de date
Vegetație	<p>Însemnătate pentru biodiversitate, conservarea naturii (specii rare, vulnerabile, amenințate sau protejate), valoarea speciilor (estetică, comercială, genetică, culturală sau ecologică) poluare și amenințări la adresa anumitor specii de plante (presiuni naturale sau umane)</p> <p>Măsuri de conservare și protecție la nivel național și internațional</p> <p><i>În SEA accentul trebuie să cadă pe speciile de plante cheie</i></p>	<p>Datele generale se pot obține de la MMDD/ Administrația Națională a Ariilor Protejate</p> <p>Date specifice pot fi obținute de la:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Academia Română (Comisia Națională pentru Protecția Monumentelor Naturale) - Comitetul Național Omul și Biosfera al Comisiei Naționale UNESCO
Specii sălbatice	<p>Însemnătate pentru biodiversitatea speciilor sălbatice, conservarea naturii (specii rare, vulnerabile, amenințate sau protejate), valoarea speciilor (estetică, comercială, genetică, culturală sau ecologică) poluare și amenințări la adresa speciilor sălbatice (presiuni naturale sau umane)</p> <p>Măsuri de conservare și protecție la nivel național și internațional</p> <p><i>În SEA accentul trebuie să cadă pe speciile de animale cheie</i></p>	<p>Datele generale se pot obține de la MMDD/ Administrația Națională a Ariilor Protejate</p> <p>Date specifice pot fi obținute de la:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Academia Română (Comisia Națională pentru Protecția Monumentelor Naturale) - Comitetul Național Omul și Biosfera al Comisiei Naționale UNESCO
Mediul social		
Populația	<p>Date demografice (mărimea populației, compoziție pe vârste și sexe, distribuție geografică, densitate, etnicitate, alfabetizare și educație, creșterea populației, probleme/presiuni asociate tendințelor demografice)</p> <p>Aspecte speciale: forme de migrare și probleme asociate, caracteristici ale populației sărace și altor grupuri vulnerabile</p> <p><i>Pentru SEA sunt suficiente informații în linii mari cu privire la datele și tendințele demografice cu accent pe grupurile vulnerabile și presiuni.</i></p>	<p>Datele generale pot fi obținute din Anuarul statistic.</p> <p>Datele specifice pot fi obținute de la autoritățile publice naționale și regionale, ONG și alte grupuri ale societății civile</p>
Sexe	<p>Perspectiva asupra sexelor în cadrul juridic și politic, norme socio-culturale privind (in)egalitatea sexelor (muncă, drepturi, acces la resurse și controlul resurselor), participare la luarea deciziilor la toate nivelurile, existența și capacitatea OSC și organizațiilor de femei, tipuri de programe de dezvoltare și proiecte destinate femeilor</p> <p><i>În SEA sunt suficiente informațiile cu privire la înțelegerea în linii mari a aspectelor legate de sexe la nivel regional/local.</i></p>	<p>Datele generale pot fi obținute din Anuarul statistic.</p> <p>Datele specifice pot fi obținute de la autoritățile publice naționale și regionale, ONG și alte grupuri ale societății civile</p>

Ghid generic privind Evaluarea de mediu pentru planuri și programe

Aspect de mediu	Tipul de date necesar	Modalități de monitorizare a mediului și surse de date
Sănătate	<p>Date epidemiologice cu privire la bolile transmisibile și netransmisibile, bolile tropicale, date privind malnutriția, îmbolnăviri profesionale și protecția muncii, sănătatea mediului, mortalitate, igienă și conștientizarea sănătății.</p> <p><i>Pentru SEA este suficientă o înțelegere în linii mari a aspectelor legate de sănătate la nivel regional/local.</i></p>	<p>Datele generale pot fi obținute din Anuarul statistic.</p> <p>Date specifice pot fi obținute de la:</p> <ul style="list-style-type: none"> - autoritățile de sănătate publică de la nivel central și local - ONG și alte grupuri din societatea civilă
Societatea civilă	<p>Date privind componența și mărimea societății civile (organizații ale comunității, ONG, asociații profesionale etc.) și activitatea și dinamica acestora, implicarea în luarea deciziei la toate nivelurile.</p> <p>De un interes special ar putea fi nivelul de organizare al grupurilor vulnerabile (tineret, vârstnici, grupuri etnice vulnerabile etc.), al săracilor și femeilor și participarea acestora la activități politice și în interesul comunității</p> <p><i>Este suficientă înțelegerea în linii mari a dinamicii și activităților societății civile la nivel național/regional.</i></p>	<p>Datele pot fi obținute de la organizațiile guvernamentale și ale societății civile</p>
Cadrul social		
	<p>Poziția statului cu privire la drepturile omului și egalitatea sexelor și nivelul de implementare al acestora, legislație națională, politici și programe destinate rezolvării problemelor sociale, prioritățile guvernului în privința dezvoltării și bugetului, instituții guvernamentale și structuri administrative (național și regional)</p> <p>De interes special sunt capacitățile în sectorul mediului și social.</p> <p><i>Este suficientă înțelegerea în linii mari a cadrului social</i></p>	<p>Datele pot fi obținute de la organizațiile guvernamentale și de la ONG naționale/internaționale</p>
Mediul cultural		
	<p>Date privind patrimoniul cultural (arhitectonic, arheologic, peisaj), zonele tampon din jurul siturilor de patrimoniu cultural, dreptul la resurse naturale și utilizarea acestora legat de practicile culturale, principalele domenii de interes, opinii și aspirații ale populației locale, conștientizarea aspectelor de mediu</p> <p><i>Este suficientă înțelegerea în linii mari a contextului cultural</i></p>	<p>Datele pot fi obținute de la:</p> <ul style="list-style-type: none"> - autoritățile publice centrale și locale pentru cultură și culte (minister și comisii speciale, direcții județene) - ONG naționale și internaționale (de ex. UNESCO) consultarea comunității

Anexa H

Aspect de mediu	Tipul de date necesar	Modalități de monitorizare a mediului și surse de date
Mediu economic		
	<p>Date în linii generale cu privire la activitățile și creșterea economică (sectorul primar, secundar și terțiar), dreptul la resursele regenerabile și non+regenerabile, utilizarea și dependența de acestea, aspecte de inegalitate (distribuția avuției, bărbați-femei, rural-urban) nivelul șomajului la nivel național și regional și condiții de lucru</p>	<p>Datele generale pot fi obținute din Anuarul statistic.</p> <p>Date specifice pot fi obținute de la:</p> <ul style="list-style-type: none"> - autoritatea publică națională pentru economie și comerț, finanțe, agricultură, întreprinderi mici și mijlocii - federații industriale, sindicate - organizații agricole etc.
Infrastructură și servicii		
	<p>Sectorul energetic: rețeaua electrică, de încălzire centrală, suportabilitate, tip de energie, utilizarea surselor de energie regenerabile</p> <p>Comunicații: tip și distribuție</p> <p>Transporturi: tipuri și rețele, suportabilitate, mijloace de transport particulare și publice, fiabilitatea sezonieră</p> <p>Alimentarea cu apă: instalații și grad de acoperire, calitatea apei, suportabilitate</p> <p>Deșeuri și salubritate: instalații și grad de acoperire, practici de management, suportabilitate</p> <p>Servicii de sănătate: unități, personal, distribuție pe cap de locuitor, suportabilitate</p> <p>Educație: unități, personal, buget, distribuție pe cap de locuitor, suportabilitate</p> <p>Servicii sociale: centre comunitare, centre pentru tineri, accesibilitatea serviciilor pentru săraci și grupuri marginalizate</p> <p><i>Pentru SEA regională este suficientă o înțelegere în linii mari a infrastructurii și serviciilor la nivel regional. Pentru SEA de sector, trebuie analizat în detaliu sectorul respectiv, pentru aceasta putând fi necesare lucrări de teren/consultări mai detaliate.</i></p>	<p>Datele generale pot fi obținute din Anuarul statistic.</p> <p>Date specifice pot fi obținute de la:</p> <ul style="list-style-type: none"> - autoritatea publică națională pentru economie și comerț, sănătate publică, lucrări publice, administrație și interne, educație, transport - organizații ale societății civile
Folosirea terenurilor		
	<p>Date privind folosința actuală și viitoare a terenurilor, capacitatea de suportare a terenului, practici tradiționale de folosință a terenurilor, accesul la proprietăți, forma de deținere a terenurilor</p> <p>Dezvoltarea politicilor funciare, a planurilor, zonării, reglementările municipale și regionale</p> <p><i>Pentru SEA sunt suficiente informații la nivel regional.</i></p>	<p>Datele se pot obține de la autoritatea publică pentru lucrări publice, administrație și interne</p>

Anexa I **Listă de verificare pentru asigurarea calității**¹

---

¹ Adaptată după: Ghid practic pentru Directiva privind evaluarea mediului pentru planuri și programe, Biroul Vice Prim Ministrului: Londra, septembrie 2005.

Listă de verificare pentru asigurarea calității

Obiective și context

- Scopul și obiectivele planului sau programului sunt clar exprimate.
- În elaborarea obiectivelor și țințelor s-a ținut seama de aspectele și constrângerile de mediu, inclusiv obiectivele internaționale și ale CE referitoare la protecția mediului, în afară de cele naționale
- Obiectivele SEA, acolo unde apar, sunt clar formulate și relaționate cu indicatori și ținte dacă este cazul.
- Sunt identificate și explicate legăturile cu alte planuri, programe și politici, inclusiv cu cele din alte sectoare.
- Sunt identificate și descrise conflictele existente între incesi obiectivele SEA, dintre obiectivele SEA și obiectivele planului și dintre obiectivele SEA și cele ale altor planuri.

Definirea domeniului

- Organele consultative sunt consultate pe cele mai potrivite căi și la intervale adecvate cu privire la conținutul și domeniul de cuprindere al Raportului de mediu.
- Evaluarea se concentrează asupra aspectelor semnificative.
- Sunt discutate dificultățile de ordin tehnic, procedural și de altă natură întâmpinate și incertitudinile sunt explicitate.
- Dacă unele aspecte sunt scoase din analiză, sunt explicate motivele.

Alternative

- Sunt analizate alternative realiste pentru aspectele esențiale și sunt documentate motivele pentru alegerea lor.
- Între alternative se numără scenariile „fără plan sau program” și/sau ”continuare ca până acum” ori de câte ori este cazul.
- Sunt identificate și comparate efectele asupra mediului (adverse dar și pozitive) pentru fiecare alternativă.
- Sunt identificate și explicate neconcordanțele dintre alternative și alte planuri, programe sau politici relevante.
- Sunt explicate motivele pentru selectarea sau respingerea alternativelor.

Informații privind situația inițială

- Sunt descrise aspectele relevante ale stării actuale a mediului și evoluția probabilă a acestora în absența planului sau programului.
- Sunt descrise caracteristicile de mediu ale zonelor probabil semnificativ afectate, inclusiv orice alte sectoare și zone relevante mai întinse decât limitele geografice ale zonei de cuprindere a planului, dacă este probabil ca acestea să fie afectate de plan.
- Sunt explicate dificultățile precum deficiențele informațiilor sau metodelor.

Predicția și evaluarea efectelor probabile semnificative asupra mediului

- Între efectele identificate sunt cele de tipul citat de Directivă (biodiversitate, populație, sănătate umană, faună, floră, sol, apă, aer, factori climatici, bunuri materiale, patrimoniu cultural și peisaj) după relevanță; sunt descrise și alte efecte probabile asupra mediului, după caz.
- Sunt analizate atât efectele pozitive cât și cele negative și este discutată durata acestora (termen scurt, mediu sau lung).
- Ori de câte ori este posibil, efectele asupra mediului trebuie cuantificate în termeni economici, de ex. costul pentru societate al emisiilor de CO₂ și al altor emisii dăunătoare și se ține cont de ele în analiza cost-beneficiu. P/P va cuprinde beneficiile economice plus și minus costurile de mediu
- Dacă este posibil, sunt identificate efectele secundare, cumulative sau sinergice .
- Se ține seama de inter-relațiile dintre efecte ori de câte ori este posibil.
- Predicția și evaluarea efectelor face referire la standardele, reglementările și valorile de prag acceptate.
- Sunt descrise metodele de evaluare a efectelor.

Quality assurance checklist

Măsurile de ameliorare

- Sunt indicate măsurile de prevenire, reducere și compensare a efectelor adverse semnificative ale implementării planului sau programului.
- Sunt identificate aspectele de luat în calcul pentru acordurile unice pe proiecte la nivelul inferior.

Raportul de mediu

- Este clar și concis în organizare și prezentare.
- Utilizează un limbaj simplu și clar și evită folosirea termenilor tehnici, sau îi explică.
- Sunt utilizate hărți și alte ilustrații ori de câte ori este cazul.
- Este explicată metodologia utilizată.
- Explică cine a fost consultat și ce metode de consultare au fost întrebuite.
- Sunt identificate sursele de informații, ca și raționamentele experților și opiniile personale.
- Conține un rezumat netehnic care descrie abordarea generală a SEA, obiectivele planului, principalele opțiuni analizate și modificările planului rezultate din aplicarea SEA.

Consultare

- Consultările pentru SEA sunt parte integrantă a procesului de planificare.
- Organele consultative și publicul probabil afectat, sau interesat de plan sau program sunt consultate pe căile și la intervalele care le oferă la timp și eficient ocazia de a exprima opinii cu privire la proiectul de plan și Raportul de mediu într-un cadru de timp adecvat.

Luarea deciziei și informarea cu privire la decizie

- S-a ținut cont de Raportul de mediu și de opiniile celor consultați în finalizarea și adoptarea planului sau programului.
- Se explică în ce mod s-a ținut cont de acestea.
- Sunt indicate motivele pentru care a fost ales planul sau programul în forma adoptată, în lumina altor alternative rezonabile analizate.

Măsurile de monitorizare

- Măsurile propuse pentru monitorizare sunt clare, fezabile și asociate indicatorilor și obiectivelor stabilite de SEA.
- Monitorizarea va fi utilizată, acolo unde este cazul, în faza de implementare a planului sau programului pentru a completa deficiențele informațiilor de bază folosite în SEA.
- Monitorizarea permite ca efectele adverse neprevăzute să fie identificate într-o fază inițială. (Între aceste efecte se pot număra predicțiile dovedite incorecte.)
- Sunt formulate propuneri de acțiuni de răspuns la efectele adverse semnificative.

Anexa J Implicarea publicului

---

1. Principalele cerințe privind implicarea publicului

Procedurile de implicare a publicului (IP) în luarea deciziilor de mediu și în SEA trebuie să îndeplinească următoarele cerințe:

Cerință	Descriere
Fără suprapuneri	Trebuie evitată suprapunerea cu cerințele altor procese de planificare, de ex. procedurile de IP în planificarea energetică nu trebuie să se suprapună cu IP în amenajarea teritoriului
Acceptare și sprijin din partea autorităților	Autoritățile guvernamentale trebuie să sprijine IP și să îi recunoască beneficiile.
Echitate	Procesul trebuie condus în mod imparțial și fără subiectivism în privința vreunui dintre factorii interesați; toți factorii interesați trebuie să aibă ocazia în mod egal să-și exprime vederile și preocupările și acestora trebuie să li se acorde o pondere egală.
Includere	<ul style="list-style-type: none"> - Procesul trebuie să includă toți factorii interesați, respectiv să se acorde ocazia de a exprima vederi și îngrijorări tuturor persoanelor afectate sau interesate. - Dacă sunt consultate organizații din comunitate, ONG-uri sau alte grupuri de interese, trebuie identificate persoanele care sunt considerate de comunitățile sau organizațiile respective ca „lideri“ sau reprezentanți
Transparență	<ul style="list-style-type: none"> - Publicul trebuie informat suficient cu privire la faptul că va fi elaborat un nou proiect. - Pașii și activitățile incluse în procedură trebuie să fie clare pentru publicul interesat, astfel încât să știe când și unde pot avea ocazia de a-și exprima păreri și îngrijorări. - Publicul trebuie să fie conștient de problemele ce vor fi discutate în ședințele de consultare.
Relevanță	<ul style="list-style-type: none"> - Trebuie asigurat dreptul la informare, într-o formă ușor de înțeles de non-experti. - Toate aspectele de interes trebuie supuse opiniei publice. - Organizația care conduce acest proces nu trebuie să ocolească aspectele controversate. Uneori pot apărea situații de confidențialitate: titularul planului sau programului poate susține că unele aspecte sunt confidențiale și nu trebuie puse în discuție. Orice aspect confidențial trebuie rezolvat prin procedură.
Eficacitate	<ul style="list-style-type: none"> - Procedura trebuie să ofere din timp și în mod real ocazia publicului de a influența pozitiv modul de elaborare a P/P - Trebuie să se acorde suficient timp pentru ca factorii interesați să poată analiza documentația P/P și exprima reacții.
Răspuns prompt	<ul style="list-style-type: none"> - Titularii P/P trebuie să răspundă tuturor aspectelor și îngrijorărilor semnalate și să confirme toate contribuțiile. - Publicul trebuie să primească feedback cu privire la rezultatele contribuțiilor sale
Credibilitate	Procesul trebuie să dezvolte încrederea în sine și în procesul SEA, prin îndeplinirea cerințelor de mai sus.

2. Planificarea sistematică a IP

Principalele aspecte care trebuie tratate în mod obișnuit atunci când se utilizează o abordare sistematică a planificării programului de IP sunt descrise pe scurt în tabelul de mai jos.

Aspect principal	Descriere
P/P	Natura, conținutul și scara P/P pot influența, de exemplu, perioadele care trebuie să se asigure pentru o IP activă sau numărul și tipul de factori interesați.
Factori interesați	Cine să fie implicat? Identificarea publicului interesat și afectat. Procesul trebuie să fie inclusiv.
Tipul de IP	Ce tip și domeniu de cuprindere este adecvat pentru IP, respectiv care dintre cele 4 tipuri descrise mai jos
Instrumente și tehnici	Cum poate fi implicat publicul? -identificarea tehnicilor adecvate.
Planificare	Când și unde să se creeze ocaziile de implicare a publicului – stabilirea unui plan și a unui calendar raportate la procesul SEA și a numărului, tipului și distribuția factorilor interesați
Integrarea IP în P/P și EMPP	Cum să se integreze eficient și efectiv IP în elaborarea P/P și în procesul SEA?
Înregistrarea comentariilor	Cum să fie înregistrate comentariile și opiniile primite de la factorii interesați și cum să fie categorisite acestea? Titularul P/P trebuie să ofere fiecărui participant un formular special de înregistrare a comentariilor. Acest formular trebuie să includă numele și categoria factorului interesat, spațiu în care să se scrie comentariile și spațiu în josul paginii pentru răspunsul transmis de AC.
Utilizarea rezultatelor IP	Cum vor fi utilizate rezultatele IP în SEA și în procesul de decizie? Pentru aceasta este necesară o descriere a mecanismelor de analizare și luare în calcul a contribuțiilor publicului și de comunicare a feedback-ului pentru factorii interesați.
Resurse	Ce resurse sunt necesare sau disponibile pentru implementarea programului de implicare a publicului? În estimarea resurselor necesare trebuie să se țină seama de considerentele de mai sus raportate la necesarul de buget, timp și personal.

3. Instrumente și tehnici de IP

Pliante, buletine informative, ziare, televiziune și radio, vizite pe teren, expoziții, linii telefonice dedicate, fișe de date, pagini web, zile cu porțile deschise

Tipul de IP	Instrumente și tehnici
Comunicare/raportare	<ul style="list-style-type: none"> - Broșuri/pliante - Buletine informative, raportarea mersului P/P; - Expoziții fără personal/ afișaje, instalate în zone publice pentru transmiterea informațiilor; - Articole de ziar; - Conferințe de presă; - Liniile telefonice cu personal: factorii interesați pot telefona pentru a solicita informații; - Internetul, utilizat pentru a furniza informații; - Porți deschise: spațiu oferit, de ex. pe șantier sau clădire funcțională care se poate vizita pentru a afla despre o propunere
Consultare	<ul style="list-style-type: none"> - Expoziții cu personal/ afișaje, instalate în zone publice: personalul poate răspunde la întrebări și primi comentarii; - Liniile telefonice cu personal: factorii interesați pot telefona pentru a-și exprima puncte de vedere; - Internetul, utilizat pentru a solicita feedback; - Întruniri publice, utilizate pentru schimbul de informații și vederi; - Sondaje, interviuri și chestionare: utilizate pentru obținerea de informații și opinii; - Ateliere.
Participare	<ul style="list-style-type: none"> - Seminare: utilizate pentru a oferi informații de fundamentare, a discuta problemele în detaliu și a rezolva probleme; - Grupuri consultative; - Jurii de cetățeni.
Negociere	Se formează grupuri de persoane care reprezintă un interes deosebit sau domenii de specializare care angajează discuția și negocierea cu titularii P/P.

Ghid generic privind Evaluarea de mediu pentru planuri și programe

În selectarea celei mai bune combinații de instrumente și tehnici de implicare a publicului, trebuie luate în considerare următoarele elemente:

Element	Observație
Publicul vizat	<ul style="list-style-type: none"> - În comunitățile rurale, de exemplu, ar putea să nu existe acces internet. - Informațiile oferite trebuie să fie scrise în așa fel încât să poată fi înțelese de publicul vizat, ceea ce poate fi o provocare.
Complexitatea și controversa asupra aspectelor analizate	O broșură nu este întotdeauna indicată dacă aspectele vizate sunt complexe sau controversate și în acest caz trebuie avute în vedere alte instrumente, ca de exemplu întrunire publică.
Gradul necesar de interacțiune între participanți	Unele instrumente și tehnici permit o mai mare interacțiune decât altele, de ex. o broșură nu permite nici un fel de interacțiune, pe când la o întrunire publică poate fi încurajată interacțiunea.
Etapa SEA în care este organizată IP.	Este de așteptat ca etapa de evaluare să stârnească mai multe comentarii decât etapa de definire a domeniului
Timpul disponibil pentru pregătirea IP	Unele tehnici și instrumente necesită mai mult timp decât altele, de ex. pregătirea și desfășurarea dezbaterilor publice consumă mult timp;
Bugetul disponibil	Aplicarea unor instrumente este mai costisitoare decât a altora.
Gradul de specializare în rândul organizațiilor responsabile cu IP	În aplicarea unor instrumente și tehnici poate este necesară mai multă specializare decât pentru altele, de ex. organizarea sondajelor publice.
Numărul probabil de factori interesați care participă și interesele lor	<ul style="list-style-type: none"> - Sondajele de exemplu pot deveni greoaie dacă numărul probabil de factori interesați este foarte mare - Dacă se organizează o întrunire publică, trebuie să se aibă în vedere numărul probabil de participanți și interesele acestora.

Cel mai probabil, nu va fi suficient un singur instrument sau o singură tehnică și va trebui să se aplice o combinație potrivită de instrumente și tehnici, pentru a asigura implicarea adecvată a publicului interesat, îndeplinind cerințele cheie conturate în cele de mai sus.